

58 93047

**ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΙΔΡΥΜΑ
ΚΑΛΑΜΑΤΑΣ**

ΣΧΟΛΗ: ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑΣ ΓΕΩΠΟΝΙΑΣ

ΤΜΗΜΑ: ΦΥΤΙΚΗΣ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ

ΠΤΥΧΙΑΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

ΘΕΜΑ:

**"ΕΜΠΟΡΙΑ - ΤΥΠΟΠΟΙΗΣΗ - ΚΟΙΝΟΤΙΚΟΙ ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΙ
ΤΩΝ ΕΣΠΕΡΙΔΟΕΙΔΩΝ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ"**

ΣΠΟΥΔΑΣΤΡΙΑ: ΖΕΡΒΑΚΗ ΣΤΑΥΡΟΥΛΑ

ΥΠΕΥΘΥΝΗ ΚΑΘΗΓΗΤΡΙΑ: ΠΕΤΡΟΠΟΥΛΟΥ ΣΜΑΡΑΓΔΗ

ΚΑΛΑΜΑΤΑ 1998

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

	σελ.
ΠΡΟΛΟΓΟΣ	
ΕΙΣΑΓΩΓΗ	1
ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΠΡΩΤΟ:	
"ΤΑ ΕΣΠΕΡΙΔΟΕΙΔΗ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ"	2
ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΔΕΥΤΕΡΟ:	
"ΦΥΣΙΚΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ ΤΩΝ ΕΣΠΕΡΙΔΟΕΙΔΩΝ -	
ΒΟΤΑΝΙΚΗ ΤΑΞΙΝΟΜΗΣΗ"	12
2.1. ΦΥΣΙΚΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ ΤΩΝ ΕΣΠΕΡΙΔΟΕΙΔΩΝ	12
2.1.1. ΚΛΙΜΑ	12
2.1.2. ΕΔΑΦΟΣ	13
2.1.3. ΝΕΡΟ	14
2.2. ΒΟΤΑΝΙΚΗ ΤΑΞΙΝΟΜΗΣΗ	14
2.3. ΜΟΡΦΟΛΟΓΙΑ ΟΡΓΑΝΩΝ	15
2.3.1. ΒΛΑΣΤΟΣ	15
2.3.2. ΟΦΘΑΛΜΟΙ	15
2.3.3. ΑΓΚΑΘΙΑ	15
2.3.4. ΡΙΖΕΣ	16
2.3.5. ΦΥΛΛΑ	16
2.3.6. ΑΝΘΗ	16
2.3.7. ΚΑΡΠΟΣ	17
2.4. ΣΥΣΤΑΣΗ ΚΑΡΠΩΝ	19
2.4.1. ΠΕΡΙΕΚΤΙΚΟΤΗΤΑ ΣΕ ΝΕΡΟ	19
2.4.2. ΟΡΓΑΝΙΚΑ ΟΞΕΑ	19
2.4.3. ΒΙΤΑΜΙΝΕΣ	20
2.4.4. ΣΑΚΧΑΡΑ	21
2.4.5. ΚΑΡΟΤΙΝΟΕΙΔΗ	21
ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΤΡΙΤΟ:	
"ΠΡΟΩΘΟΥΜΕΝΕΣ ΠΟΙΚΙΛΙΕΣ & ΥΠΟΚΕΙΜΕΝΑ ΕΣΠΕΡΙΔΟΕΙΔΩΝ"	22
3.1. ΥΠΟΚΕΙΜΕΝΑ	22
3.2. ΠΟΙΚΙΛΙΕΣ	23
3.2.1. ΠΟΡΤΟΚΑΛΙΑ	23
3.2.2. ΛΕΜΟΝΙΑ	25
3.2.3. ΜΑΝΤΑΡΙΝΙΑ	27
3.2.4. ΓΚΡΕΙΠ - ΦΡΟΥΤ	28
3.2.5. ΚΟΥΜ - ΚΟΥΑΤ	29
ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΤΕΤΑΡΤΟ:	
"ΩΡΙΜΑΝΣΗ - ΣΥΓΚΟΜΙΔΗ ΕΣΠΕΡΙΔΟΕΙΔΩΝ"	35
4.1. ΚΡΙΤΗΡΙΑ ΕΜΠΟΡΙΚΗΣ ΩΡΙΜΟΤΗΤΑΣ	35
4.2. ΣΥΓΚΟΜΙΔΗ ΕΣΠΕΡΙΔΟΕΙΔΩΝ	36
4.3. ΑΠΟΠΡΑΣΙΝΙΣΜΟΣ	37

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΠΕΜΠΤΟ:	
"ΤΥΠΟΠΟΙΗΣΗ ΕΣΠΕΡΙΔΟΕΙΔΩΝ"	38
5.1. ΟΡΙΣΜΟΣ - ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΤΗΣ ΤΥΠΟΠΟΙΗΣΗΣ	38
5.2. ΠΛΕΟΝΕΚΤΗΜΑΤΑ ΤΗΣ ΤΥΠΟΠΟΙΗΣΗΣ	38
5.3. ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΣ ΑΡΙΘ. 920/89 ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΤΗΣ 10ης ΑΠΡΙΛΙΟΥ 1989 ΓΙΑ ΤΟΝ ΚΑΘΟΡΙΣΜΟ ΤΩΝ ΚΑΝΟΝΩΝ ΠΟΙΟΤΗΤΑΣ ΓΙΑ ΤΑ ΕΣΠΕΡΙΔΟΕΙΔΗ	39
I. ΚΑΘΟΡΙΣΜΟΣ ΤΩΝ ΠΡΟΪΟΝΤΩΝ	39
II. ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ ΠΕΡΙ ΠΟΙΟΤΗΤΑΣ	40
III. ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΤΑΞΙΝΟΜΗΣΗΣ ΚΑΤΑ ΜΕΓΕΘΟΣ	44
IV. ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ ΠΕΡΙ ΑΝΟΧΩΝ	47
V. ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ ΠΕΡΙ ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗΣ	49
VI. ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ ΠΕΡΙ ΣΗΜΑΝΣΗΣ	51
 ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΕΚΤΟ:	
"ΣΥΣΚΕΥΑΣΙΑ ΕΣΠΕΡΙΔΟΕΙΔΩΝ"	54
6.1. ΣΥΣΚΕΥΑΣΤΗΡΙΟ	54
6.2. ΣΤΑΔΙΑ ΔΙΕΡΓΑΣΙΩΝ ΣΤΑ ΣΥΣΚΕΥΑΣΤΗΡΙΑ	55
6.3. ΕΠΕΞΕΡΓΑΣΙΑ ΤΟΥ ΠΡΟΪΟΝΤΟΣ	57
6.4. ΤΕΛΙΚΗ ΣΥΣΚΕΥΑΣΙΑ	58
6.5. ΜΕΣΑ ΣΥΣΚΕΥΑΣΙΑΣ	59
6.6. ΠΛΕΟΝΕΚΤΗΜΑΤΑ - ΜΕΙΟΝΕΚΤΗΜΑΤΑ ΣΥΣΚΕΥΑΣΙΑΣ	61
6.7. ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΗ ΕΠΕΞΕΡΓΑΣΙΑ ΕΣΠΕΡΙΔΟΚΑΡΠΩΝ	62
 ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΕΒΔΟΜΟ:	
"ΕΜΠΟΡΙΑ ΕΣΠΕΡΙΔΟΕΙΔΩΝ"	74
7.1. ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΚΑΙ ΔΙΚΤΥΑ ΔΙΑΝΟΜΗΣ	74
7.1.1. ΠΩΛΗΣΗ	74
7.1.2. ΤΡΟΠΟΙ ΠΩΛΗΣΗΣ	75
7.2. ΕΣΩΤΕΡΙΚΟ ΕΜΠΟΡΙΟ	76
7.3. ΕΞΩΤΕΡΙΚΟ ΕΜΠΟΡΙΟ	77
7.4. ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΠΟΙΟΤΙΚΟΥ ΕΛΕΓΧΟΥ	81
 ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΟΓΔΩΟ:	
"ΚΟΙΝΟΤΙΚΟΙ ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΙ - ΝΕΟ ΘΕΣΜΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ"	83
 ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΕΝΑΤΟ:	
"ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ - ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ"	91
 ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ	95
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ	96

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Στα πλαίσια των πτυχιακών εργασιών του ΤΕΙ Καλαμάτας και συγκεκριμένα των πτυχιακών του Τμήματος Φυτικής Παραγωγής, ανέλαβα τη σύνταξη εργασίας που ερευνά την εμπορία, τυποποίηση και τους Κοινοτικούς Κανονισμούς που ισχύουν στην χώρα μας.

Σκοπός της εργασίας αυτής, είναι να καταλάβουμε τη σημασία της τυποποίησης των αγροτικών προϊόντων και το σπουδαίο ρόλο που έχει για την προώθηση των προϊόντων στη χώρα μας, προστατεύοντας παράλληλα τον παραγωγό και τον καταναλωτή.

Επίσης, να γνωρίσουμε τους τρόπους που γίνεται η διακίνηση και εμπορία των εσπεριδοειδών στη χώρα μας καθώς και το νέο θεσμικό πλαίσιο που διέπει τις διαδικασίες της τυποποίησης και εμπορίας.

Ευχαριστώ θερμά την καθηγήτριά μου κυρία Πετροπούλου Σμαραγδή, που με βοήθησε να φέρω εις πέρας την εργασία αυτή, και τους υπαλλήλους της Διεύθυνσης Γεωργίας του Ν. Μεσσηνίας για τις πληροφορίες που μου παρείχαν.

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Η σημασία των εσπεριδοειδών στη γεωργία και στην παγκόσμια οικονομία συνάγεται από την ευρεία εξάπλωση και τη μεγάλη παραγωγή. Τα εσπεριδοειδή καλλιεργούνται σε χώρες που έχουν τροπικό και υποτροπικό κλίμα, κατάλληλο έδαφος, επαρκή υγρασία και είναι απαλλαγμένες από παγετούς. Οι καλλιεργούμενες περιοχές συνιστούν μία ζώνη, που εκτείνεται, κατά προσέγγιση, 35° Βόρεια και Νότια του Ισημερινού.

Οι κύριες καλλιεργούμενες εκτάσεις βρίσκονται σε υποτροπικές περιοχές με γεωγραφικό πλάτος μεγαλύτερο των 20° Βόρεια και Νότια του Ισημερινού. Η καλλιεργούμενη έκταση σε παγκόσμια κλίμακα υπολογίζεται σε 24 εκατομμύρια στρέμματα, της οποίας το 80% ανήκει στις παραμεσόγειες χώρες και στη Βόρεια και Κεντρική Αμερική. Το υπόλοιπο 20% κατανέμεται, στην Άπω Ανατολή (10%), Νότιο Αμερική (6%) και σε άλλες χώρες του Νοτίου ημισφαιρίου (4%) συμπεριλαμβανομένων της Νοτίου Αφρικής και της Αυστραλίας.

Η παραγωγή σε παγκόσμια κλίμακα υπολογίζεται για το έτος 1993 σε 67.398.000 μετρικούς τόνους. Για κάθε είδος αντιστοιχούν κατά προσέγγιση τα εξής ποσοστά:

Πορτοκάλια	65 %
Λεμόνια	10 %
Γκρέιπ - Φρουτ	10 %
Μανταρίνια	12 %
Λοιπά είδη	3 %

Οι παραμεσόγειες χώρες διαθέτουν το 80% της εξαγόμενης παραγωγής τους σε φρέσκο καρπό και το 20% σε επεξεργασμένη μορφή, ενώ η Βόρεια και Κεντρική Αμερική διαθέτουν μόνο το 20% της παραγωγής σε φρέσκο καρπό και το 80% σε επεξεργασμένη μορφή.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΠΡΩΤΟ "ΤΑ ΕΣΠΕΡΙΔΟΕΙΔΗ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ"

Η καλλιέργεια των εσπεριδοειδών, η οποία συστηματοποιήθηκε τα τελευταία 30 χρόνια, καταλαμβάνει σήμερα έκταση 355.000 στρ. και η παραγωγή για το 1995 εκτιμάται σε 1.140.000 τόνους περίπου.

Πορτοκάλια

Η καλλιέργεια της πορτοκαλιάς κατέχει την πρώτη θέση ανάμεσα σε άλλες καλλιέργειες εσπεριδοειδών όσον αφορά την έκταση, την παραγωγή, την απασχόληση εργατικού δυναμικού και τη συμβολή της στην εθνική οικονομία.

Η συνολική παραγωγή το 1995 ήταν της τάξεως των 900.000 τόν. (W. Navel 67%, Κοινά 13%, Valencia 9%). Από το σύνολο της παραγωγής, το 22% περίπου διατέθηκε στην εγχώρια αγορά, το 28% στη βιομηχανία, το 36% εξάχθηκε και το 13% οδηγήθηκε στην απόσυρση.

Κυριότερα κέντρα παραγωγής είναι οι νομοί:

- Αργολίδος και Χανίων με κυρίαρχη ποικιλία τη W. Navel.
- Άρτας, με ποικιλίες τις W. Navel και Κοινά.
- Λακωνίας με δεσπόζουσες τις ποικιλίες W. Navel και Valencia.

Το 1994 η αξία των ελληνικών εξαγωγών πορτοκαλιών (νωπά και χυμός) ξεπέρασε τα 32 δισ. δρχ. με προορισμό ιδίως τρίτες χώρες (κυρίως Βουλγαρία, Ρωσία, Ρουμανία και Ουγγαρία).

Λεμόνια

Η συνολική παραγωγή το 1995 ανήλθε σε 148.000 τον. περίπου. Από τις καλλιεργούμενες ποικιλίες η Μαγληνή κάλυψε πάνω από το 50% της συνολικής ποσότητας και από τις υπόλοιπες η Καρυστινή το 16% και η Αδαμοπούλου το 6%. Η καλλιέργεια της λεμονιάς εντοπίζεται κυρίως στους νομούς Κορινθίας και Αχαΐας, όπου κυριαρχεί η ποικιλία Μαγληνή.

Από το σύνολο της παραγωγής, το 45% περίπου διατέθηκε στην εγχώρια αγορά, το 19% στη βιομηχανία και το 41% εξάχθηκε. Στην απόσυρση οδηγήθηκαν ελάχιστες ποσότητες λεμονιών (3%).

Το 1994 οι ελληνικές εξαγωγές (λεμόνια, γλυκολέμονα, χυμοί λεμονιών) πλησίασαν σε αξία τα 4 δισ. δρχ. με κύρια κατεύθυνση τις αγορές τρίτων χωρών, ενώ οι αντίστοιχες εισαγωγές κυρίως από χώρες της Ε.Ε. ήταν μόνο 350 εκ. δρχ.

Μανταρίνια

Η συνολική παραγωγή τους το 1995 ανήλθε σε 85.000 τον. Από την ποσότητα αυτή το μεγαλύτερο μέρος διατέθηκε στην εσωτερική αγορά (62%), το 24% εξάχθηκε και το 3% χυμοποιήθηκε ή αποσύρθηκε.

Η καλλιέργεια της μανταρινιάς εντοπίζεται κυρίως στο νομό Αργολίδας, 33% περίπου της συνολικής παραγωγής, με κυριότερες ποικιλίες την Κλημεντίνη και τα Κοινά.

Οι ελληνικές εξαγωγές μανταρινιών το 1994 ξεπέρασαν το 1,5 δισ. δρχ. με κύρια κατεύθυνση τις αγορές τρίτων χωρών, ενώ οι εισαγωγές, κυρίως από χώρες της Ε.Ε., ήταν μόνο 16 εκ. δρχ.

Γκρέιπ - Φρουτ

Η παραγωγή το 1995 ανήλθε σε 8.500 τον. περίπου με βασικά κέντρα παραγωγής τους νομούς Λακωνίας (δεσπόζουσες ποικιλίες Marsh Seedless και Red Blush) και Χανίων (κυριαρχεί η ποικιλία Marsh Seedless).

Οι ελληνικές εξαγωγές (γκρέιπ - φρουτ και φράπες) το 1994, κυρίως προς τρίτες χώρες, ανήλθαν σε 76 εκ. δρχ., ενώ οι αντίστοιχες εισαγωγές κυρίως από τις χώρες της Ε.Ε. ήταν 38 εκ. δρχ.

Στον Πίνακα I βλέπουμε αναλυτικά, για κάθε γεωγραφικό διαμέρισμα της Ελλάδας, την παραγωγή σε τόνους για το έτος 1995.

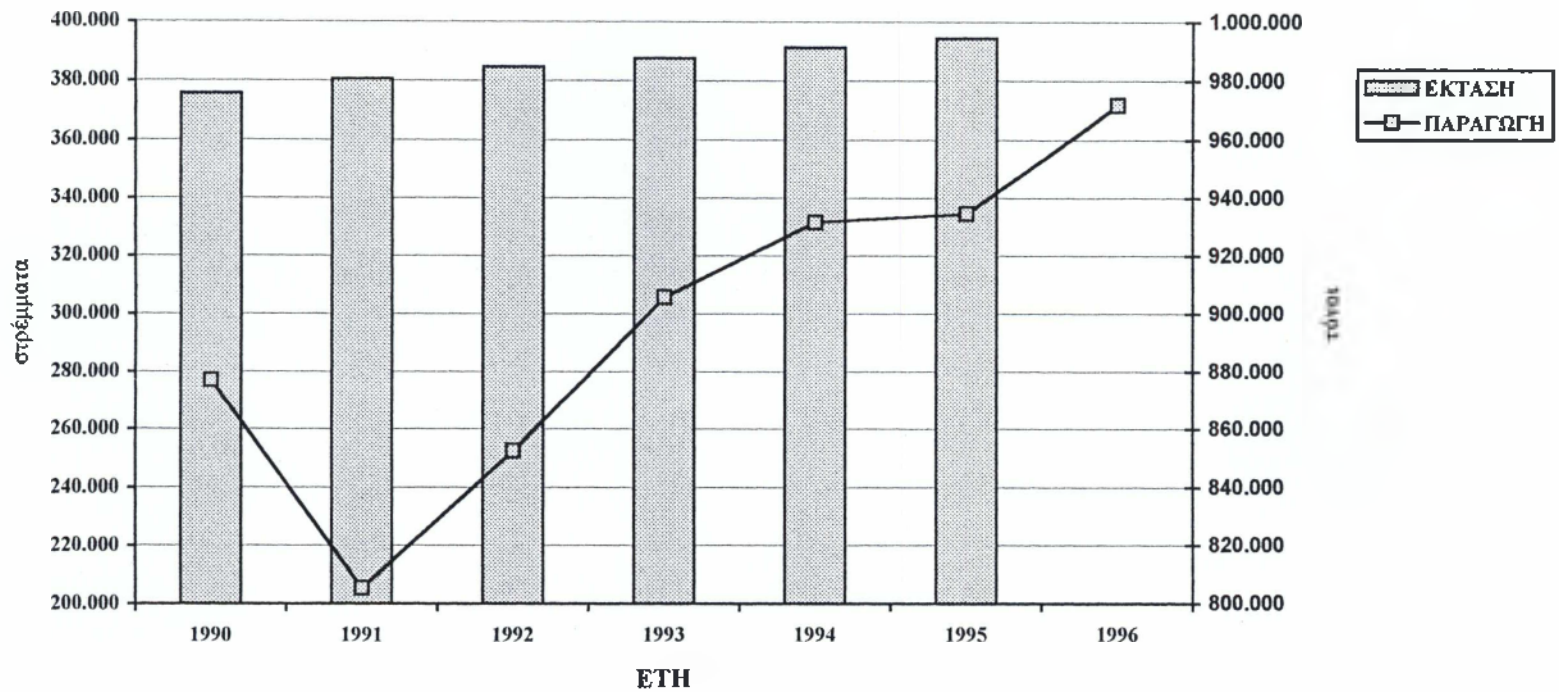
ΠΙΝΑΚΑΣ 1. Παραγωγή εσπεριδοειδών σε τόνους

Γεωγραφικό διαμέρισμα και νομός	Λεμόνια	Πορτοκάλια	Μανταρίνια
Σύνολο Ελλάδας	165.684	934.595	94.231
Στερεά Ελλάδα και Εύβοια	17.438	42.541	7.542
• Περ. Πρωτευούσης	102	35	26
• Αττικής (Υπόλοιπο)	8.270	1.481	1.403
• Αιτωλοακαρνανίας	5.916	36.296	5.358
• Βοιωτίας	4	25	5
• Εύβοιας	1.771	3.821	440
• Ευρυτανίας	-	1	-
• Φθιώτιδος	217	98	47
• Φωκίδος	1.158	811	263
Πελοπόννησος	117.392	498.681	48.586
• Αργολίδος	2.962	226.279	32.299
• Αρκαδίας	1.004	2.711	2.628
• Αχαΐας	46.597	15.211	703
• Ηλείας	14.955	59.576	7.244
• Κορινθίας	40.769	27.545	2.413
• Λακωνίας	3.506	151.837	1.925
• Μεσσηνίας	7.599	15.522	1.374
Ιόνιοι Νήσοι	4.855	8.270	517
• Ζακύνθου	1.779	872	45
• Κερκύρας	2.021	6.717	327
• Κεφαλληνίας	620	458	112
• Λευκάδος	435	223	33
Ηπειρος	8.032	256.114	19.147
• Άρτης	2.678	242.430	10.307
• Θεσπρωτίας	706	4.501	7.530
• Ιωαννίνων	2	28	-
• Πρεβέζης	4.644	9.155	1.310
Θεσσαλία	156	701	320
• Καρδίτσας	-	-	-
• Λαρίσης	-	-	-
• Μαγνησίας	156	700	320
• Τρικάλων	-	1	-

ΠΙΝΑΚΑΣ Ι (συνέχεια)

Γεωγραφικό διαμέρισμα και νομός	Λεμόνια	Πορτοκάλια	Μανταρίνια
<i>Μακεδονία</i>	43	51	9
• Γρεβενών	-	-	-
• Δράμας	-	-	-
• Ημαθίας	-	-	-
• Θεσσαλονίκης	-	-	-
• Καβάλας	-	-	-
• Καστοριάς	-	-	-
• Κιλκίς	-	-	-
• Κοζάνης	-	-	-
• Πέλλης	-	-	-
• Πιερίας	2	5	2
• Σερρών	-	-	-
• Φλωρίνης	-	-	-
• Χαλκιδικής	41	46	7

ΠΗΓΗ: ΓΕΩΡΓΙΚΗ ΕΡΕΥΝΑ 1995 - ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΓΕΩΡΓΙΑΣ

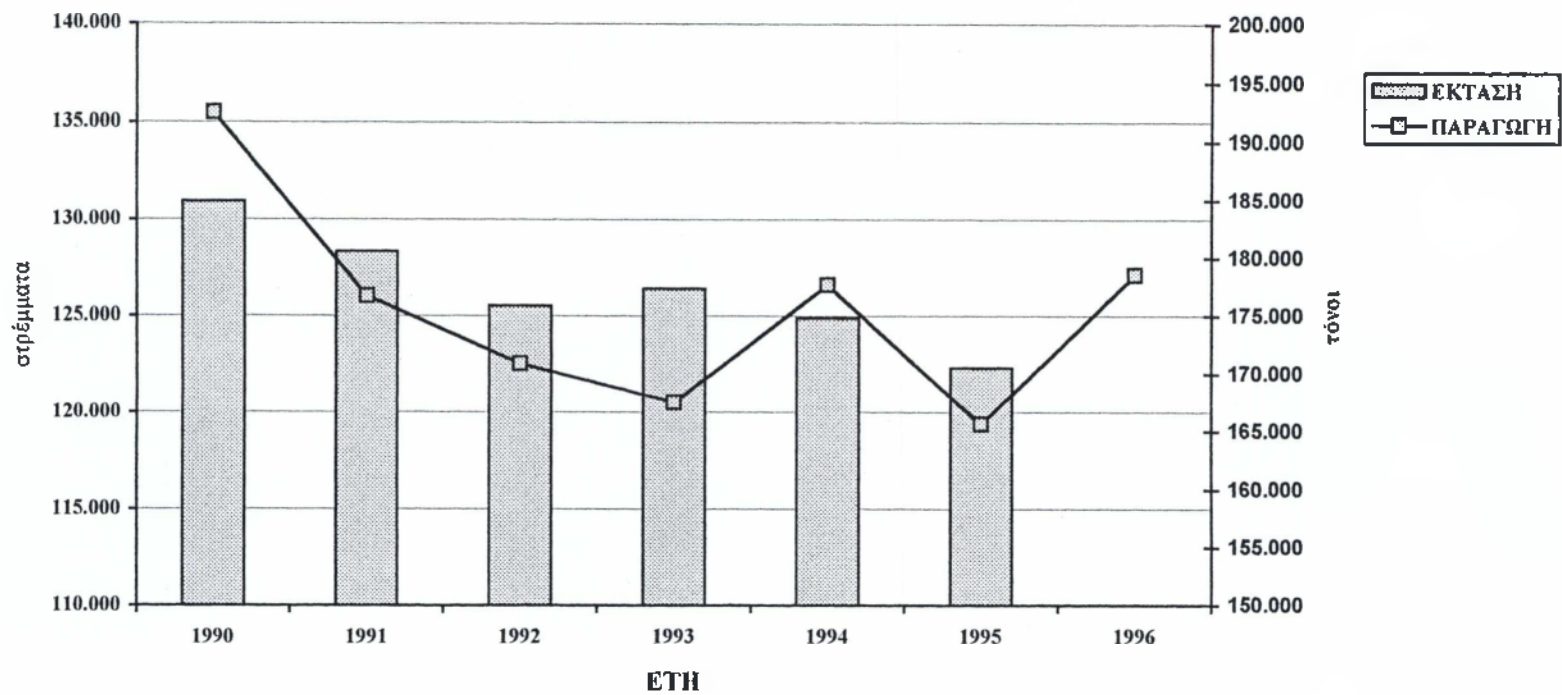

ΣΧΕΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 1.

ΕΚΤΑΣΗ - ΠΑΡΑΓΩΓΗ ΠΟΡΤΟΚΑΛΙΩΝ ΑΠΟ 1990 - 1995

ΠΗΓΗ:

ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΓΕΩΡΓΙΑΣ Ν. ΜΕΣΣΗΝΙΑΣ

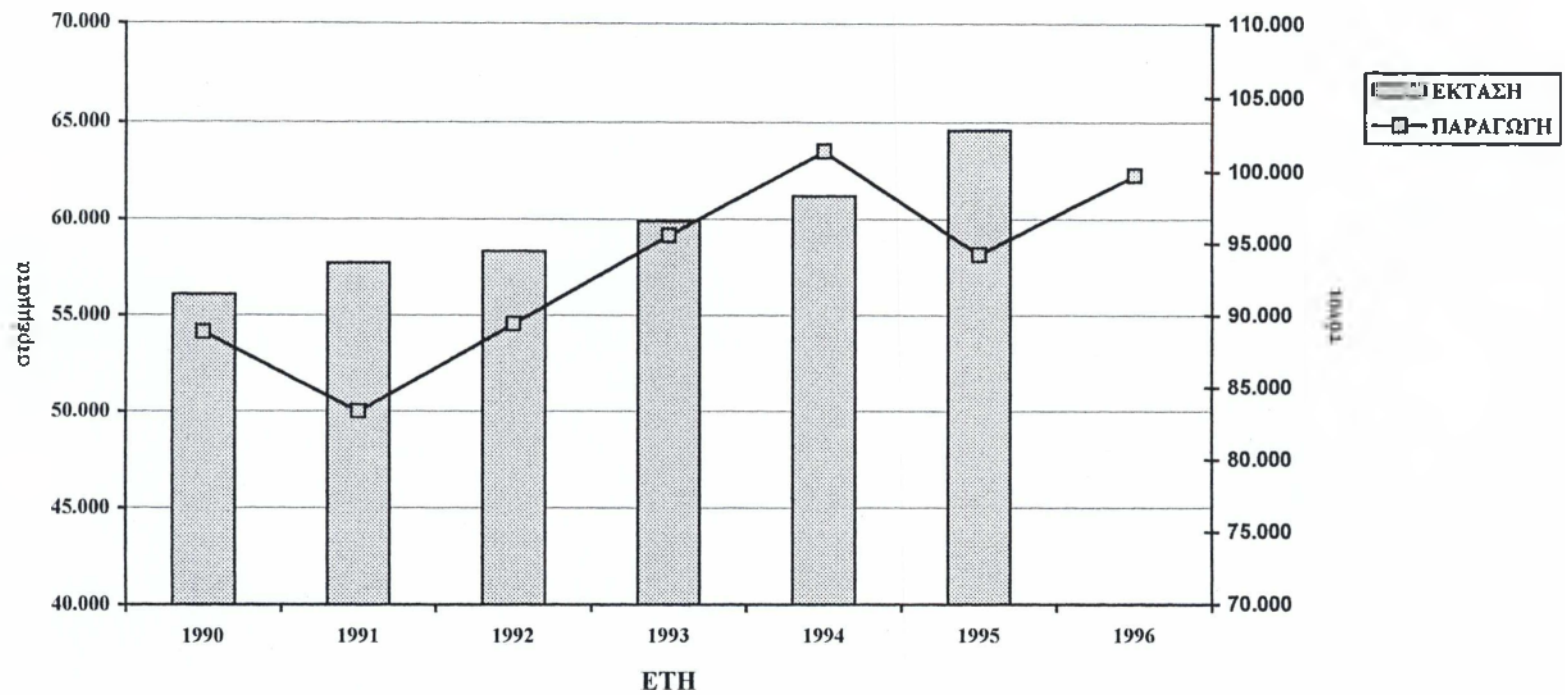

ΣΧΕΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 2.

ΕΚΤΑΣΗ - ΠΑΡΑΓΩΓΗ ΛΕΜΟΝΙΩΝ ΑΠΟ 1990 - 1995

ΠΗΓΗ:

ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΓΕΩΡΓΙΑΣ Ν. ΜΕΣΣΗΝΙΑΣ

ΣΧΕΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 3.

ΕΚΤΑΣΗ - ΠΑΡΑΓΩΓΗ ΜΑΝΤΑΡΙΝΙΩΝ ΑΠΟ 1990 - 1995

ΠΗΓΗ:

ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΓΕΩΡΓΙΑΣ Ν. ΜΕΣΣΗΝΙΑΣ

ΠΙΝΑΚΑΣ II. Καλλιεργούμενες εκτάσεις εσπεριδοειδών, σε στρέμματα, στη χώρα μας, κατά τα έτη 1990-1995.

ΕΤΗ	ΠΟΡΤΟΚΑΛΙΕΣ	ΛΕΜΟΝΙΕΣ	ΜΑΝΤΑΡΙΝΙΕΣ
1990	375.770	130.920	56.073
1991	380.558	128.321	57.707
1992	384.734	125.517	58.333
1993	387.645	126.403	59.870
1994	391.362	124.891	61.223
1995	394.542	122.325	64.615

ΠΗΓΗ: ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΓΕΩΡΓΙΑΣ Ν. ΜΕΣΣΗΝΙΑΣ

ΠΙΝΑΚΑΣ III. Αποδόσεις σε τόνους των καλλιεργούμενων εσπεριδοειδών στη χώρα μας κατά τα έτη 1990-1996.

ΕΤΗ	ΠΟΡΤΟΚΑΛΙΕΣ	ΛΕΜΟΝΙΕΣ	ΜΑΝΤΑΡΙΝΙΕΣ
1990	877.046	192.512	88.844
1991	805.368	176.721	83.346
1992	852.512	170.912	89.404
1993	905.723	167.552	95.557
1994	931.614	177.674	101.377
1995	934.595	165.684	94.231
1996	971.832	178.558	99.725

ΠΗΓΗ: ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΓΕΩΡΓΙΑΣ Ν. ΜΕΣΣΗΝΙΑΣ

Με βάση τους Πίνακες II και III βλέπουμε πως για τα πορτοκάλια και τα μανταρίνια υπάρχει μια συνεχή αύξηση των καλλιεργούμενων εκτάσεων. Αύξηση επίσης παρατηρούμε πως υπάρχει και στην παραγωγή τους.

Αντίθετα για τα λεμόνια υπάρχει μια σταθερή μείωση των καλλιεργούμενων εκτάσεων, όπως επίσης μείωση παρατηρούμε και στις αποδόσεις τους. Κάτι ανάλογο βλέπουμε και στα σχεδιαγράμματα 1, 2 και 3.

Συγκεκριμένα στο σχεδιάγραμμα 1, που αναφέρεται στα πορτοκάλια, βλέπουμε χαρακτηριστικά αυτή την αύξηση της έκτασης και της παραγωγής.

Στο σχεδιάγραμμα 2, που αναφέρεται στα λεμόνια, έχουμε μείωση της καλλιεργούμενης έκτασης και της παραγωγής, από χρονιά σε χρονιά.

Στο σχεδιάγραμμα 3, που αναφέρεται στα μανταρίνια, βλέπουμε πως υπάρχει και εδώ αύξηση της έκτασης που καλλιεργείται. Όσο για την παραγωγή, έχουμε αύξηση με εξαίρεση το έτος 1995 που παρατηρήθηκε μια μικρή μείωση.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΔΕΥΤΕΡΟ

"ΦΥΣΙΚΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ ΤΩΝ ΕΣΠΕΡΙΔΟΕΙΔΩΝ - ΒΟΤΑΝΙΚΗ ΤΑΞΙΝΟΜΗΣΗ"

2.1. ΦΥΣΙΚΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ ΤΩΝ ΕΣΠΕΡΙΔΟΕΙΔΩΝ

Το κλίμα, η σύσταση του εδάφους και η επάρκεια νερού αποτελούν το φυσικό περιβάλλον των εσπεριδοειδών και καθορίζουν την επιτυχία των εσπεριδοειδών.

2.1.1. Κλίμα

Τα περισσότερα είδη των εσπεριδοειδών του γένους *Citrus* μπορούν να προσαρμοστούν σε μια μεγάλη κλίμακα θερμοκρασιών μεταξύ 13°C έως 37°C.

Οι θερμοκρασίες κάτω από 0°C θεωρούνται επικίνδυνες για τα εσπεριδοειδή, γιατί προξενούν σοβαρές ζημιές στην παραγωγή και μερικές φορές και στα δέντρα.

Ακόμα και οι ψηλές θερμοκρασίες, τουλάχιστον για μερικές ποικιλίες, μπορεί να αποβούν επιζήμιες για την παραγωγικότητα μιας φυτείας και ενδεχομένως για την καρποπαραγωγή που φέρει.

Οι άνεμοι μεγάλης ταχύτητας, καθώς και οι ψυχροί άνεμοι, μπορεί να προκαλέσουν ζημιά στα δέντρα, μείωση της βλάστησης, απώλεια καρπών και υποβάθμιση της ποιότητας αυτών.

Θερμοκρασίες χαμηλές: Τα διάφορα όργανα των εσπεριδοειδών ζημιώνονται στις κάτω θερμοκρασίες.

- α) άνθη κατά το στάδιο της πλήρους ανθήσεως στους -1,6°C,
- β) καρποί κατά το πρώτο στάδιο αναπτύξεώς τους στους -1,1°C,

- γ) καρποί πράσινοι στους $-2,2^{\circ}\text{C}$,
- δ) καρποί ώριμοι στους $-3,3^{\circ}\text{C}$,
- ε) βλάστηση στους $-5,5^{\circ}\text{C}$ και
- στ) ξύλο στους $-5,5^{\circ}\text{C}$.

Η ανθεκτικότητα στο ψύχος των διαφόρων καλλιεργούμενων ειδών συγκριτικά και κατά αύξουσα σειρά έχει ως ακολούθως: κιτριά, λιμετία, λεμονιά, γκρέιπ-φρουτ, πορτοκαλιά, μανταρινιά, κουμ-κουάτ.

Το χειμωνιάτικο ψύχος, ευνοεί το χρωματισμό των πορτοκαλιών, ιδιαίτερα των αιματόχρωμων (σαγκουίνια) τα οποία σε ζεστά κλίματα δεν κοκκινίζουν ή κοκκινίζουν ελαφρώς.

Θερμοκρασίες ψηλές: Οι πιο πολλές ποικιλίες των εσπεριδοειδών ανέχονται τις σχετικά ψηλές θερμοκρασίες, αλλά οι απότομες αυξήσεις της θερμοκρασίας σε επίπεδα ψηλότερα των κανονικών, ή οι υπερβολικά ψηλές θερμοκρασίες που συνοδεύονται από χαμηλή σχετική υγρασία, συνήθως είναι επιζήμιες. Ευαίσθησία παρουσιάζουν οι νεαροί βλαστοί και τα φύλλα.

Οι διάφορες ποικιλίες εσπεριδοειδών, έχουν και διάφορο βαθμό αντοχής στις ψηλές θερμοκρασίες. Τα γκρέιπ-φρουτ, οι λεμονιές, η πορτοκαλιά Βαλέντσια και πολλές ποικιλίες μανταρινιάς, δίνουν ικανοποιητικές σοδειές σε περιοχές με ψηλές θερμοκρασίες.

2.1.2. Έδαφος

Τα εσπεριδοειδή ευδοκιμούν σε ευρεία ποικιλία εδαφών από τα πιο αμμώδη μέχρι τα αργιλλώδη. Είναι γενικά αποδεκτό, ότι πιο κατάλληλο έδαφος για την καλλιέργεια εσπεριδοειδών είναι το μέσης συστάσεως αμμοαργιλλώδες ή αργιλλοαμμώδες, διαπερατό, καλώς αποστραγγιζόμενο, νοτερό, μη αλατούχο, περιεκτικότητας σε ασβέστη όχι πάνω από 30%.

Η αντίδραση του εδάφους ποικίλλει από PH 5 (μετρίως όξινο) μέχρι PH 8,5 (μετρίως αλκαλικό). Σε τέτοια εδάφη επιτυγχάνονται ικανοποιητικές παραγωγές.

2.1.3. Νερό

Στις ξερικές και ημιξερικές περιοχές το νερό είναι απαραίτητο για την καλλιέργεια των εσπεριδοειδών.

Η ποσότητα του νερού, που χρειάζεται μια εσπεριδοφυτεία επηρεάζεται:

- α) από τη θερμοκρασία, τους ανέμους και την υγρασία της περιοχής,
- β) από την ποσότητα και την εποχιακή κατανομή των βροχοπτώσεων,
- γ) από το μέγεθος, την ηλικία και την πυκνότητα της φυτεύσεως των δέντρων και
- δ) από τη σύσταση του εδάφους.

2.2. ΒΟΤΑΝΙΚΗ ΤΑΞΙΝΟΜΗΣΗ

Η οικογένεια *Rutaceae* ανήκει στη διαίρεση *Spermatophyta*, στην υποδιαίρεση *Angiosperme*, στην κλάση *Dicotyledoneae*. Ταξινομείται στην υποοικογένεια *Aurantioideae* στην οποία υπάγεται το γένος *Citrus*.

Έτσι έχουμε:

- Πορτοκαλιά (*Citrus sineusis*)
- Λεμονιά (*Citrus limon*)
- Μανταρινιά (*Citrus reticulata*)
- Γκρέιπ - φρουτ (*Citrus paradisi*)
- Νεραντζιά (*Citrus aurantium*)
- Φράπα (*Citrus gaudis*)
- Λιμεττία (*Citrus aurantifolia*)
- Κιτριά (*Citrus media*)

2.3. ΜΟΡΦΟΛΟΓΙΑ ΟΡΓΑΝΩΝ

2.3.1. Βλαστός

Τα φύλλα, οι μασχάλιαϊοι οφθαλμοί, τα αγκάθια, τα άνθη και οι καρποί παράγονται στη νέα βλάστηση. Τα φύλλα διατάσσονται ελικοειδώς γύρω από το νέο φυλλοφόρο βλαστό.

Τα κύματα βλάστησης μπορεί να διακριθούν μεταξύ τους από τα μικρά, εξογκωμένα, μεσογονάτια διαστήματα, που παρατηρούνται στην αρχή και στο τέλος κάθε κύματος βλάστησης.

2.3.2. Οφθαλμοί

Στα εσπεριδοειδή διακρίνουμε δύο είδη οφθαλμών:

- α) Τους βλαστοφόρους ή ξυλοφόρους, που σχηματίζονται επάκρια ή πλάγια του βλαστού και
- β) Τους μικτούς, που σχηματίζονται πλάγια στις μασχάλες των φύλλων του βλαστού.

2.3.3. Αγκάθια

Κάθε οφθαλμός συνοδεύεται και από μια καταβολή αγκαθιού, που σε μερικά είδη εσπεριδοειδών αναπτύσσεται πάντοτε, ενώ σε άλλα είδη αναπτύσσεται μόνο σε λαίμαργους.

Τα αγκάθια ποικίλλουν σε αριθμό, μέγεθος, οξύτητα και σκληρότητα. Μεγάλος αριθμός αγκαθιών παρατηρείται στην κιτριά, λεμονιά και λιμεττία.

2.3.4. Ρίζες

Διακρίνουμε την πρωτογενή ρίζα και τις δευτερογενείς πλάγιες ρίζες που διακρίνονται σε χοντρές και λεπτές. Οι χοντρές μαζί με την κεντρική ρίζα αποτελούν το σκελετό του ριζικού συστήματος.

2.3.5. Φύλλα

Το μέγεθος των φύλλων των εσπεριδοειδών ποικίλλει πάρα πολύ. Οι μίσχοι των κυρίως καλλιεργούμενων εσπεριδοειδών, μπορεί να φέρουν πτερύγια μεγάλου μεγέθους (φράππα, νεραντζιά), μέσου μεγέθους (γκρέιπ φρουτ, πορτοκαλιά), μικρού μεγέθους (λιμεττία, μανταρινιά) και πολύ μικρού μεγέθους (λεμονιά).

2.3.6. Άνθη

Τα άνθη των εσπεριδοειδών χαρακτηρίζονται για το πλούσιο άρωμά τους, την ευχάριστη θέα που δημιουργεί το λευκό χρώμα των πετάλων τους (ρόδινο ή πορφυρό εξωτερικά στη λεμονιά) σε συνδυασμό με το βαθυπράσινο χρώμα των φύλλων τους για την προσελκυστικότητα των εντόμων.

Το μέγεθος των ανθέων ποικίλλει στα καλλιεργούμενα είδη, πορτοκαλιά, λεμονιά, γκρέιπ φρουτ, νεραντζιά, φράππα, κιτριά, λιμεττία και μανταρινιά, από 1,8 εκατ. για τα μικρότερα άνθη, μέχρι 3,8 εκατ. για τα μεγαλύτερα άνθη. Μεγάλα άνθη φέρουν τα είδη φράππα, γκρέιπ φρουτ και κιτριά, μέσου μεγέθους τα είδη πορτοκαλιά, λεμονιά και νεραντζιά και μικρού μεγέθους τα είδη λιμεττία και μανταρινιά.

Συνήθως τα εσπεριδοειδή ανθίζουν την άνοιξη, αλλά υπάρχουν και εξαιρέσεις που χαρακτηρίζουν τα είδη κιτριά, λεμονιά και ξινολιμεττία που

έχουν την τάση να παράγουν άνθη όλο το χρόνο.

Τα άνθη των εσπεριδοειδών είναι υπόγυνα και κατά κανόνα ερμαφρόδιτα. Η απελευθέρωση της γύρης από τους ανθήρες των ανθέων γίνεται όταν το στίγμα είναι επιδεκτικό γονιμοποίησης. Τα άνθη εμφανίζονται στη μασχάλη των φύλλων, αφ' ενός μεν υπό μορφή μικρών ταξιανθιών, σε βλάστηση της προηγούμενης περιόδου, αφ' ετέρου δε μονήρη σε τρέχουσα βλάστηση.

Αν εξετάσουμε ένα άνθος εσπεριδοειδούς θα δούμε ότι αποτελείται από τον ποδίσκο, τον κάλυκα, τη στεφάνη, τους ανθήρες και τον ύπερο. Ο κάλυκας αποτελείται από 5 μικρά σέπαλα, πράσινα και λίγο σαρκώδη, ενωμένα στη βάση τους και μαζί με το ανώτερο άκρο του ποδίσκου που είναι περισσότερο διογκωμένο, αποτελούν ενιαίο σύνολο, το Αστέρι.

Η στεφάνη αποτελείται και αυτή από 5 μικρά πέταλα μάλλον σαρκώδη ως δερματώδη, λευκά, ή λευκοιώδη σε ορισμένα είδη (λεμονιά, κιτριά κ.τ.λ.) ενωμένα και αυτά στη βάση τους. Η στεφάνη πέφτει ολόκληρη λίγες μέρες μετά τη γονιμοποίηση του άνθους.

Οι στήμονες 20 ως 40 κατά άνθος έχουν πλούσια γύρη και τα νήματά τους είναι ενωμένα στη βάση τους κατά ομάδες ή δέσμες. Στη βάση τους και μεταξύ του σημείου προσφύσεώς τους πάνω στη χάλαζα και της ωοθήκης του υπέρου, σχηματίζεται ο ανθικός δίσκος με άφθονους αδένες που περιέχουν το νέκταρ.

Τέλος, στη βάση του υπέρου βρίσκεται η ωοθήκη με 8-13 καρπόφυλλα.

2.3.7. Καρπός

Ο καρπός των εσπεριδοειδών είναι μία ράγα που ονομάζεται και εσπερίδιο. Προέρχεται από την ανάπτυξη της ωοθήκης με τα καρπόφυλλα της και αποτελείται από το φλοιό, τη σάρκα, τον κεντρικό άξονα και τους σπόρους.

Οι καρποί των εσπεριδοειδών ποικίλλουν ως προς το σχήμα (ωσειδές, στρογγυλό, ελλειπτικό, επίμηκες, αχλαδόμορφο, ατρακτοειδές) και το μέγεθος (μήκος, διάμετρο). Η επιφάνειά τους μπορεί να είναι λεία, στιλπνή, τραχεία και αυλακωτή. Ο δε χρωματισμός τους κυμαίνεται από το ανοικτό λεμονοκίτρινο μέχρι το βαθύ πορτοκαλοκόκκινο και σε ορισμένα είδη από το ανοικτό μέχρι το βαθύ κόκκινο (σαγκουίνια).

Ο φλοιός αποτελείται από δύο χωριστά στρώματα, το εξωτερικό και έγχρωμο στρώμα ή FLAVEDO, και το εσωτερικό λευκό στρώμα ή ALBERO. Το εξωτερικό έγχρωμο στρώμα φέρει τους χρωμοπλάστες, που δίνουν το χαρακτηριστικό χρώμα, και τους ελαιοφόρους αδένες, που δίνουν το χαρακτηριστικό άρωμα σε κάθε είδος και ποικιλία. Το εσωτερικό λευκό στρώμα αποτελείται από ένα παχύ στρώμα σπογγώδους ιστού, που φέρεται χαλαρότερα στη σάρκα του καρπού.

Η σάρκα αποτελείται από 8 ως 13 φέτες ή σκελίδες (όσα και τα καρπόφυλλα της ωοθήκης) ανάλογα με το είδος και την ποικιλία. Κάθε φέτα περιλαμβάνει μέσα σε μια μεμβράνη πολυάριθμα κύτταρα γεμάτα με χυμό, τα χυμοκύτταρα, έχουν δε τριγωνική μορφή.

Στο εσωτερικό των σκελίδων και κατά μήκος της εσωτερικής τους ακμής βρίσκονται οι σπόροι, ο αριθμός, το μέγεθος, το σχήμα και το χρώμα των οποίων ποικίλλει ανάλογα με το είδος και την ποικιλία.

Τέλος, στο κέντρο του καρπού και από το σημείο που ενώνεται με τον ποδίσκο μέχρι το ανθικό άκρο βρίσκεται ο κεντρικός άξονας των καρπών. Ο άξονας αυτός στους ανώριμους καρπούς είναι αρκετά συμπαγής και ινώδης, αργότερα όμως και ανάλογα με την ωρίμανση των καρπών γίνεται σπογγώδης και χαλαρός. Αργότερα και περισσότερο σε ορισμένα είδη και ποικιλίες εξαφανίζεται τελείως (στους ώριμους ή στους υπερώριμους καρπούς) και στη θέση του παραμένει ένα κενό.

Η αύξηση του καρπού πραγματοποιείται σε τρία κύρια στάδια. Κατά το πρώτο στάδιο, που διαρκεί αρκετούς μήνες μετά την πτώση των πετάλων,

παρατηρείται σημαντική ανάπτυξη του φλοιού και πολύ μικρή ανάπτυξη της σάρκας. Κατά το δεύτερο στάδιο που τελειώνει περί τον έκτο μήνα μετά την πτώση των πετάλων, παρατηρείται σημαντική αύξηση της σάρκας, εξαιτίας της οποίας πιέζεται ο φλοιός και εξαναγκάζεται να τεντωθεί αρκετά για να ακολουθήσει την εσωτερική διόγκωση. Τέλος, κατά το τρίτο στάδιο δεν παρατηρούνται σημαντικές μεταβολές στο συνολικό όγκο του καρπού, παρά μόνο εμπλουτισμός της σάρκας με χυμό και ορισμένες άλλες φυσιολογικές μεταβολές που οδηγούν στην πλήρη ωρίμανση του καρπού, στην απόκτηση δηλαδή του τελικού χρωματισμού και των οργανοληπτικών χαρακτηριστικών του ώριμου καρπού.

2.4. ΣΥΣΤΑΣΗ ΚΑΡΠΩΝ

2.4.1. Περιεκτικότητα σε νερό

Η περιεκτικότητα των καρπών σε νερό, στις περισσότερες εμπορικές ποικιλίες, ποικίλλει από 70-90% περίπου και εξαρτάται από τη διαθέσιμη υγρασία και τις συνθήκες βλαστήσεως των δέντρων. Π.χ. η πορτοκαλιά και η λεμονιά έχουν την ιδιότητα να αντλούν νερό από τους καρπούς, όταν οι ανάγκες του φυλλώματος σε νερό δεν ικανοποιούνται μέσω του ριζικού συστήματος.

2.4.2. Οργανικά οξέα

Το κύριο οξύ των εσπεριδοκάρπων είναι το κιτρικό οξύ, το οποίο απαντά κυρίως στο χυμό των καρπών, ενώ το μηλικό, μηλονικό και οξαλικό απαντούν στο φλοιό αυτών. Το είδος, η ποικιλία και η τοποθεσία συνιστούν σημαντικούς παράγοντες που καθορίζουν την ποσότητα του οξέος στους

εσπεριδόκαρπους. Στα λεμόνια η συγκέντρωση του κιτρικού οξέος αυξάνει με την πάροδο της αναπτύξεως και ωριμάνσεως των καρπών.

Συνήθως ο χυμός των ώριμων λεμονιών περιέχει 5-6% κιτρικό οξύ, μπορεί όμως να φτάσει και μέχρι 9%. Ο χυμός των πορτοκαλιών περιέχει 1-1,3% κιτρικό οξύ, μπορεί όμως, η ποσότητα αυτή να ποικίλλει και από 0,5-1,3%.

Τα μανταρίνια έχουν την ίδια περίπου οξύτητα με τα πορτοκάλια, τα δε γκρέιπ φρουτ είναι συνήθως πιο όξινα και η οξύτητά τους σε ώριμους καρπούς κυμαίνεται από 1-1,8%. Η οξύτητα των πορτοκαλιών, των μανταρινιών και γκρέιπ φρουτ μειώνεται κατά την ωρίμανσή τους.

Το δεύτερο σε ποσότητα οξύ, στο χυμό των εσπεριδόκαρπων, είναι το μηλικό οξύ. Στα πορτοκάλια η συγκέντρωσή του κυμαίνεται από 1,4-1,8 mg/ml χυμού. Στα λεμόνια βρίσκεται σε μεγαλύτερη κάπως συγκέντρωση και κυμαίνεται από 1,5-4,3 mg/ml χυμού.

2.4.3. Βιταμίνες

Οι καρποί των εσπεριδοειδών αποτελούν μια σημαντική πηγή ασκορβικού οξέος για τη διατροφή του ανθρώπου. Όπως και στην περίπτωση του κιτρικού οξέος, η συγκέντρωση του ασκορβικού οξέος στο χυμό των πορτοκαλιών και γκρέιπ φρουτ μειώνεται κατά την ωρίμανσή τους.

Η βιταμίνη Α υπάρχει σε μορφή προβιταμίνης Α (β-καροτίνη) και βρίσκεται σε μεγαλύτερη ποσότητα στα μανταρίνια και τα έγχρωμα γκρέιπ φρουτ και τέλος τα λεμόνια.

Σε μικρές ποσότητες απαντούν ακόμα στο φλοιό και το χυμό των εσπεριδόκαρπων η βιοτίνη, η νιασίνη, το παντοθενικό οξύ, η πυριδοξίνη, η ριβοφλαβίνη και η θιαμίνη.

2.4.4. Σάκχαρα

Η περιεκτικότητα των ώριμων εσπεριδόκαρπων σε σακχαρόζη και αναγωγικά σάκχαρα κυμαίνεται από 1-2% στα λεμόνια, 8-10% στα πορτοκάλια και 7-8% στα γκρέιπ φρουτ.

Τα σάκχαρα, αντίθετα με τα οξέα, αυξάνουν όσο προχωρεί η ωρίμανση των καρπών.

2.4.5. Καροτινοειδή

Οι καροτίνες και οι ξανθοφύλλες αποτελούν το μεγαλύτερο μέρος των κίτρινων, πορτοκαλί και κόκκινων χρωστικών που απαντούν στο φλοιό και τη σάρκα των εσπεριδόκαρπων.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΤΡΙΤΟ

"ΠΡΟΩΘΟΥΜΕΝΕΣ ΠΟΙΚΙΛΙΕΣ ΚΑΙ ΥΠΟΚΕΙΜΕΝΑ ΕΣΠΕΡΙΔΟΕΙΔΩΝ"

Στην καλλιέργεια των εσπεριδοειδών δεν επιζητείται να αυξηθεί η συνολική τους έκταση, αλλά να παραμείνει αυτή στα σημερινά επίπεδα.

Ιδιαίτερη σημασία έχει η αναδιάρθρωση των ήδη καλλιεργούμενων, μη επιθυμητών ποικιλιών και ειδών εσπεριδοειδών με άλλα προωθούμενα, για τα οποία υπάρχει ζήτηση στην εγχώρια και διεθνή αγορά. Ειδικότερα, στόχος της πολιτικής για τα ξινά είναι η διαχρονική κλιμάκωση της παραγωγής, που θα επιτρέψει τη διεύρυνση της εξαγωγικής περιόδου και η βελτίωση της ποιότητας των προϊόντων τους.

Με απόφαση του Υπουργείου Γεωργίας έχουν καθοριστεί τα εξής, όσον αφορά τις προωθούμενες ποικιλίες και υποκείμενα εσπεριδοειδών.

3.1. ΥΠΟΚΕΙΜΕΝΑ

Σαν βασικό υποκείμενο, προωθείται η Νεραντζιά. Επίσης προωθούνται τα Troyer, Τρίφυλλη Πορτοκαλιά και Garizo Citranges.

Νεραντζιά: Προσαρμόζεται καλύτερα στα μετρίως βαριά εδάφη. Έχει μεγάλη αντοχή στα ασβεστώδη και αλατούχα εδάφη. Οι καρποί που παράγει με τις διάφορες ποικιλίες είναι μέσου μεγέθους και υψηλής ποιότητας. Είναι ευαίσθητη στην ίωση tristeza και κατάλληλη ως υποκείμενο για τις περισσότερες ποικιλίες εσπεριδοειδών.

Carizo Citrange: Προσαρμόζεται σε μεγάλη κλίμακα εδαφών, με εξαίρεση

τα πολύ ασβεστώδη. Παράγει δέντρα παρόμοια με αυτά του Troyer σε ζωηρότητα, παραγωγικότητα και ποιότητα καρπών. Δίνει πολύ καλούς συνδυασμούς με τη μανταρινιά Encore.

Troyer: Έχει κανονικό μέγεθος. Δίνει ψηλές παραγωγές και μεγάλους καρπούς καλής ποιότητας. Ανεκτικό στην ίωση tristeza και τη φυτόφθορα. Λίγο ανεκτικό στα άλατα, μέτρια ανεκτικό στο ψύχος και ευαίσθητο στην ίωση exocortis. Κατάλληλο για πορτοκαλιές, γκρέιπ-φρουτ, μανταρινιές και λεμονιές.

3.2. ΠΟΙΚΙΛΙΕΣ

Για μετατροπές παλιών φυτειών εσπεριδοειδών ανεπιθύμητων ποικιλιών, σε όλους τους νομούς της χώρας προωθούνται:

3.2.1. Πορτοκάλια

Σε όλες τις περιοχές οι πρώιμες ποικιλίες Navel new hall, Navellina καθώς και η Salustiana.

NAVEL NEW HALL: Είναι ομφαλοφόρα ποικιλία. Ο καρπός της έχει σχήμα επίμηκες ως ελλειψοειδές. Ο χρωματισμός των καρπών είναι πορτοκαλέρυθρος και γεύση εκλεκτή. Εποχή συγκομιδής: Νωρίς Νοέμβριο μέχρι Φεβρουάριο.

NAVELLINA: Ο καρπός είναι μέσου ως μετρίου μεγάλου μεγέθους, σχήματος σφαιρικού ως ωοειδούς και χρώματος κατά την ωρίμανση ερυθροπορτοκαλί. Ο ομφαλός είναι μικρός, δεν προεξέχει του καρπού και

ανοιχτός. Ο φλοιός είναι λεπτός ως μέτριου πάχους και λείος. Η σάρκα είναι βαθύχρωμη, χυμώδης και γλυκιά. Είναι ποικιλία άσπερμη και πολύ πρώιμη. Εποχή συγκομιδής: Νωρίς Νοέμβριο - Δεκέμβριο.

SALUSTIANA: Καρπός με μέσο ως μεγάλο μέγεθος, σχήμα σφαιρικό και είναι καλοχρωματισμένος κατά την ωρίμανση. Ο φλοιός έχει μέτριο πάχος, διατηρείται καλά πάνω στο δέντρο χωρίς να χάνει την ποιότητά του. Είναι ποικιλία άσπερμη και πρώιμη. Εποχή ωρίμανσης: Αρχές Δεκεμβρίου.

Στις νοτιότερες και μη παγετόπληκτες περιοχές (Νομοί: Χανίων, Αργολίδος, Λακωνίας, Μεσσηνίας, Ηλείας) η όψιμη ποικιλία Valencia late και οι κλώνοι της καθώς και η ποικιλία Tarocco.

VALENCIA: Ο καρπός της είναι μετρίως μεγάλος σε μέγεθος, έχει σχήμα επίμηκες ως σφαιρικό και καλοχρωματισμένος κατά την ωρίμανση. Ο φλοιός έχει μέτριο πάχος, είναι σκληρός, δερματώδης και λείος. Η σάρκα είναι πολύ χυμώδης και καλής γεύσεως, αλλά συνήθως λίγο ξινή. Ο καρπός διατηρείται πολύ καλά πάνω στο δέντρο, όπου χάνει λίγο σε ποιότητα, συντηρείται καλά και αντέχει στις μεταφορές. Είναι ποικιλία άσπερμη ή λιγόςπερμη και εξαιρετη για χυμοποίηση. Εποχή ωρίμανσης: Μάρτιος - αρχές Απριλίου. (Εικ. 1)

TAROCCO: Ο καρπός έχει μέτριο ως μεγάλο μέγεθος, σχήμα σφαιρικό ως επίμηκες και χρώμα κίτρινο με κόκκινη απόχρωση κατά την πλήρη ωρίμανση. Ο φλοιός έχει μέτριο πάχος. Η σάρκα είναι κάπως συνεκτική, χυμώδης, βαθύχρωμη και γευστική. Είναι ποικιλία άσπερμη ή λιγόςπερμη. Είναι μεσοπρώιμη ποικιλία, δεν διατηρείται πάνω στο δέντρο, χάνει σε ποιότητα μετά την ωρίμανση, συντηρείται καλά και αντέχει στις μεταφορές. Εποχή ωρίμανσης: Φεβρουάριος. (Εικ. 2)

Στο νομό Αιτωλοακαρνανίας η ποικιλία **Σαγκουίνη Γουρύτσης**: Ο καρπός έχει μέτριο μέγεθος και σχήμα ωοειδές ως σφαιρικό. Ο φλοιός είναι λεπτός, χρώματος πορτοκαλί, με ρόδινες κατά τόπους αποχρώσεις. Η σάρκα είναι εύχυμη, γευστική, γλυκιά και με ρόδινες αποχρώσεις. Είναι ποικιλία άσπερμη ή λιγόσπερμη και μεσοπρώιμη. Διατηρείται καλά πάνω στο δέντρο. Εκτιμάται ιδιαίτερα στην Ελληνική αγορά. Εποχή ωρίμανσης: Τέλος Δεκεμβρίου.

3.2.2. Λεμόνια

Η ποικιλία **Αδαμοπούλου** σε όλες τις περιοχές. Ο καρπός της έχει ποικιλόμορφο μέγεθος (μέτριο ως πολύ μεγάλο), σχήμα ελλειπτικό ως επίμηκες, κοντό λαιμό και ανεπτυγμένη θηλή, η οποία περιβάλλεται από τη μία πλευρά από αυλάκι. Ο φλοιός έχει μέτριο ως μεγάλο πάχος, η δε επιφάνειά του είναι τραχιά. Ο χρωματισμός της είναι κίτρινος κατά την ωρίμανση. Η σάρκα είναι πλούσια σε χυμό και ξινή. Είναι ποικιλία λιγόσπερμη ή άσπερμη και πολύφορη.

Η υπερπρώιμη ποικιλία **Interdonato** στις θερμότερες περιοχές των νομών Κορινθίας, Αχαΐας και στην περιοχή Πόρου Τροιζηνίας.

INTERDONATO: Ο καρπός έχει μεγάλο μέγεθος, σχήμα επίμηκες ή κυλινδρικό, κοντό λαιμό και ανεπτυγμένη κωνική (αιχμηρή) θηλή, η οποία περιβάλλεται από αυλάκι. Ο φλοιός έχει μέτριο πάχος, είναι πολύ λείος και στιλπνός. Έχει 8 ως 9 καρπόφυλλα. Χρωματισμός κίτρινος κατά την ωρίμανση. Η σάρκα έχει χρώμα πρασινοκίτρινο, είναι τραγανή, πλούσια σε χυμό και ξινή στη γεύση. Είναι ποικιλία λιγόσπερμη, με παραγωγή κυρίως το φθινόπωρο και την άνοιξη. (Εικ. 3)

Η δίφορη ποικιλία Evreka σε όλες τις περιοχές που είναι αμόλυντες από κορυφοξήρα.

EVREKA: Καρπός με μικρό μέγεθος, σχήμα ελλειπτικό ως επίμηκες, κοντό λαιμό και μικρή θηλή, που περιβάλλεται συνήθως από αύλακα. Ο φλοιός έχει μέτριο πάχος και η επιφάνειά του είναι λίγο τραχιά. Ο χρωματισμός κατά την ωρίμανση είναι έντονα κίτρινος. Έχει 10 καρπόφυλλα. Το χρώμα της σάρκας είναι κιτρινοπράσινο, η δε σάρκα τρυφερή, πλούσια σε χυμό και αρκετά ξινή. Είναι ποικιλία άσπερμη ή λιγόσπερμη, με παραγωγή όλο το χρόνο, αλλά κυρίως τέλη του χειμώνα, άνοιξη με αρχές καλοκαιριού. (Ει. 4)

Οι οψιμότερες ποικιλίες Lisbon και Santa Tereza στις θερμότερες περιοχές της Πελοποννήσου και στην Κρήτη.

SANTA TEREZA: Η ποικιλία αυτή είναι η πιο ανθεκτική απ' όλες τις ποικιλίες λεμονιάς στην κορυφοξήρα και σήμερα φυτεύεται στις περιοχές όπου οι ζημιές από κορυφοξήρα είναι ισχυρές.

LISBON: Ο καρπός της έχει μέσο μέγεθος, σχήμα ελλειπτικό ως επίμηκες, πολύ κοντό λαιμό και μεγάλη θηλή, που περιβάλλεται από αυλάκι που είναι βαθύτερο στη μια πλευρά. Ο φλοιός έχει μέτριο πάχος, η δε επιφάνειά του είναι τραχιά. Χρωματισμός κίτρινος κατά την ωρίμανση. Έχει περί τα 10 καρπόφυλλα. Το χρώμα της σάρκας είναι ανοικτό πρασινοκίτρινο, η δε σάρκα τρυφερή, πολύ ξινή και πλούσια σε χυμό. Είναι ποικιλία άσπερμη ή λιγόσπερμη, με παραγωγή κατά τα τέλη του χειμώνα, με αρχές άνοιξης. (Εικ. 6)

Η ποικιλία Μαγληνή, στις κατάλληλες περιοχές της Πελοποννήσου που δεν υπάρχει σοβαρό πρόβλημα προσβολής από κορυφοξήρα.

ΜΑΓΛΗΝΟ: Ο καρπός έχει μέτριο μέγεθος, σχήμα ελλειπτικό, κοντό λαιμό και μικρή θηλή, που περιβάλλεται από αυλάκι, που είναι βαθύτερο στη μια πλευρά. Ο φλοιός είναι λεπτός και πολύ λείος. Η σάρκα είναι πλούσια σε χυμό, αρωματική και ξινή. Είναι ποικιλία λιγόσπερμη με παραγωγή μόνο το φθινόπωρο και χειμώνα (μονόφορη ποικιλία). (Εικ. 5)

3.2.3. Μανταρίνια

Η ποικιλία Κλημεντίνη και ειδικότερα οι κλώνοι Ντενούλες (denulles), Πόρου, SRA 63 και Μαριζόλ (Marisol) σε όλες τις περιοχές.

ΚΛΗΜΕΝΤΙΝΗ: Το μέγεθος του καρπού της ποικίλλει από μικρό ως μέτριο και το σχήμα από σφαιρικό (ελαφρώς πλακέ) ως επίμηκες και μερικές φορές γίνεται αχλαδόμορφο, από την ανάπτυξη του λαιμού. Συνήθως φέρει μικρό ομφαλό. Ο φλοιός έχει μέτριο πάχος, λείος και αποσπάται εύκολα. Έχει 8-12 καρπόφυλλα. Η σάρκα έχει χρώμα πορτοκαλί, τρυφερή, χυμώδης, γευστική, αρωματική και υπόξινη. Είναι λιγόσπερμη και πρώιμη. Διατηρείται καλά πάνω στο δένδρο, χωρίς να χάσει σε ποιότητα. (Εικ. 7)

SPA 63: Ο καρπός έχει μέσο μέγεθος, σχήμα σφαιρικό (πεπλατυσμένο στους πόλους) και χρώμα βαθύ πορτοκαλοκόκκινο. Ο φλοιός είναι λείος, λεπτός και αποκολλάται από τη σάρκα εύκολα. Η σάρκα είναι τρυφερή, χυμώδης και γευστική. Είναι κλώνος πρώιμος και λιγόσπερμος. Θεωρείται κλώνος παραγωγικός και ο πιο ενδεδειγμένος για διάδοση στη χώρα μας.

ΚΛΗΜΕΝΤΙΝΗ ΠΟΡΟΥ: Ο καρπός έχει μέσο μέγεθος, σχήμα σφαιρικό (ελαφρά πεπλατυσμένο στους πόλους) και χρώμα πορτοκαλοκόκκινο. Ο φλοιός είναι λείος, λεπτός και αποκολλάται από τη σάρκα εύκολα. Η σάρκα είναι εύχυμη και αρωματική. Είναι κλώνος πρώιμος, άσπερμος ως oligόσπερμος.

Η ποικιλία Σατσούμα στους νομούς Κέρκυρας, Θεσπρωτίας, Λευκάδας, Αιτωλοακαρνανίας, Άρτας, Πρέβεζας, Μαγνησίας, Λέσβου, Χίου, Σάμου και Χαλκιδικής.

ΣΑΤΣΟΥΜΑ: Ο καρπός έχει μικρό ως μεγάλο μέγεθος, σχήμα ημισφαιρικό πλακέ και μερικές φορές μικρό λαιμό. Κατά την ωρίμανση έχει χρώμα πορτοκαλί, αλλά συνήθως είναι ώριμη προτού αναπτυχθεί ο χρωματισμός αυτός. Πολλές φορές φέρει ομφαλό. Ο φλοιός είναι λεπτός, δερματώδης, μέτρια λείος, και φέρει μεγάλους ελαιοφόρους αδένες. Όταν ο καρπός ωριμάσει, τότε ο φλοιός χαλαρώνει περισσότερο και αποχωρίζεται πιο εύκολα. Η σάρκα έχει πορτοκαλί χρώμα, είναι τρυφερή, πολύ αρωματική και λίγο υπόξινη. Τα ασκίδια είναι κοντά και πλατιά. Είναι άσπερμη και πολύ πρόιμη (περιλαμβάνει τις πρωιμότερες ποικιλίες μανταρινιάς). Δεν διατηρείται καλά πάνω στο δέντρο, μετά την ωρίμανση, γι' αυτό πρέπει να μαζεύεται νωρίς, συντηρείται όμως καλά. (Εικ. 8)

3.2.4. Γκρέιπ - φρουτ

Η ποικιλία Marsch Seedless (Μαρς Σίντλες) σε όλες τις περιοχές:

MARSCH SEEDLESS: Ο καρπός της έχει μέσο μέγεθος και σχήμα σφαιρικό ως ελαφρώς πλακέ. Ο φλοιός είναι μετρίως λεπτός, πολύ λείος, σκληρός και ανοικτοκίτρινος. Η σάρκα είναι λευκή, τρυφερή, πλούσια σε χυμό και γευστική. Είναι ποικιλία άσπερμη ή λιγόσπερμη και όψιμη. Διατηρείται συνήθως καλά πάνω στο δέντρο, αντέχει στις μεταφορές και συντηρείται επίσης καλά. (Εικ. 9)

Η έγχρωμη ποικιλία Red blush, στους νομούς Χανίων, Λακωνίας, Μεσσηνίας και Ηλείας.

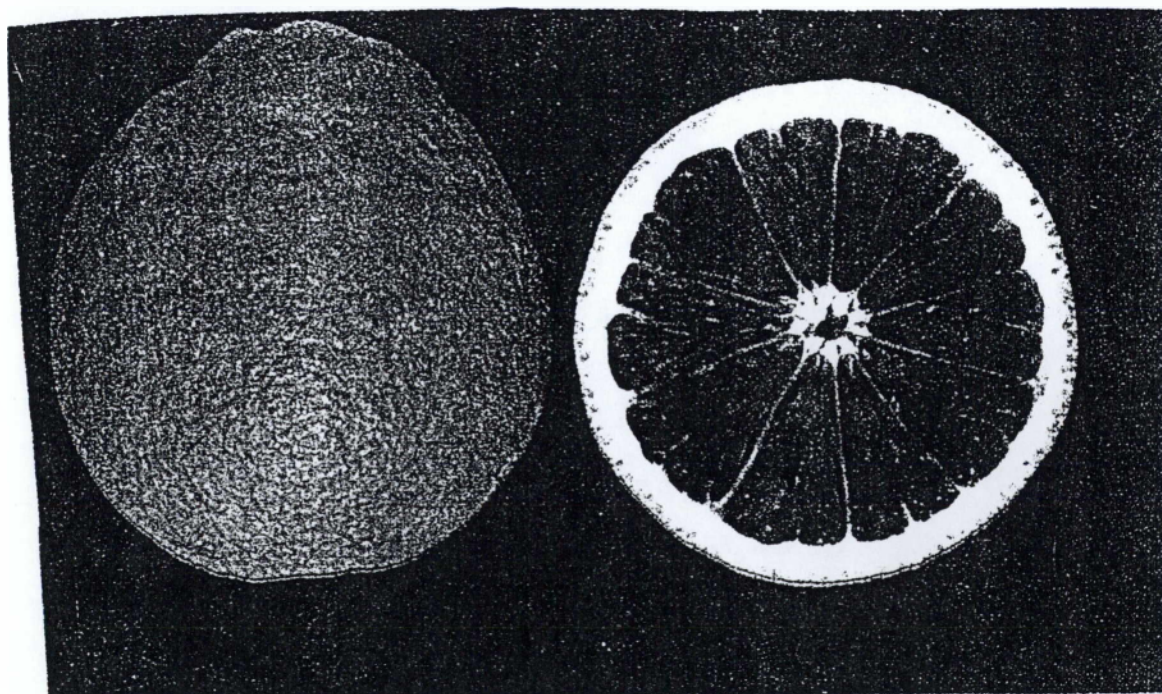
RED BLUSH (Ρεντ μπλας): Είναι ποικιλία αιματόσαρκη. Διατηρείται καλά πάνω στο δέντρο, αλλά αποχρωματίζεται ελαφρώς η σάρκα του. Είναι ποικιλία άσπερμη ή λιγόσπερμη και μεσοπρώιμη. (Εικ. 10)

3.2.5. Κουμ - Κουάτ

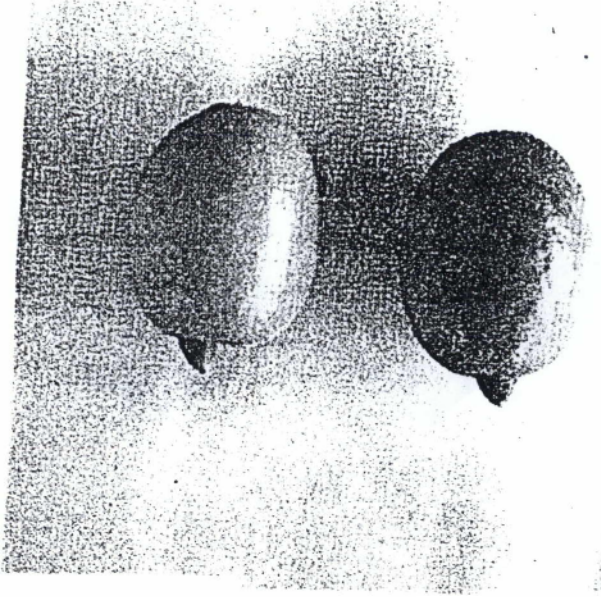
Στις κατάλληλες περιοχές της νήσου Κέρκυρας είναι το πιο ανθεκτικό στο ψύχος από τα εσπεριδοειδή. Ανθίζει αργά την άνοιξη και ωριμάζει από τον Οκτώβριο ως τον Ιανουάριο. Οι καρποί του τρώγονται με ευχαρίστηση ολόκληροι, χωρίς να καθαριστούν και είναι κατάλληλοι για την παρασκευή ζελέ, μαρμελάδας, σακχαρόπηκτων και λικέρ.

Εικ. 1 . Valencia

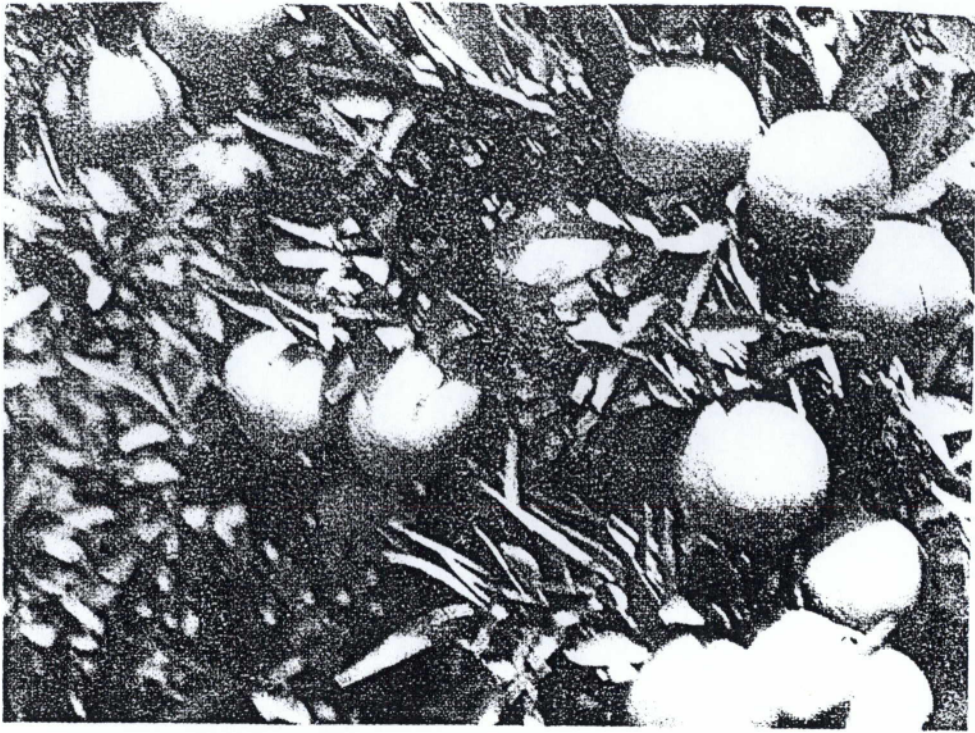
Εικ. 2. Tarocco

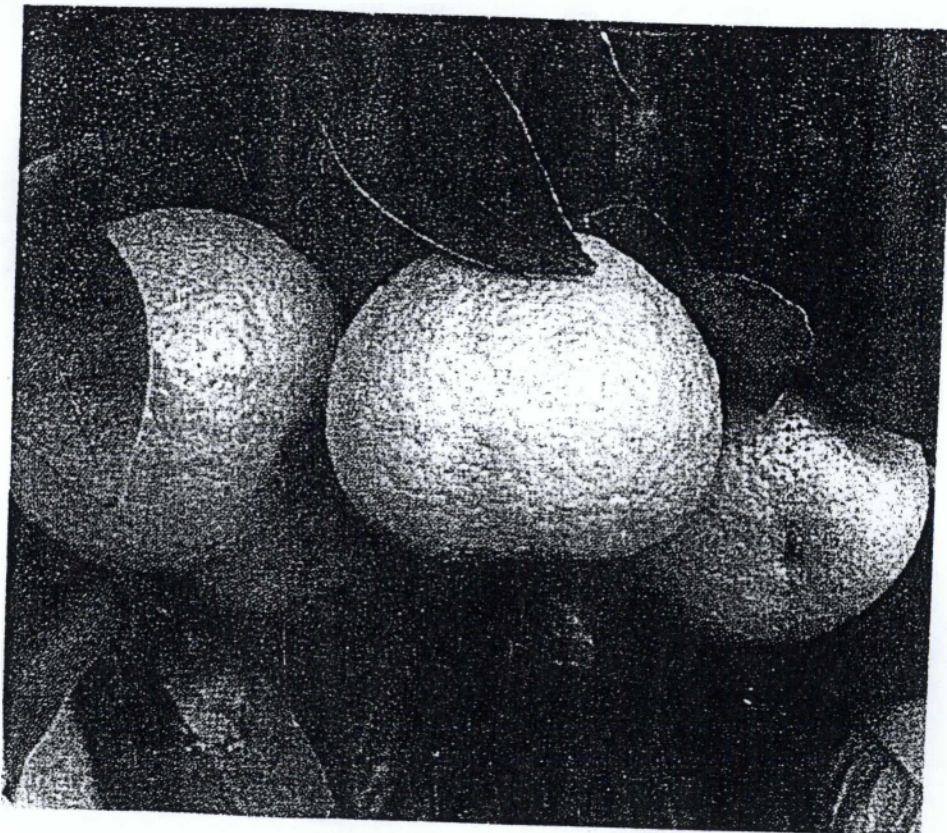
Εικ. 3 . Interdonato

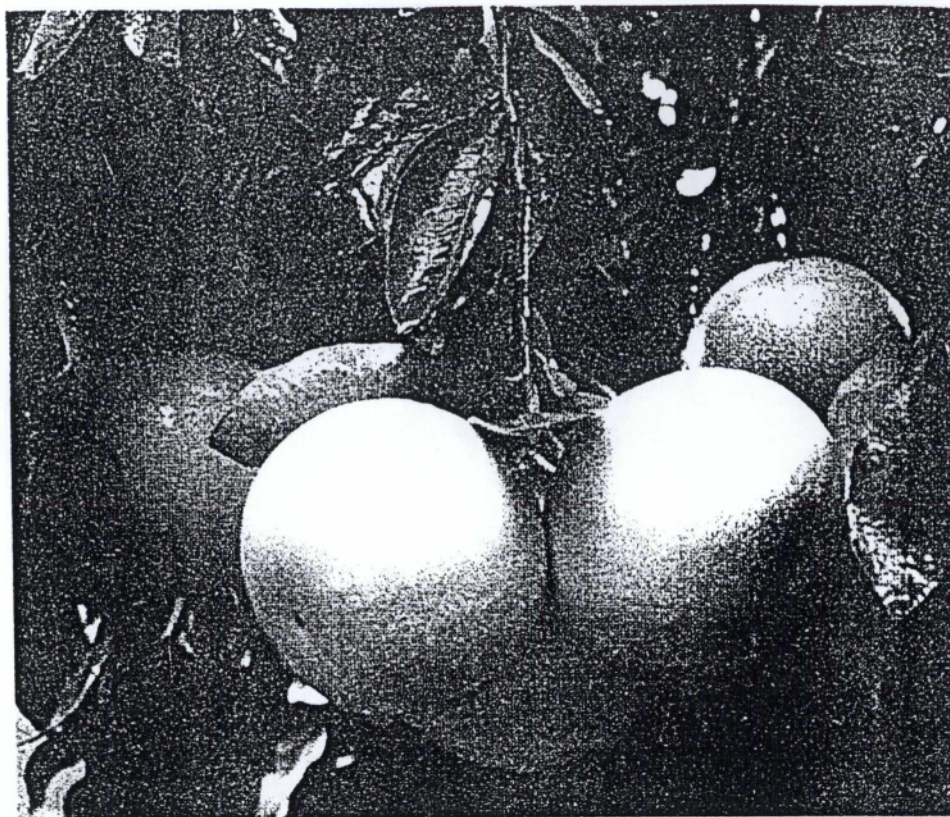
Εικ. 4 . Eureka.

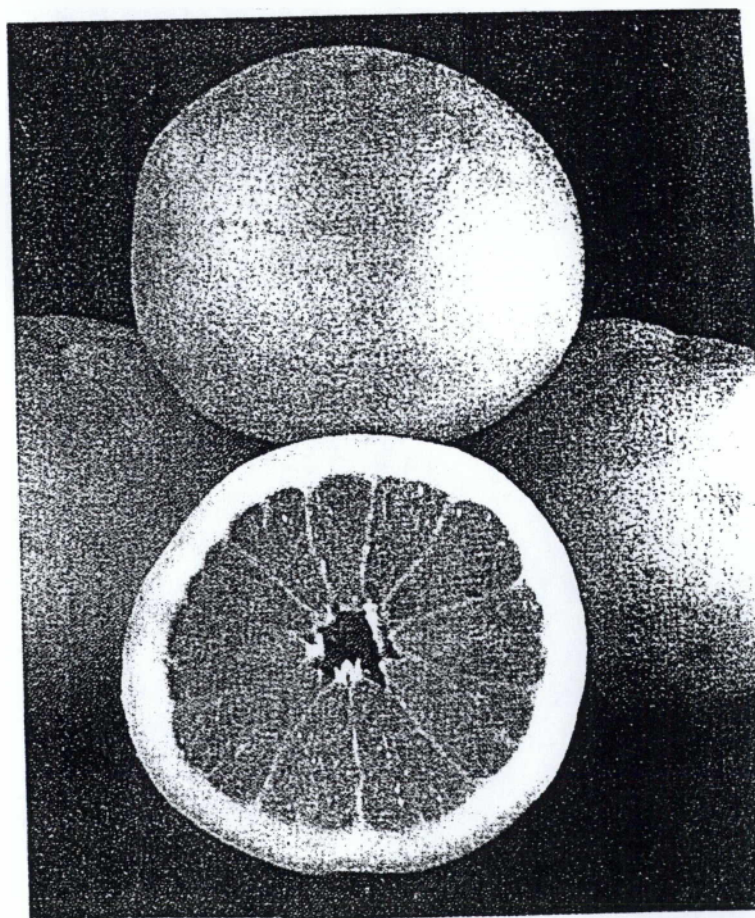
Εικ. 7 Κλημεντίνη

Εικ. 8 . Σατσούμα

Εικ. 9 . Marsh (Marsh Seedless)

Εικ. 10 Redblush

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΤΕΤΑΡΤΟ

"ΩΡΙΜΑΝΣΗ - ΣΥΓΚΟΜΙΔΗ ΕΣΠΕΡΙΔΟΕΙΔΩΝ"

Οι καρποί των εσπεριδοειδών φτάνουν σε αποδεκτό στάδιο ωριμάνσεως σε 12 ή 14 μήνες μετά την ανθοφορία και μπορεί να συγκομίζονται σε μια περίοδο 2 ως 3 μηνών, πριν να υπερωριμάσουν. Οι πρώιμες ποικιλίες πορτοκαλιάς ωριμάζουν από τον Οκτώβριο και οι όψιμες μέχρι το καλοκαίρι. Τα γκρέιπ - φρουτ φτάνουν στο στάδιο της πλήρους ωριμάνσεως πολύ σιγά και υπερωριμάζουν επίσης πολύ σιγά και έτσι οι καρποί τους συγκομίζονται μέσα σ' ένα διάστημα 8 μηνών. Τα λεμόνια και οι λιμεττίες ωριμάζουν επίσης πολύ σιγά και μπορεί να συγκομίζονται μέσα σε μια μεγάλη περίοδο.

Τα λεμόνια μπορεί να συγκομιστούν και όταν έχουν ακόμα πράσινο χρώμα. Τα μανταρίνια χαρακτηρίζονται από μια συντομότερη περίοδο συγκομιδής όταν ωριμάσουν.

4.1. ΚΡΙΤΗΡΙΑ ΕΜΠΟΡΙΚΗΣ ΩΡΙΜΟΤΗΤΑΣ

Οι περισσότερες δεντροκαλλιέργειες στερούνται αξιόπιστων κριτηρίων που καθορίζουν επακριβώς το χρόνο ωρίμανσης και συγκομιδής. Το καταναλωτικό κοινό συνήθως αξιολογεί την ποιότητα των καρπών από την εξωτερική τους εμφάνιση, κυρίως δε από το χρωματισμό, την υφή, το βαθμό αποχρωματισμού, την έλλειψη διαφόρων στιγμάτων στο φλοιό και την ποιότητα του φαγώσιμου μέρους των καρπών. Τα λεμόνια, οι λιμεττίες, κατ' εξοχήν οξύχυμοι καρποί εσπεριδοειδών, καλλιεργούνται για την οξύτητα των χυμών τους. Επομένως η ωριμότητα των καρπών δεν αποτελεί κριτήριο καθορισμού του χρόνου συγκομιδής. Ο χρωματισμός του φλοιού των καρπών αποτελεί κριτήριο μερικής συγκομιδής των καρπών γιατί κατά κάποιο τρόπο

καθορίζει το βαθμό ωριμότητάς του.

Το στάδιο που ο χρωματισμός του καρπού από βαθυπράσινος μετατρέπεται σε ανοικτοπράσινος και ο φλοιός προσλαμβάνει λεία υφή, θεωρείται σαν στάδιο ενάρξεως συγκομιδής. Μετά τη συγκομιδή μπορεί να αποπρασινιστούν γρήγορα και να πωληθούν αμέσως μετά ή μπορεί να διατηρηθούν για αρκετούς μήνες μέχρι να υπάρξει ζήτηση στην αγορά. Ένας άλλος λόγος που συνηγορεί για τη συγκομιδή των καρπών πριν το στάδιο της πλήρους ωριμότητας, είναι η μεγαλύτερη ανθεκτικότητα των καρπών στις αλλοιώσεις, πράγμα που αυξάνει τη διατήρησή του κατά τη συντήρηση. Ακόμα κριτήριο ωριμότητας των καρπών της λεμονιάς μπορεί να ληφθεί και η περιεκτικότητά τους σε χυμό (κατ' όγκο).

4.2. ΣΥΓΚΟΜΙΔΗ ΕΣΠΕΡΙΔΟΚΑΡΠΩΝ

Γενικά οι εσπεριδόκαρποι συγκομίζονται με το χέρι, σε μια συνδυασμένη κίνηση συστροφής του τραβήγματος του καρπού. Στις ευαίσθητες όμως ποικιλίες, λόγω αποσπάσεως στο σημείο του ποδίσκου μέρος του φλοιού, η συγκομιδή γίνεται με αποκοπή του ποδίσκου των καρπών πολύ κοντά στο φλοιό με ειδικό ψαλίδι.

Κατά τη συλλογή των καρπών πρέπει να αποφευχθεί κάθε είδους τραυματισμός. Οι εργάτες θα πρέπει να φορούν γάντια κατά τη συλλογή των καρπών. Η συλλογή γίνεται από εποχιακούς ανειδίκευτους εργάτες, καθώς και Βορειοηπειρώτες, περιπλανώμενους τουρίστες και αθίγγανους. Με συνεργασία τέτοιου είδους εποχιακών εργατών συλλέγεται ο καρπός με το χέρι. Οι εργάτες κατά τη συλλογή χρησιμοποιούν για ευκολία τους διαφόρων ειδών σκάλες.

Μετά τη συλλογή τοποθετούνται προσεκτικά σε ειδικά τελάρα, πλαστικά κυρίως ή ξύλινα και ή προωθούνται ως φρέσκοι στην εσωτερική αγορά ή μεταφέρονται στο χώρο συσκευασίας.

4.3. ΑΠΟΠΡΑΣΙΝΙΣΜΟΣ

Πολλές φορές η συγκομιδή γίνεται χωρίς οι καρποί των εσπεριδοειδών να έχουν πάρει κανονικό χρωματισμό.

Η διαδικασία αποπρασινισμού γίνεται ως εξής:

Οι καρποί τοποθετούνται σε κλειστούς θαλάμους με ατμόσφαιρα, ένα μέρος αιθυλενίου σε 5.000 ως 50.000 μέρη αέρα, θερμοκρασία 29,5°C και σχετική υγρασία 85-95%. Ο αποπρασινισμός διαρκεί 48-60 ώρες. Η δράση του αιθυλενίου είναι πιο αποτελεσματική στους 32°C. Ο θάλαμος αερίζεται συνεχώς γιατί η αύξηση του CO₂ επιβραδύνει τον αποπρασινισμό. Δεν πρέπει να διαρκεί ο αποπρασινισμός περισσότερο από 2-3 μέρες γιατί ο καρπός αρχίζει να σαπίζει κοντά στον ποδίσκο. Η δράση του αιθυλενίου περιορίζεται στη χοντρή φλούδα και δεν φαίνεται να επηρεάζει τη σάρκα.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΠΕΜΠΤΟ

"ΤΥΠΟΠΟΙΗΣΗ ΕΣΠΕΡΙΔΟΕΙΔΩΝ"

5.1. ΟΡΙΣΜΟΣ - ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΤΗΣ ΤΥΠΟΠΟΙΗΣΗΣ

Τυποποίηση είναι η κατάταξη των προϊόντων σε ποιοτικές κατηγορίες (Extra-I-II-III), με βάση ποιοτικές προδιαγραφές (ποικιλία, μέγεθος, σχήμα, χρωματισμός, βαθμός ωριμότητας, καθαρότητα, υγιεινή κατάσταση, οργανοληπτικά χαρακτηριστικά, ομοιογένεια κ.τ.λ.), που εμπεριέχονται και ταξινομούνται στον κανόνα ποιότητας με τη μορφή προτύπων.

Αποτελεί σημείο αναφοράς μεταξύ παραγωγών - εμπόρων - καταναλωτών και τη βάση για αποτελεσματική διαδικασία διαμόρφωσης των τιμών.

Στη χώρα μας το 1932, με το Ν. 5693, θεσπίστηκε για πρώτη φορά η τυποποίηση και ο ποιοτικός έλεγχος (Π.Ε.) για ορισμένα εξαγόμενα οπωροκηπευτικά, ενώ στη συνέχεια, με νομοθετήματα και διατάγματα, καθορίστηκαν οι κανόνες ποιότητας.

Από το 1981 με την ένταξή μας στην ΕΟΚ, εφαρμόζουμε τους κοινοτικούς κανονισμούς στον τομέα της τυποποίησης και του Π.Ε. (ποιοτικούς ελέγχου) για τα εξαγόμενα και εισαγόμενα εσπεριδοειδή.

5.2. ΠΛΕΟΝΕΚΤΗΜΑΤΑ ΤΗΣ ΤΥΠΟΠΟΙΗΣΗΣ

- Αποτελεί τον ακρογωνιαίο λίθο της κοινής οργάνωσης αγοράς των φρούτων και των λαχανικών και πάνω της στηρίζεται η εφαρμογή όλου του κοινοτικού πλαισίου. Οι προβλεπόμενες οικονομικές ενισχύσεις χορηγούνται υπό την προϋπόθεση ότι στα διακινούμενα, αποσυρόμενα ή προοριζόμενα για μεταποίηση και μεταποιημένα οπωροκηπευτικά

- εφαρμόζονται οι κανόνες ποιότητας.
- Είναι δυναμική και όχι στατική. Συνεχώς μεταβάλλεται και προσαρμόζεται στις ανάγκες και απαιτήσεις της αγοράς, γι' αυτό και οι κανόνες ποιότητας τροποποιούνται συνεχώς.
 - Συμβάλλει στη διαφάνεια της αγοράς και στην αντικειμενική διαμόρφωση των τιμών διασφαλίζοντας με τον τρόπο αυτό το εισόδημα του παραγωγού, περιορίζοντας το άνοιγμα της ψαλίδας και επομένως προστατεύοντας το δείκτη καταναλωτή.
 - Περιφρουρεί την υγεία του καταναλωτή, αποκλείοντας προϊόντα υποβαθμισμένα, προσβεβλημένα από ασθένειες ή περιέχοντα ορατά υπολείμματα φυτοφαρμάκων.
 - Επιδρά σημαντικά στην οργάνωση της παραγωγής και εμπορίας.

5.3. ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΣ ΑΡΙΘ. 920/89 ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΤΗΣ 10^{ης} ΑΠΡΙΛΙΟΥ 1989 ΓΙΑ ΤΟΝ ΚΑΘΟΡΙΣΜΟ ΤΩΝ ΚΑΝΟΝΩΝ ΠΟΙΟΤΗΤΑΣ ΓΙΑ ΤΑ ΕΣΠΕΡΙΔΟΕΙΔΗ

1. ΚΑΘΟΡΙΣΜΟΣ ΤΩΝ ΠΡΟΪΟΝΤΩΝ

Ο παρών κανόνας αναφέρεται στους κατωτέρω καρπούς που κατατάσσονται υπό την ονομασία "εσπεριδοειδή" και οι οποίοι προορίζονται να διατεθούν στον καταναλωτή σε νωπή κατάσταση, εκτός από τα "εσπεριδοειδή" που προορίζονται για βιομηχανική μεταποίηση:

- λεμόνια: καρποί των ποικιλιών (cultivars) του είδους *Citrus limon (L) Burmf,*
- μανταρίνια, tangerines, satsumas, κλημεντίνες Wilkings και άλλοι καρποί των ποικιλιών (cultivars) του είδους *Citrus reticulata (Blanco)* ή των υβριδίων του,

- πορτοκάλια: καρποί των ποικιλιών (cultivars) του είδους *Citrus sinensis* (Osbesk).

II. ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ ΠΕΡΙ ΠΟΙΟΤΗΤΑΣ

Ο κανόνας αποβλέπει στον καθορισμό των χαρακτηριστικών που πρέπει να διατεθούν τα εσπεριδοειδή μετά την επεξεργασία και συσκευασία.

A. Ελάχιστα χαρακτηριστικά

Σε όλες τις κατηγορίες λαμβάνοντας υπόψη τις ειδικές διατάξεις που προβλέπονται για κάθε κατηγορία, καθώς και τις αποδεκτές ανοχές, τα εσπεριδοειδή πρέπει να είναι:

- ακέραια,
- υγιή· αποκλείονται τα προϊόντα που έχουν προσβληθεί από σήψη ή έχουν υποστεί αλλοιώσεις σε βαθμό ώστε να καθίστανται ακατάλληλα για κατανάλωση,
- χωρίς ζημιές και εξωτερικές αλλοιώσεις από παγετό,
- καθαρά, χωρίς διακρινόμενες ξένες ύλες,
- χωρίς εξωτερική υγρασία πέραν της φυσιολογικής,
- χωρίς ξένες οσμές και γεύσεις.

Τα εσπεριδοειδή πρέπει να έχουν συλλεγεί επιμελώς και να έχουν φτάσει σε κανονική ανάπτυξη και κατάσταση ωριμότητας σύμφωνα με τα ιδιαίτερα κριτήρια της ποικιλίας και της ζώνης παραγωγής. Η κατάσταση ωριμότητάς τους πρέπει να είναι τέτοια ώστε να τους επιτρέπει:

- να αντέξουν στις συνθήκες μεταφοράς και μεταχείρισης και
- να φθάσουν στον τόπο προορισμού σε ικανοποιητική κατάσταση.

Επιπλέον, ο χρωματισμός πρέπει να είναι τέτοιος, ώστε η εξέλιξη των εσπεριδοειδών να τους επιτρέπει να αποκτήσουν, στον τόπο προορισμού τους κανονικό χρωματισμό της ποικιλίας.

Τα εσπεριδοειδή, τα οποία πληρούν το ανωτέρω καθοριζόμενο κριτήριο ωριμότητας, μπορούν να "αποπρασινιστούν". Η επεξεργασία αυτή επιτρέπεται μόνο εφόσον δεν αλλοιώνονται οι άλλοι φυσικοί οργανοληπτικοί χαρακτήρες.

Τα εσπεριδοειδή δεν πρέπει να παρουσιάζουν έναρξη εσωτερικής αποξήρανσης που οφείλεται σε παγετό, καθώς και εκτεταμένα τραύματα ή μώλωπες, οι οποίοι έχουν επουλωθεί.

B. Ελάχιστη περιεκτικότητα σε χυμό και χρωματισμός

Ελάχιστη περιεκτικότητα σε σχέση με το συνολικό βάρος του καρπού, (εξαγωγή του χυμού μετά από πίεση με το χέρι).

i) Λεμόνια

- Ελάχιστη περιεκτικότητα σε χυμό:
 - λεμόνια Verdelli και Primotiore: 20%
 - λοιπά λεμόνια: 25%
- Χρωματισμός:

Ο χρωματισμός πρέπει να είναι ο κανονικός της ποικιλίας. Οι καρποί που έχουν χρωματισμό πράσινο ανοικτό και ανταποκρίνονται στην ελάχιστη περιεκτικότητα σε χυμό γίνονται δεκτοί. Τα λεμόνια του τύπου Verdelli δύνανται να έχουν χρωματισμό πράσινο, υπό τον όρο ότι ο χρωματισμός αυτός δεν είναι βαθύχρους.

ii) Κλημεντίνες ellendales, monreals και satsumas

- Ελάχιστη περιεκτικότητα σε χυμό:
 - monreals και satsumas: 33%
 - κλημεντίνες και ellendales: 40%
- Χρωματισμός:

Ο χρωματισμός πρέπει να είναι τυπικός της ποικιλίας κατά το ένα τρίτο τουλάχιστον της επιφάνειας του καρπού.

iii) Wilkins, tangerines, λοιπά μανταρίνια και υβρίδια

- Ελάχιστη περιεκτικότητα σε χυμό: 33%
- Χρωματισμός:

Ο χρωματισμός πρέπει να είναι τυπικός της ποικιλίας κατά τα δύο τρίτα τουλάχιστον της επιφάνειας του καρπού.

iv) Πορτοκάλια

- Ελάχιστη περιεκτικότητα σε χυμό:
 - thamson navels και tarocco: 30%
 - washington navels: 33%
 - λοιπές ποικιλίες 35%
- Χρωματισμός:

Ο χρωματισμός πρέπει να είναι τυπικός της ποικιλίας. Επιτρέπεται όμως ανοχή χρωματισμού ανοικτού πράσινου, ο οποίος δεν πρέπει να υπερβαίνει το ένα πέμπτο της συνολικής επιφάνειας του καρπού, λαμβάνοντας υπόψη την ποικιλία και την περίοδο συγκομιδής.

Γ. Ταξινόμηση

Τα εσπεριδοειδή ταξινομούνται σε τέσσερις κατηγορίες που καθορίζονται κατωτέρω:

i) Κατηγορία "extra":

Τα εσπεριδοειδή που έχουν υπαχθεί στην κατηγορία αυτή πρέπει να είναι ανωτέρας ποιότητας. Το σχήμα, η εξωτερική όψη τους, η ανάπτυξη και ο χρωματισμός τους πρέπει να παρουσιάζουν τα χαρακτηριστικά της ποικιλίας τους. Πρέπει να είναι απαλλαγμένα ατελειών, με την εξαίρεση πολύ ελαφρών επιφανειακών ατελειών, υπό τον όρο ότι δεν επηρεάζουν ούτε την ποιότητα, ούτε τη γενική όψη του προϊόντος, ούτε την παρουσίαση της συσκευασίας.

ii) Κατηγορία I:

Τα εσπεριδοειδή που έχουν υπαχθεί στην κατηγορία αυτή πρέπει να είναι καλής ποιότητας. Πρέπει να παρουσιάζουν τα τυπικά χαρακτηριστικά της ποικιλίας ή του τύπου, λαμβανομένης υπόψη της περιόδου συγκομιδής και των ζωνών παραγωγής.

Μπορούν εντούτοις, να παρουσιάζουν ατέλειες με την προϋπόθεση όμως ότι δεν επηρεάζουν, ούτε τη γενική όψη, ούτε τη διατήρηση των καρπών μιας συγκεκριμένης παρτίδας:

- ελαφρά ατέλεια του σχήματος,
- ελαφρά ατέλεια χρωματισμού,
- ελαφρές ατέλειες της επιδερμίδας, συναφείς με το σχηματισμό του καρπού, όπως: αργυρόχροες επιστρώσεις, ξανθές κηλίδες κ.ά.
- ελαφρά τραύματα επουλωθέντα, που οφείλονται σε μηχανικά αίτια, όπως χαλάζι, τριβή, κτυπήματα από τη μεταχείριση κ.τ.λ.

iii) Κατηγορία II:

Η κατηγορία αυτή περιλαμβάνει τα εσπεριδοειδή, τα οποία, στο σύνολο, δεν μπορούν να καταταγούν στις ανώτερες κατηγορίες αλλά ανταποκρίνονται στα ελάχιστα χαρακτηριστικά που καθορίζονται ανωτέρω.

Επιτρέπονται ατέλειες σχήματος, ανάπτυξης και σχηματισμού, με την

προϋπόθεση όμως ότι δεν επηρεάζουν κατά τρόπο σημαντικό ούτε τη γενική όψη, ούτε τη διατήρηση των καρπών μιας συγκεκριμένης παρτίδας:

- ατέλεια του σχήματος,
- ατέλεια σχηματισμού,
- τραχύς φλοιός,
- ελαφρά και μερική αποκόλληση του περικαρπίου για τα πορτοκάλια (δεδομένου ότι η αποκόλληση είναι φυσιολογική για τα μανταρίνια, κλημεντίνες satsumas, wilkings και tangerines).

iv) Κατηγορία III:

Η κατηγορία αυτή περιλαμβάνει τα εσπεριδοειδή των οποίων η υπαγωγή στις ανώτερες κατηγορίες δεν είναι δυνατή, αλλά ανταποκρίνεται στα χαρακτηριστικά που προβλέπονται για την κατηγορία II.

Μπορούν πάντως να μην έχουν κάλυκα.

III. ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΤΑΞΙΝΟΜΗΣΗΣ ΚΑΤΑ ΜΕΓΕΘΟΣ

Η ταξινόμηση κατά μέγεθος καθορίζεται από τη μέγιστη διάμετρο της ισημερινής τομής.

A. Ελάχιστο μέγεθος:

Οι καρποί που δεν ανταποκρίνονται στις ακόλουθες ελάχιστες διαστάσεις εξαιρούνται:

- λεμόνια	→ 45 χιλιοστά για τις κατηγορίες "extra" I και II,
42 χιλιοστά για την κατηγορία III,
- πορτοκάλια	→ 53 χιλιοστά,

- satsumas, tangerines, wilkings,
άλλα μανταρίνια και υβρίδια → 45 χιλιοστά,
- κλημεντίνες και monreals → 35 χιλιοστά.

B. Κλίματα μεγέθους:

Οι παρακάτω κλίμακες μεγέθους λαμβάνονται υπόψη:

Πορτοκάλια		Λεμόνια		Κλημεντίνες, monreales, satsumas, tangerines, wilkings και λοιπά μανταρίνια και τα υβρίδιά τους ⁽²⁾	
Μεγέθη	Διάμετρος σε χιλιοστά	Μεγέθη	Διάμετρος σε χιλιοστά	Μεγέθη	Διάμετρος σε χιλιοστά
0	100 και πλέον ⁽¹⁾	0	83 και πλέον ⁽¹⁾	1	63 και πλέον
1	87 - 100	1	72 - 83	2	58 - 69
2	84 - 96	2	68 - 78	3	54 - 64
3	81 - 92	3	63 - 72	4	50 - 60
4	77 - 88	4	58 - 67	5	46 - 56
5	73 - 84	5	53 - 62	6 ⁽³⁾	43 - 52
6	70 - 80	6	48 - 57	7 ⁽³⁾	41 - 48
7	67 - 76	7	45 - 52	8	39 - 46
8	64 - 73	8	42 - 49 ⁽¹⁾	9	37 - 44
9	62 - 70			10	35 - 42
10	60 - 68				
11	58 - 66				
12	56 - 63				
13	53 - 60				

(1) Μόνο για την κατηγορία III.

(2) Για τα satsumas, tangerines, wilkings, τα λοιπά μανταρίνια και τα υβρίδιά τους που έχουν μέγεθος μεγαλύτερο από 63 χιλιοστά, η ταξινόμηση είναι η εξής:

No 1 - X 63 - 74
 No 1 - XX 67 - 78
 No 1 - XXX 78 και πλέον

(3) Για τα satsumas, tangerines, wilkings, λοιπά μανταρίνια και τα υβρίδιά τους, το ελάχιστο όριο είναι 45 χιλιοστά.

Γ. Ομοιογένεια και ταξινόμηση κατά μέγεθος:

Στην ταξινόμηση κατά μέγεθος απαιτείται ομοιογένεια ως εξής:

(i) Για τους καρπούς οι οποίοι παρουσιάζονται σε διάταξη κανονικών στρωμάτων, η διαφορά μεγέθους μεταξύ του μικρότερου και μεγαλύτερου καρπού στο ίδιο κιβώτιο, δεν πρέπει να υπερβαίνει τα ακόλουθα όρια:

– ΠΟΡΤΟΚΑΛΙΑ:

- μεγέθη αριθ. 0 έως 2 : 11 χιλιοστά
- μεγέθη αριθ. 3 έως 6 : 9 χιλιοστά
- μεγέθη αριθ. 7 έως 13 : 7 χιλιοστά

– ΚΛΗΜΕΝΤΙΝΕΣ, ΜΟΝΡΕΑΛΣ, ΣΑΤΣΟΥΜΑΣ, ΤΑΝΓΕΡΙΝΕΣ, ΒΙΛΚΙΝΓΣ, ΛΟΙΠΑ ΜΑΝΤΑΡΙΝΙΑ ΚΑΙ ΥΒΡΙΔΙΑ:

- μεγέθη αριθ. 1 έως 4 : 9 χιλιοστά
- μεγέθη αριθ. 5 έως 6 : 8 χιλιοστά
- μεγέθη αριθ. 7 έως 10 : 7 χιλιοστά

– ΛΕΜΟΝΙΑ:

- όλα τα μεγέθη: 7 χιλιοστά

(ii) Για τους καρπούς που παρουσιάζονται χωρίς διάταξη σε στρώματα, όποιος και αν είναι ο τρόπος παρουσίασής τους, η διαφορά μεταξύ μικρότερου και μεγαλύτερου καρπού, στο ίδιο κιβώτιο, δεν πρέπει να υπερβαίνει το μέγεθος που απαιτείται, όπως αυτό καθορίζεται στην κλίμακα μεγέθους.

(iii) Για τους καρπούς που αποστέλλονται χύμα με όχημα μεταφοράς ή σε διαμέρισμα οχήματος μεταφοράς πρέπει:

- είτε να ανταποκρίνονται μόνο στην απαίτηση του ελάχιστου μεγέθους,
- είτε η μέγιστη διαφορά να ανταποκρίνεται στο εύρος που προκύπτει από την ενοποίηση τριών διαδοχικών μεγεθών της κλίμακας μεγέθους.

IV. ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ ΠΕΡΙ ΑΝΟΧΩΝ

Για τα προϊόντα που δεν ανταποκρίνονται στις απαιτήσεις της σχετικής κατηγορίας, γίνονται δεκτές ανοχές ποιότητας και μεγέθους σε κάθε κιβώτιο ή, στην περίπτωση εσπεριδοειδών που αποστέλλονται χύμα, σε κάθε παρτίδα.

A. Ανοχές ποιότητας:

(i) Κατηγορία "extra"

Ένα 5% κατά αριθμό ή κατά βάρος εσπεριδοειδών που δεν ανταποκρίνονται στα χαρακτηριστικά της κατηγορίας, αλλά στα χαρακτηριστικά της κατηγορίας I γίνονται κατ' εξαίρεση δεκτά στις ανοχές της κατηγορίας αυτής. Επιπλέον 5% κατ' ανώτατο όριο των καρπών, κατ' αριθμό ή κατά βάρος, μπορούν να μην έχουν κάλυκα.

(ii) Κατηγορία I

Ένα 10% κατά αριθμό ή κατά βάρος εσπεριδοειδών που δεν ανταποκρίνονται στα χαρακτηριστικά της κατηγορίας, αλλά στα χαρακτηριστικά της κατηγορίας II, γίνονται κατ' εξαίρεση δεκτά στις ανοχές της κατηγορίας αυτής. Επιπλέον 20% κατ' ανώτατο όριο των καρπών, κατ' αριθμό ή κατά βάρος, μπορούν να μην έχουν κάλυκα.

(iii) Κατηγορία II

10% κατ' αριθμό ή κατά βάρος εσπεριδοειδών που δεν ανταποκρίνονται στα χαρακτηριστικά της κατηγορίας, ούτε στα ελάχιστα χαρακτηριστικά, από τα οποία 5% κατ' ανώτατο όριο καρπών παρουσιάζουν ελαφρά επιφανειακά τραύματα μη επουλωθέντα και ξηρά (εξαιρουμένου κάθε ίχνους σήψης, έντονων μωλώπων ή άλλων αλλοιώσεων που τα καθιστούν ακατάλληλα για κατανάλωση) ή καρπών μαλακών και αποξηραμένων. Επιπλέον 35% κατ' ανώτατο όριο των καρπών, κατ' αριθμό ή κατά βάρος, μπορούν να μην έχουν κάλυκα.

(iv) Κατηγορία III

Ένα 15% κατ' αριθμό ή κατά βάρος εσπεριδοειδών που δεν ανταποκρίνονται στα χαρακτηριστικά της κατηγορίας, ούτε στα ελάχιστα χαρακτηριστικά. Εξαιρούνται τα προϊόντα που έχουν προσβληθεί από σήψη ή από έντονους μώλωπες ή εμφανίζουν οποιαδήποτε άλλη ατέλεια που τα καθιστά ακατάλληλα για κατανάλωση.

Επιπλέον, για τις κατηγορίες "extra" I και II, επιτρέπεται οι καρποί που έχουν αποπρασινισθεί να μην έχουν κάλυκα, υπό τον όρο να προστεθεί ειδική ένδειξη στα έγγραφα που συνοδεύουν το εμπόρευμα.

B. Ανοχές μεγέθους

Για όλες τις κατηγορίες, όποιος και αν είναι ο τρόπος παρουσίασης, επιτρέπεται ένα 10% κατ' αριθμό ή κατά βάρος εσπεριδοειδών που ανταποκρίνονται στο αμέσως κατώτερο ή ανώτερο μέγεθος εκείνου (ή εκείνων, σε περίπτωση ενοποίησης τριών μεγεθών), το οποίο (τα οποία) αναφέρεται (αναφέρονται) στη συσκευασία ή στα έγγραφα μεταφοράς.

Σε περίπτωση αποστολής χύμα σε όχημα μεταφοράς ή διαμέρισμα οχήματος μεταφοράς, με μόνη απαίτηση το ελάχιστο μέγεθος, η ανοχή του

10% αφορά μόνο καρπούς των οποίων η διάμετρος δεν είναι κατώτερη από τα ακόλουθα όρια:

- λεμόνια: 43 χιλιοστά για την κατηγορία II
40 χιλιοστά για την κατηγορία III
- πορτοκάλια: 50 χιλιοστά
- satsumas, tangerines, λοιπά
μανταρίνια και τα υβρίδια αυτών: 43 χιλιοστά
- κλημεντίνες και monreals: 34 χιλιοστά

V. ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ ΠΕΡΙ ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗΣ

A. Ομοιογένεια

Το περιεχόμενο κάθε κιβωτίου ή σε περίπτωση αποστολής χύμα της παρτίδας, πρέπει να περιέχει αποκλειστικά εσπεριδοειδή της αυτής καταγωγής ποικιλίας, ποιότητας, μεγέθους.

Επιπλέον, για την κάθε κατηγορία "extra" απαιτείται ομοιογένεια χρωματισμού.

Όσον αφορά τα εσπεριδοειδή που υπάγονται στην κατηγορία III, δεν απαιτείται ομοιογένεια ανάπτυξης και ωρίμανσης.

Το διακρινόμενο τμήμα του περιεχομένου του κιβωτίου ή της παρτίδας πρέπει να είναι αντιπροσωπευτικό του συνόλου.

B. Παρουσίαση

Τα εσπεριδοειδή μπορούν να παρουσιάζονται:

α) διατεταγμένα σε κανονικά στρώματα, σύμφωνα με τις κλίμακες μεγέθους, μέσα σε κλειστό ή ανοικτό μέσο συσκευασίας. Ο τρόπος αυτός

παρουσίασης είναι υποχρεωτικός για την κατηγορία "extra" και προαιρετικός για τις κατηγορίες I, II, III.

β) χωρίς διάταξη σε στρώματα, σε ανοικτή ή κλειστή συσκευασία, σύμφωνα με τις κλίμακες μεγέθους.

Χύμα σε όχημα μεταφοράς ή διαμέρισμα οχήματος μεταφοράς, με μέγιστη διαφορά μεταξύ των καρπών, η οποία αντιστοιχεί στην ενοποίηση τριών διαδοχικών μεγεθών των κλιμάκων μεγέθους.

Οι εν λόγω τρόποι παρουσιάσεως, επιτρέπονται μόνο για τις κατηγορίες I, II, III.

γ) χύμα σε όχημα μεταφοράς ή διαμέρισμα οχήματος μεταφοράς, με μόνη απαίτηση το ελάχιστο μέγεθος.

Ο εν λόγω τρόπος παρουσιάσεως επιτρέπεται μόνο για τις κατηγορίες II, III.

δ) σε συσκευασίες κατά μονάδα πώλησης, απευθείας στον καταναλωτή, μέγιστου βάρους 5 κιλών:

i) όταν οι συσκευασίες κατά μονάδα πώλησης είναι κατασκευασμένες ανάλογα με τον αριθμό των καρπών, η εφαρμογή των κλιμάκων μεγέθους είναι υποχρεωτική για όλες τις κατηγορίες.

ii) όταν οι συσκευασίες κατά μονάδα πώλησης είναι κατασκευασμένες σύμφωνα με το βάρος των καρπών, θα πρέπει η μέγιστη απόσταση μεταξύ των καρπών να αντιστοιχεί στο εύρος που προκύπτει από την ομαδοποίηση τριών διαδοχικών μεγεθών της κλίμακας μεγέθους.

Ο εν λόγω τρόπος παρουσίασης επιτρέπεται μόνο για τις κατηγορίες "extra", I και II.

Όταν οι καρποί περιτυλίσσονται, πρέπει να χρησιμοποιείται χαρτί λεπτό, ξηρό, καινούργιο και άοσμο.

Απαγορεύεται η χρησιμοποίηση οποιασδήποτε ουσίας η οποία μεταβάλλει τα φυσικά χαρακτηριστικά των εσπεριδοειδών και ιδίως την οσμή ή τη γεύση τους.

Γ. Συσκευασία

Τα εσπεριδοειδή πρέπει να συσκευάζονται κατά τρόπο ώστε να εξασφαλίζεται η επαρκής προστασία του προϊόντος.

Τα υλικά, και ιδίως τα χαρτιά που χρησιμοποιούνται στο εσωτερικό του κιβωτίου, πρέπει να είναι νέα, καθαρά και από υλικό τέτοιο ώστε να μην είναι δυνατόν να προκληθούν εσωτερικές ή εξωτερικές αλλοιώσεις στα προϊόντα. Επιτρέπεται η χρησιμοποίηση υλικών με εμπορικές ενδείξεις και ιδίως χαρτιών ή αυτοκόλλητων, με την προϋπόθεση όμως ότι η εκτύπωση ή η επισήμανση γίνεται με μη τοξική μελάνη ή κόλλα.

Τα κιβώτια ή, σε περίπτωση αποστολής χύμα, οι παρτίδες πρέπει να είναι απαλλαγμένες από κάθε ξένο σώμα· εντούτοις γίνεται δεκτή και η παρουσίαση που περιλαμβάνει ένα μικρό κλώνο μη ξυλώδη με πράσινα φύλλα προσκολλημένο στο καρπό.

VI. ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ ΠΕΡΙ ΣΗΜΑΝΣΗΣ

Για τα εσπεριδοειδή που παρουσιάζονται συσκευασμένα, κάθε κιβώτιο πρέπει να φέρει με γράμματα συγκεντρωμένα στην ίδια πλευρά ευανάγνωστα, ανεξίτηλα και εξωτερικά διακρινόμενα, τις εξής ενδείξεις:

A. Στοιχεία ταυτότητας

Συσκευαστής ή/και αποστολέας		επωνυμία και διεύθυνση ή εμπορικό εκδιδόμενο ή αναγνωρισμένο από επίσημη υπηρεσία
---------------------------------	--	---

B. Είδος του προϊόντος

- περιγραφή του είδους εάν το προϊόν δεν διακρίνεται εξωτερικά, εκτός από τις κλημεντίνες, μανταρίνια, tangerines, satsumas και άλλους μικρούς καρπούς για τους οποίους η περιγραφή αυτή είναι υποχρεωτική σ' όλες τις περιπτώσεις,
- ονομασία της ποικιλίας για τα πορτοκάλια,
- περιγραφή του τύπου διάταξης,
- για τα λεμόνια: ενδεχομένως οι ενδείξεις "verdelli" και "primatore".
- για τις κλημεντίνες:
 - "κλημεντίνες χωρίς κουκούτσια"
 - "κλημεντίνες" (με 1 ως 10 κουκούτσια)
 - ανάλογα με την περίπτωση, "κλημεντίνες monreals" ή "κλημεντίνες με κουκούτσια" (πλέον των 10 κουκουτσιών).

Γ. Καταγωγή του προϊόντος

Χώρα καταγωγής και, ενδεχομένως, ζώνη παραγωγής η εθνική ή περιφερειακή ή τοπική ονομασία.

Δ. Εμπορικά χαρακτηριστικά

- i) Κατηγορία
- ii) Μέγεθος εκφραζόμενο, οποιοσδήποτε και αν είναι ο τρόπος παρουσίασης, σύμφωνα με την κλίμακα μεγέθους, από τον αριθμό αναφοράς της κλίμακας και αν πρόκειται για διάταξη κανονικών στρωμάτων από τον αριθμό των καρπών.
- iii) Κατά περίπτωση, ένδειξη της χρησιμοποίησης ενός συντηρητικού μέσου σύμφωνα με τις σχετικές κοινοτικές διατάξεις.
- iv) Αποπρασινισμός: στην περίπτωση που διαπιστώνεται ότι λόγω της εφαρμογής της διαδικασίας αποπρασινισμού, έχουν ξεπεραστεί τα συνήθως αποδεκτά ποσοστά καρπών χωρίς κάλυκα, ή είναι πιθανόν να ξεπεραστούν, τότε η ένδειξη "αποπρασινισμένοι" ή "καρποί που έχουν αποπρασινιστεί" πρέπει να αναφέρεται στα έγγραφα που συνοδεύουν το εμπόρευμα.

Ε. Επίσημο σήμα ελέγχου (προαιρετικό)

Για τα εσπεριδοειδή που αποστέλλονται χύμα (απευθείας φόρτωση σε όχημα ή διαμέρισμα οχήματος μεταφοράς), οι ανωτέρω ενδείξεις πρέπει να αναγράφονται, είτε σε συνοδευτικό έγγραφο, είτε σε δελτίο που αναρτάται σε εμφανή θέση στο εσωτερικό του οχήματος.

Όσον αφορά την ένδειξη του μεγέθους των παρτίδων καρπών που απαρτίζονται από την ενοποίηση τριών διαδοχικών μεγεθών, αυτή εκφράζεται από τους τελευταίους αριθμούς αναφοράς της κλίμακας μεγέθους.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΕΚΤΟ "ΣΥΣΚΕΥΑΣΙΑ ΕΣΠΕΡΙΔΟΕΙΔΩΝ"

6.1. ΣΥΣΚΕΥΑΣΤΗΡΙΟ

Βασικός κανόνας της σωστής εμπορίας των εσπεριδοειδών είναι η τυποποίησή τους. Επίσης βασικός κανόνας για τη δυνατότητα επέκτασης του χρόνου ζωής τους είναι η αποθήκευσή τους κάτω από ιδανικές συνθήκες θερμοκρασίας, υγρασίας και σύστασης της ατμόσφαιρας.

Οι παραπάνω κανόνες τηρούνται μέσα από τη λειτουργία που ονομάζεται συσκευασία.

Η βασική δομή των περισσότερων συσκευαστηρίων είναι παραπλήσια του παρακάτω διαγράμματος:

Η παραλαβή της πρώτης ύλης πρέπει να γίνεται σε διαφορετικό χώρο από το χώρο συσκευασίας του τελικού προϊόντος για να αποφεύγονται οι επιμολύνσεις.

6.2. ΣΤΑΔΙΑ ΔΙΕΡΓΑΣΙΩΝ ΣΤΑ ΣΥΣΚΕΥΑΣΤΗΡΙΑ

ΠΡΟΔΙΑΛΟΓΗ

Σκοπός της είναι να ξεχωρίσει τους ακατάλληλους καρπούς, όπως είναι οι προσβεβλημένοι, οι σάπιοι, οι πολύ μικροί, οι άχρωμοι, οι χτυπημένοι κ.λπ. ώστε να μην μεταφερθούν στο συσκευαστήριο, όπου θα περάσουν για επεξεργασία, και αφού βγουν άχρηστοι θα πεταχτούν ανεβάζοντας το κόστος διαλογής. Ακόμα και αν δεν πεταχτούν, η ζημιά θα είναι μεγαλύτερη γιατί θα υποβαθμίσουν την ποιότητα και των άλλων καρπών, με συνέπεια την πτώση της τιμής, ενώ, όπως αναφέραμε και προηγουμένως, μπορεί να προσβληθούν και οι υγιείς καρποί.

Όλη αυτή η διαδικασία της προδιαλογής στα χωράφια δυστυχώς δεν εφαρμόζεται από τους Έλληνες παραγωγούς όπως την εφαρμόζουν οι παραγωγοί όλων των προηγμένων χωρών.

Μετά την προδιαλογή που γίνεται στο χωράφι, το προϊόν μεταφέρεται στο συσκευαστήριο όπου γίνεται η διαλογή σύμφωνα με τα πρότυπα που έχουν αναφερθεί.

Στην περίπτωση των πρώιμων εσπεριδοειδών είναι απαραίτητος ο αποπρασινισμός του προϊόντος. Αυτό γίνεται σε ειδικούς θαλάμους με την χρήση αιθυλενίου. (βλέπε σελ. 37)

ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΤΗΣ ΣΥΣΚΕΥΑΣΙΑΣ

Τα βασικά τμήματα από τα οποία αποτελείται το συσκευαστήριο είναι τα εξής (Εικ. 11):

1. Παραλαβή.
2. Το σύστημα τροφοδοσίας και αδειάσματος των γεμάτων κιβωτίων συλλογής των καρπών (Εικ 12).
3. Η Τράπεζα προδιαλογής.
4. Το σύστημα βουρτσίσματος και καθαρισμού των καρπών (Εικ13).
5. Η τράπεζα διαλογής.
6. Το σύστημα ταξινόμησης των καρπών κατά μεγέθη προς τις τράπεζες συσκευασίας (Εικ. 14).
7. Τις Τράπεζες συσκευασίας όπου γίνεται η τελική συσκευασία.

Οι καρποί έρχονται στο συσκευαστήριο, ζυγίζονται και παραλαμβάνονται. Στη συνέχεια μεταφέρονται στο σύστημα τροφοδοσίας, όπου ένας εργάτης τοποθετεί τα γεμάτα κιβώτια στην υποδοχή της τροφοδοσίας. Το κιβώτιο ανεβαίνει στο σύστημα αδειάσματος των κιβωτίων με το αναβατήριο, αδειάζει και οι καρποί οδηγούνται στην Τράπεζα προδιαλογής όπου 4 με 6 εργάτριες από 2-3 σε κάθε πλευρά του τραπεζιού απομακρύνουν αμέσως τους φανερά ελαττωματικούς καρπούς, τους σάπιους, τους άχρωμους, τους άρρωστους, τους πολύ μικρούς κ.λπ., οι οποίοι δεν έχουν πεταχτεί κατά την προδιαλογή στο χωράφι.

6.3. ΕΠΕΞΕΡΓΑΣΙΑ ΤΟΥ ΠΡΟΪΟΝΤΟΣ

Η επεξεργασία των εσπεριδοειδών γίνεται όπως είπαμε σε συσκευαστήρια που είναι ειδικά κατασκευασμένα για τη διαλογή των καρπών. Οι καρποί στο συσκευαστήριο, αφού έχουν αποπρασινιστεί, πλένονται με σαπούνι ή άλλο μέσο καθαρισμού.

Το συσκευαστήριο είναι εφοδιασμένο με διάφορα μηχανήματα που με τη βοήθειά τους τα εσπεριδοειδή κινούνται πάνω σε μεταφορική ταινία, υγραίνονται, στη συνέχεια σαπουνίζονται και πλένονται κάτω από σύστημα ψεκασμού νερού, ξεπλένονται με απολυμαντικό, με βάση κυρίως το βόρακα, μέσα στο οποίο οι καρποί παραμένουν σε δεξαμενή για τουλάχιστον 2,5 λεπτά και τέλος, οδηγούνται σ' ένα σύστημα περιστρεφόμενων βουρτσών, όπου βουρτσίζονται. Το πλύσιμο των καρπών γίνεται για να καθαριστεί η επιφάνειά τους από τα υπολείμματα φυτοφαρμάκων και των κοκκοειδών ή και τα μελιτώδη εκκρίματα.

Μετά το πλύσιμο οι καρποί επαλείφονται με κερί με τη βοήθεια ενός συστήματος μεκ. Το κήρωμα των καρπών μειώνει την απώλεια νερού και τους προφυλάσσει από τη μόλυνση που προκαλείται από τους μύκητες *Penicillium* (μούχλες). Επίσης μειώνει την αναπνοή των καρπών και τους καθιστά περισσότερο συντηρήσιμους.

Μετά το κήρωμα οι καρποί οδηγούνται σ' ένα θάλαμο, όπου γίνεται το στέγνωμα με θερμό αέρα που παράγεται με τη βοήθεια καυστήρα. Στη συνέχεια οδηγούνται στην τράπεζα διαλογής όπου υπάρχουν 6 εργάτες, 3 από κάθε πλευρά του τραπεζιού, οι οποίοι απομακρύνουν όλους τους ελαττωματικούς καρπούς που μετά το πλύσιμο και βούρτσισμα διακρίνονται καλύτερα.

Από την τράπεζα διαλογής οι καρποί οδηγούνται στο σύστημα ταξινόμησης των καρπών κατά μέγεθος στον καλυμπραδόρο. Υπάρχουν πολύ τύποι καλυμπραδόρων, αλλά οι πλέον συνήθεις είναι:

A. Ο τύπος που φέρει τάπητες από συνθετικό υλικό με οπές διαφόρων μεγεθών για κάθε τάπητα αρχίζοντας από τα μικρότερα και καταλήγοντας στα μεγαλύτερα μεγέθη, κινούμενοι συνέχεια περιστροφικά στηριζόμενοι σε δύο κυλίνδρους. Οι τάπητες αυτοί είναι συνεχόμενοι και ανεξάρτητοι ο ένας από τον άλλο. Έτσι οι καρποί φτάνοντας στον καλυμπραδόρο, περνούν στους τάπητες των μεγαλύτερων μεγεθών, οπότε πέφτει ο κάθε καρπός στην οπή που αντιστοιχεί το μέγεθός του. Από εκεί με μεταφορικές ταινίες, οδηγούνται οι καρποί ταξινομημένοι πλέον κατά μέγεθος στην τράπεζα συσκευασίας, όπου γίνεται η τελική συσκευασία τους για να φύγουν για την αγορά. Με τον τρόπο αυτό πέφτουν οι μικρότερου μεγέθους καρποί στην αρχή και οι μεγαλύτεροι στο τέλος.

B. Ο τύπος αυτός αποτελείται από σύστημα συνεχόμενων κυλίνδρων που κινείται περιστροφικά, ταυτόχρονα δε οι κύλινδροι αφήνουν μεταξύ τους διάφορες αποστάσεις αρχίζοντας από τις μικρότερες και καταλήγοντας στις μεγαλύτερες. Έτσι οι καρποί πέφτοντας στον καλυμπραδόρο, προχωρούν μέχρι να συναντήσουν το άνοιγμα των κυλίνδρων που αντιστοιχεί στο μέγεθός τους, οπότε περνούν από το αντίστοιχο άνοιγμα στη μεταφορική ταινία που τους πηγαίνει στην τράπεζα συσκευασίας για τα περαιτέρω.

6.4. ΤΕΛΙΚΗ ΣΥΣΚΕΥΑΣΙΑ

Η συσκευασία γίνεται σύμφωνα με την κλίμακα μεγέθους και είναι υποχρεωτικό να γίνεται σε διατεταγμένα στρώματα όταν πρόκειται για την κατηγορία EXTRA και I και προαιρετικά για την κατηγορία II. Στη συνέχεια το μέρος του μίσχου πρέπει να είναι προς τα κάτω. Κατά τη διάρκεια της τελικής συσκευασίας, γίνεται προαιρετικός έλεγχος ανά τακτά χρονικά διαστήματα, από προσωπικό εκπαιδευμένο πάνω στον έλεγχο και στην ποιότητα του προϊόντος.

Πρέπει να σημειώσουμε ότι στα μανταρίνια δεν γίνεται αποπρασινισμός γιατί είναι πολύ ευαίσθητα και σαπίζουν. Επίσης η συσκευασία στα μανταρίνια γίνεται περισσότερο χύμα και μόνο σε μεγάλου μεγέθους μανταρίνια συσκευάζονται σε διατεταγμένα στρώματα. Ακολουθεί ταξινόμηση σε παλέτες, ταυτοποίηση και έλεγχος από αρμόδιους γεωπόνους.

6.5. ΜΕΣΑ ΣΥΣΚΕΥΑΣΙΑΣ

Τα χρησιμοποιούμενα μέσα συσκευασίας είναι:

Ξυλοκιβώτια

I. Τύπου φλώριδος

Διαστάσεις 30,5 x 30,35 x 61 εκατ., μικτού βάρους 37 χλγ. και απόβαρο 4,1 - 4,7 χιλ.

II. Τύπου κλούβας (χωρίς κάλυμμα)

Μικτού βάρους 17 χλγ και απόβαρο 2,5 χλγ.

Χαρτοκιβώτια

Διαστάσεις 29,2 x 25,5 x 43,2 εκατ.

Μικτού βάρους 16,7 - 17,8 χλγ και απόβαρο 1 - 1,05 χλγ.

Σε κάθε μέσο συσκευασίας αναγράφεται με μελανοταινία το όνομα του εξαγωγέως ή το εμπορικό του σήμα, η ποιοτική κατηγορία, το μέγεθος και ο τόπος συσκευασίας. Όσον αφορά τον τρόπο που τοποθετούνται οι καρποί στα κιβώτια συσκευασίας, διακρίνουμε δύο βασικά συστήματα συσκευασίας, την ορθογώνια και τη διαγώνια.

α. Στην ορθογώνια συσκευασία οι καρποί τοποθετούνται σε σειρές παράλληλες προς τις πλευρές του κιβωτίου και ο κάθε καρπός του επάνω στρώματος επικάθεται εξ ολοκλήρου πάνω στον καρπό του κάτω στρώματος.

Ο τρόπος αυτός παρουσιάζει το μειονέκτημα ότι ολόκληρο το βάρος των καρπών των επάνω στρωμάτων πιέζει τους καρπούς των κάτω στρωμάτων.

β. Στη διαγώνια συσκευασία οι καρποί τοποθετούνται σε σειρές παράλληλες προς τις διαγώνιες του κιβωτίου. Κατά τη διαγώνια συσκευασία το πρώτο στρώμα αρχίζει με την τοποθέτηση των καρπών στην αριστερή κάτω πλευρά του κιβωτίου και με κατεύθυνση από τα δεξιά προς τα αριστερά μέχρι να συμπληρωθεί το πρώτο στρώμα.

Το δεύτερο στρώμα αρχίζει από δεξιά προς τα αριστερά και με τοποθέτηση των καρπών στα διάκενα της προηγούμενης σειράς και συνεχίζει έτσι μ' αυτή τη διάταξη. (Εικ. 29, 30)

Η διαγώνια συσκευασία έχει τα εξής πλεονεκτήματα:

- Γίνεται καλύτερος καταμερισμός της πίεσης μεταξύ των στρωμάτων των καρπών προς τα κατώτερα στρώματα, γιατί κάθε καρπός του επάνω στρώματος δεν στηρίζει ολόκληρο το βάρος του σ' ένα καρπό του κάτω στρώματος αλλά σε τρεις ή τέσσερις καρπούς.
- Η συσκευασία γίνεται πιο σταθερή, γιατί οι καρποί σφηνώνονται καλύτερα μεταξύ τους.
- Παρουσιάζει καλύτερη εμφάνιση.

Εκτός από αυτούς τους τύπους συσκευασίας, έχουμε και τη συσκευασία χύμα. Οι καρποί τοποθετούνται στα κιβώτια χωρίς διάταξη και χρησιμοποιούνται σε κατηγορίες προϊόντων χαμηλής αξίας που δεν επιβαρύνονται με πολλά έξοδα συσκευασίας. (Εικ. 27, 28)

Εκτός από την παραπάνω συσκευασία τα τελευταία χρόνια έχει εξελιχθεί στον τομέα και η μικροσυσκευασία, κλειστή οικογενειακή συσκευασία.

Σκοπός της είναι να προσφέρει στην κατανάλωση, εσπεριδοειδή

εξαιρετικής ποιότητας, σε μικρή, εύχρηστη συσκευασία και σε ποσότητα άμεσα καταναλώσιμη.

Τα προϊόντα αυτά ελέγχονται ποιοτικά και έχουν συσκευασθεί λίγο μετά τη συγκομιδή τους, ώστε να προφυλάσσονται από μολύνσεις και κακούς χειρισμούς. Στο εξωτερικό, αυτός ο τρόπος συσκευασίας κερδίζει συνεχώς έδαφος σαν ένας άψογος τρόπος πώλησης για την καλύτερη ποιότητα καρπών στις σύγχρονες αγορές. Το μοναδικό σοβαρό μειονέκτημα είναι το αυξημένο κόστος, το οποίο αντισταθμίζεται από σωστή ποιότητα η οποία πετυχαίνει και ψηλότερες τιμές.

Συμπερασματικά έχουμε τους παρακάτω τύπους συσκευασίας:

Πορτοκάλια: χάρτινο, ξύλινο ή πλαστικό κιβώτιο πλαστικό διχτάκι.

Λεμόνια: ξύλινο κιβώτιο, χαρτοκιβώτιο, διχτάκι

Γκρέιπ Φρουτ: ξύλινο κιβώτιο, χαρτοκιβώτιο, διχτάκι.

6.6. ΠΛΕΟΝΕΚΤΗΜΑΤΑ - ΜΕΙΟΝΕΚΤΗΜΑΤΑ ΣΥΣΚΕΥΑΣΙΑΣ

Τα πιο σημαντικά **πλεονεκτήματα** που προκύπτουν από τη συσκευασία είναι τα εξής:

1. **Προστασία:** Τα προϊόντα προστατεύονται από διάφορους κινδύνους ή ζημιές ώστε να φθάσουν ακέραια και υγιή στο προορισμό τους.
2. **Διευκολύνεται η αγοραπωλησία:** αφορά χοντρέμπορους και λιανοπωλητές. Ενδιαφέρει τόσο από πλευράς παραγγελιών, προμηθειών, όσο και από πλευράς πωλήσεως.
3. **Διευκολύνεται η φορτοεκφόρτωση:** Τα κατάλληλα συσκευασμένα προϊόντα επιτρέπουν καλύτερη φορτοεκφόρτωση μέσω των μηχανικών μέσων (κλαρκ) και βέβαια αυτό συνεπάγεται με μείωση κόστους.

4. Βελτίωση της εμφανίσεως: Είναι γνωστό πλέον ότι η ελκυστική εμφάνιση του συσκευασμένου προϊόντος αυξάνει τη ζήτηση και τις πωλήσεις του.
5. Εξοικονόμηση χρόνου αγοράς: Κατά την αγορά συσκευασμένων προϊόντων, ο καταναλωτής διαλέγει ευκολότερα την ποιότητα που επιθυμεί ν' αγοράσει και δεν χάνει χρόνο για ζύγιση του προϊόντος.

Εκτός από τα σημαντικά πλεονεκτήματα, προκύπτουν και ορισμένα **μειονεκτήματα** από τη συσκευασία. Αυτά είναι τα εξής:

1. Δυσχέρεια ελέγχου: Η συσκευασία του προϊόντος μπορεί να δυσκολέψει τον έλεγχο της ποιότητάς του (π.χ. τοποθετούνται πάνω - πάνω προϊόντα καλής ποιότητας και πιο κάτω προϊόντα κατώτερης ποιότητας).
2. Χρησιμοποίηση υπέρβαρου υλικού συσκευασίας: Χρησιμοποιούνται υλικά συσκευασίας βαρύτερα από το κανονικό, με αποτέλεσμα να μην προστατεύεται ο καταναλωτής και να αγοράζει ακριβότερα.

6.7. ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΗ ΕΠΕΞΕΡΓΑΣΙΑ ΕΣΠΕΡΙΔΟΚΑΡΠΩΝ

Κύριο προϊόν της βιομηχανοποίησης των καρπών είναι ο χυμός. Μερικές φορές ο χυμός συμπυκνώνεται. Ο φυσικός χυμός διατηρείται σε κατάψυξη, όπου η θερμοκρασία διατηρείται στους -18 έως -25°C και διατίθεται στην κατανάλωση σε μικρές κονσέρβες.

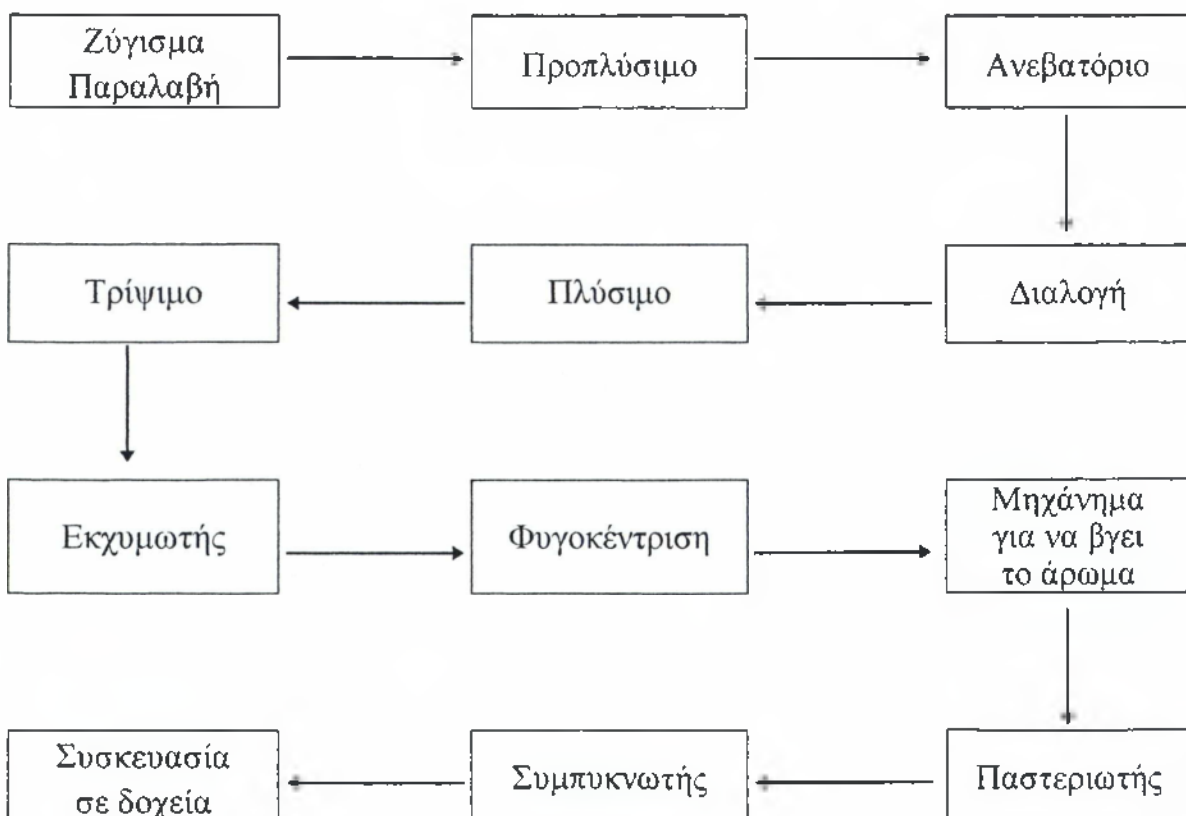
Τους συμπυκνωμένους χυμούς, που διατηρούνται και αυτοί σε κατάψυξη, αραιώνουμε με νερό στο τριπλάσιο και τους διαθέτουμε στην κατανάλωση μέσα σε μπουκάλια, μεταλλικές κονσέρβες και σε κουτιά από φύλλα χαρτιού και αλουμινίου. Ο συμπυκνωμένος χυμός είναι εφάμιλλος του φυσικού χυμού.

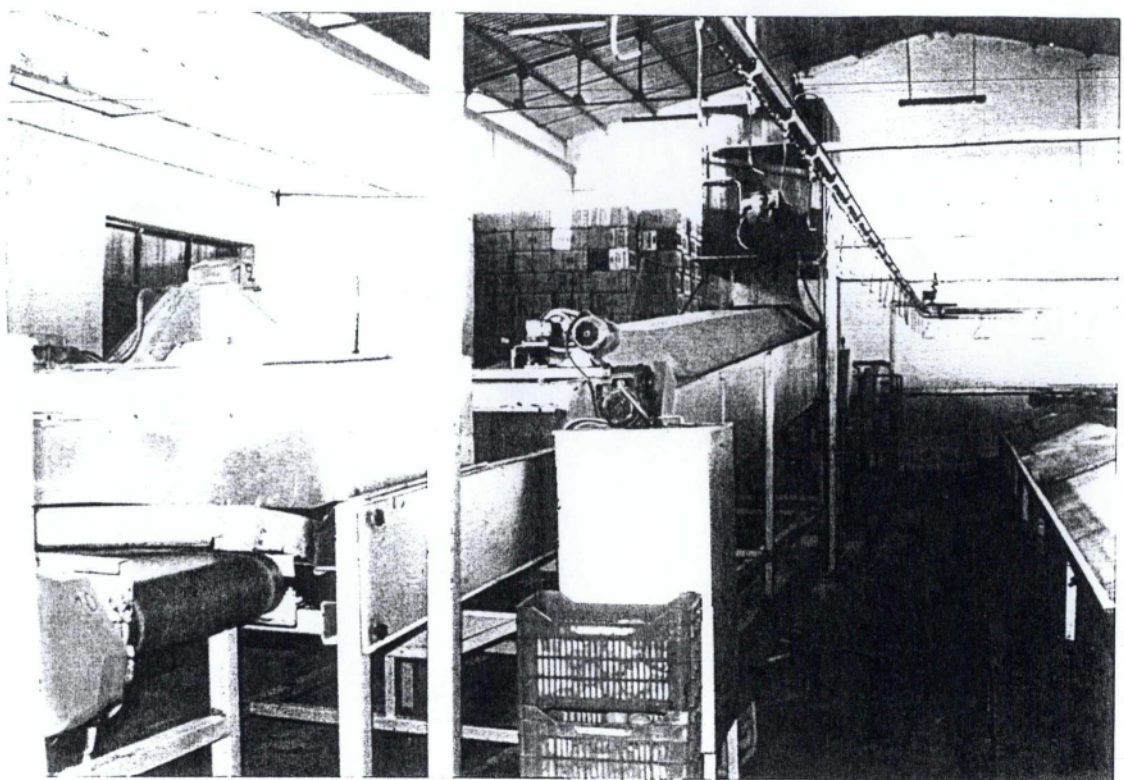
Ένα μεγάλο μέρος του χυμού, διατίθεται στην κατανάλωση σε μορφή αναψυκτικών (πορτοκαλάδες, λεμονάδες κ.ά.). Τα αναψυκτικά αυτά είναι αραιωμένοι χυμοί, που συνήθως περιέχουν 2,5 - 20% φυσικό χυμό. Στους χυμούς αυτούς, εκτός του νερού, προστίθεται ζάχαρη και κιτρικό οξύ. Μερικές φορές προστίθενται συντηρητικά, πρόσθετο αιθέριο έλαιο και διοξείδιο του άνθρακα.

Ακόμα ένα μέρος του χυμού αφυδατώνεται και διατίθεται στο εμπόριο σε μορφή σκόνης. Η σκόνη αυτή διαλύεται στο νερό και πίνεται σαν αναψυκτικό.

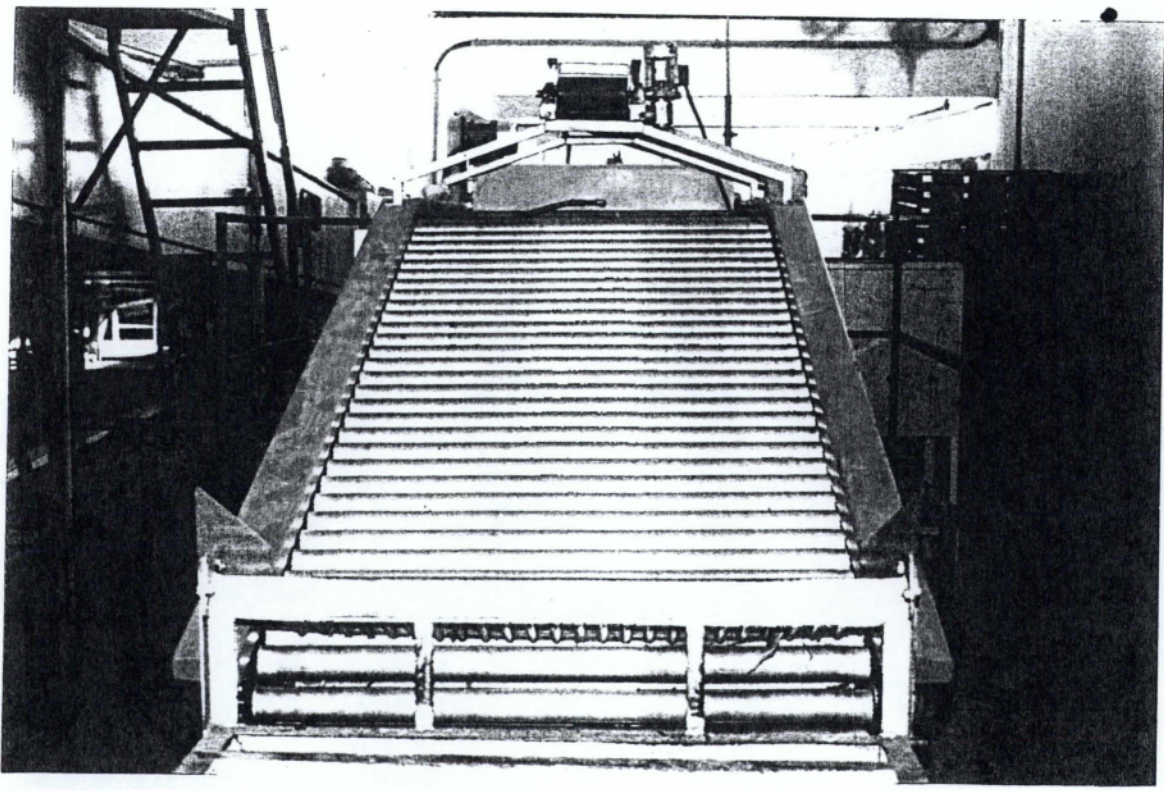
Τέλος, υπάρχουν και οι συνθετικοί χυμοί (γκαζόζες) που ανταγωνίζονται τους φυσικούς και αραιωμένους χυμούς. Οι χυμοί αυτοί ενδεχομένως να περιέχουν από τα συστατικά των εσπεριδόκαρπων μόνο αιθέριο έλαιο.

Η διαδικασία της χυμοποίησης των εσπεριδοειδών ακολουθεί τα εξής στάδια (Εικ. 15-26):

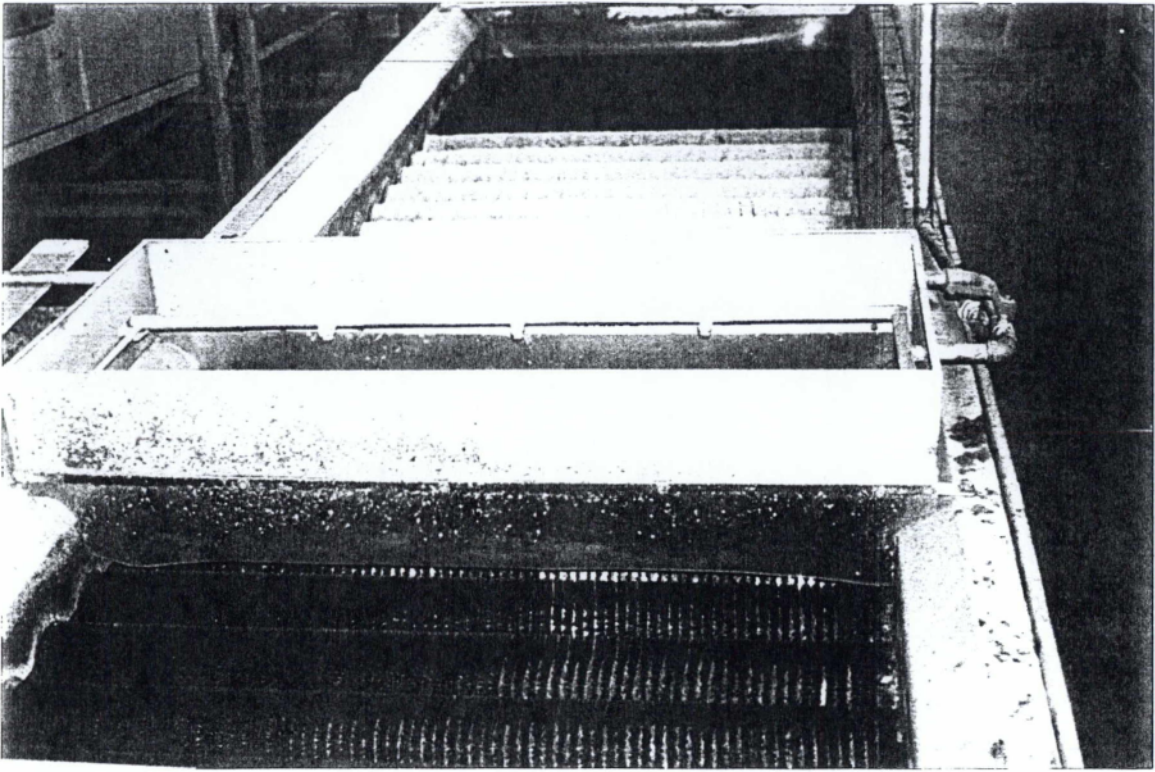

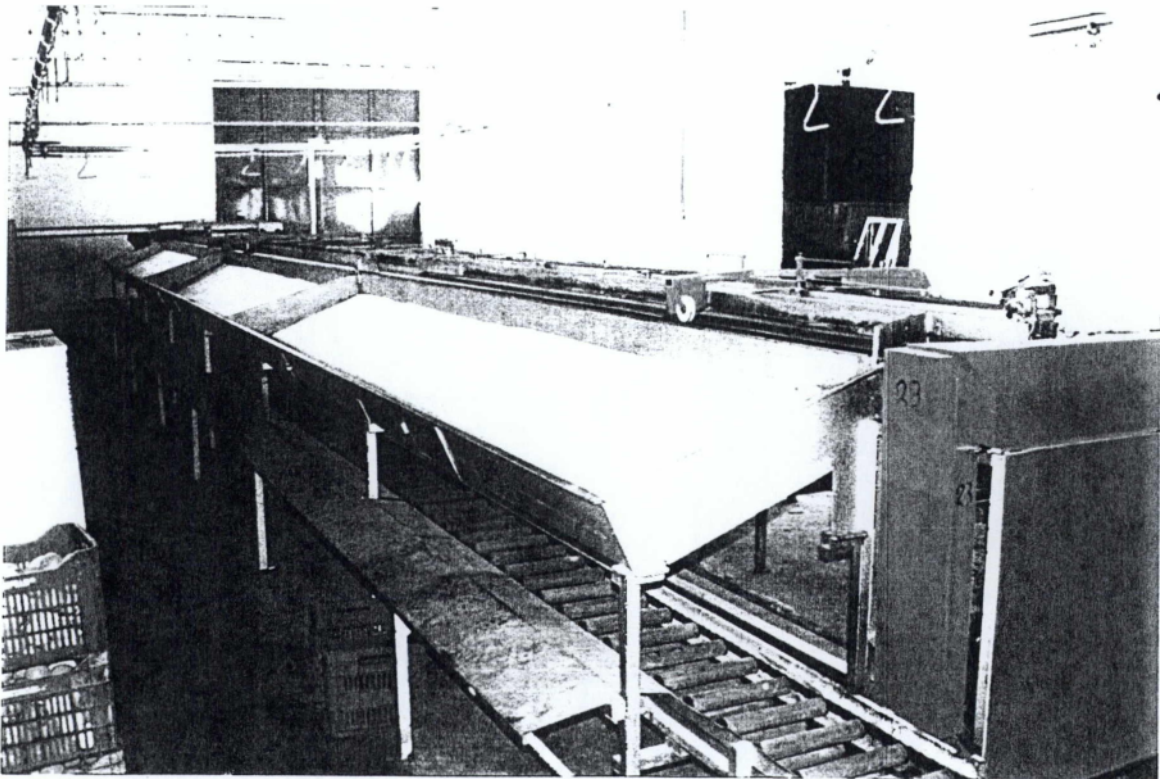
εικ. 11 Άρδαν βύθου κομπομηχανισμός

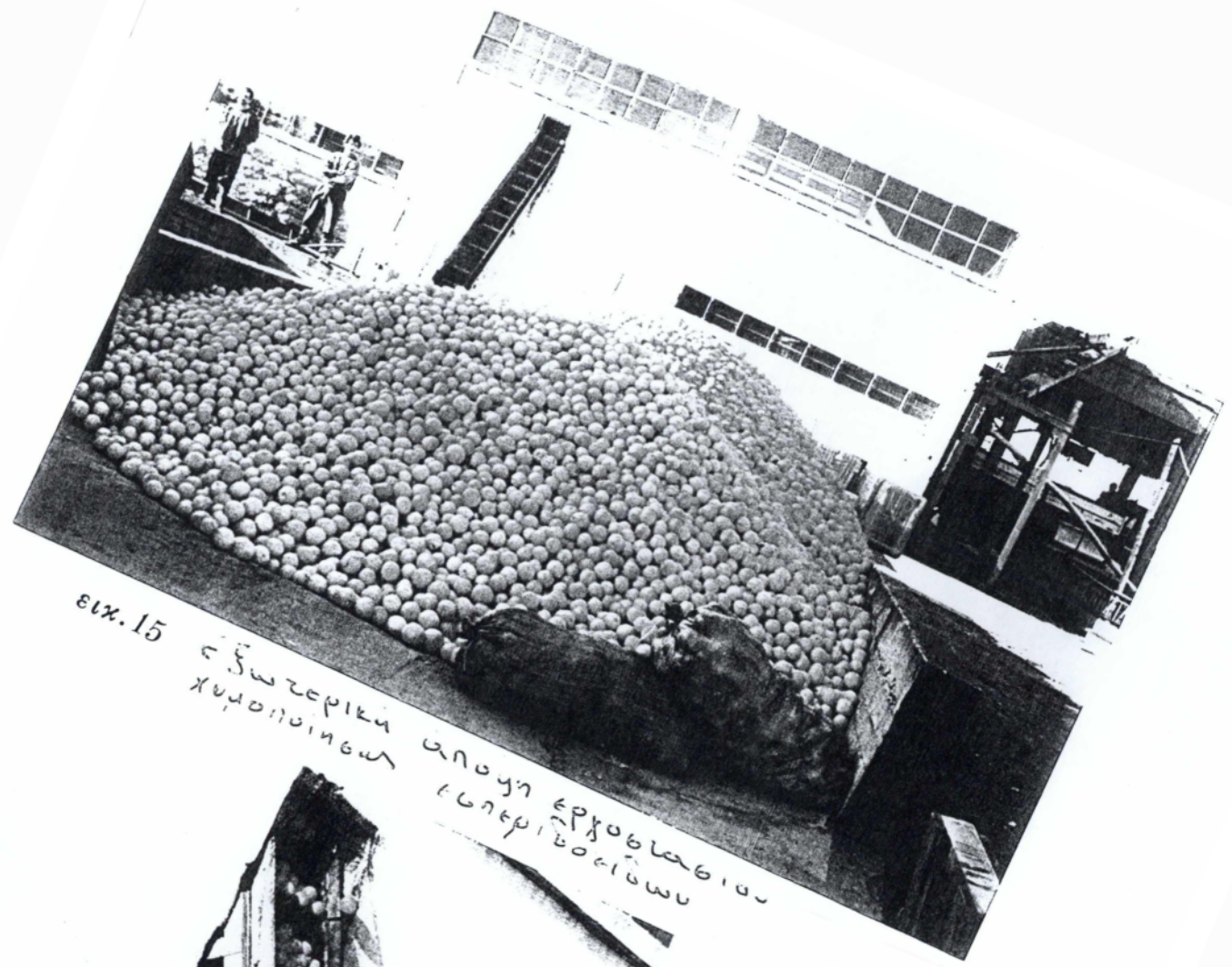
εικ. 12 Ανεβαρόριο

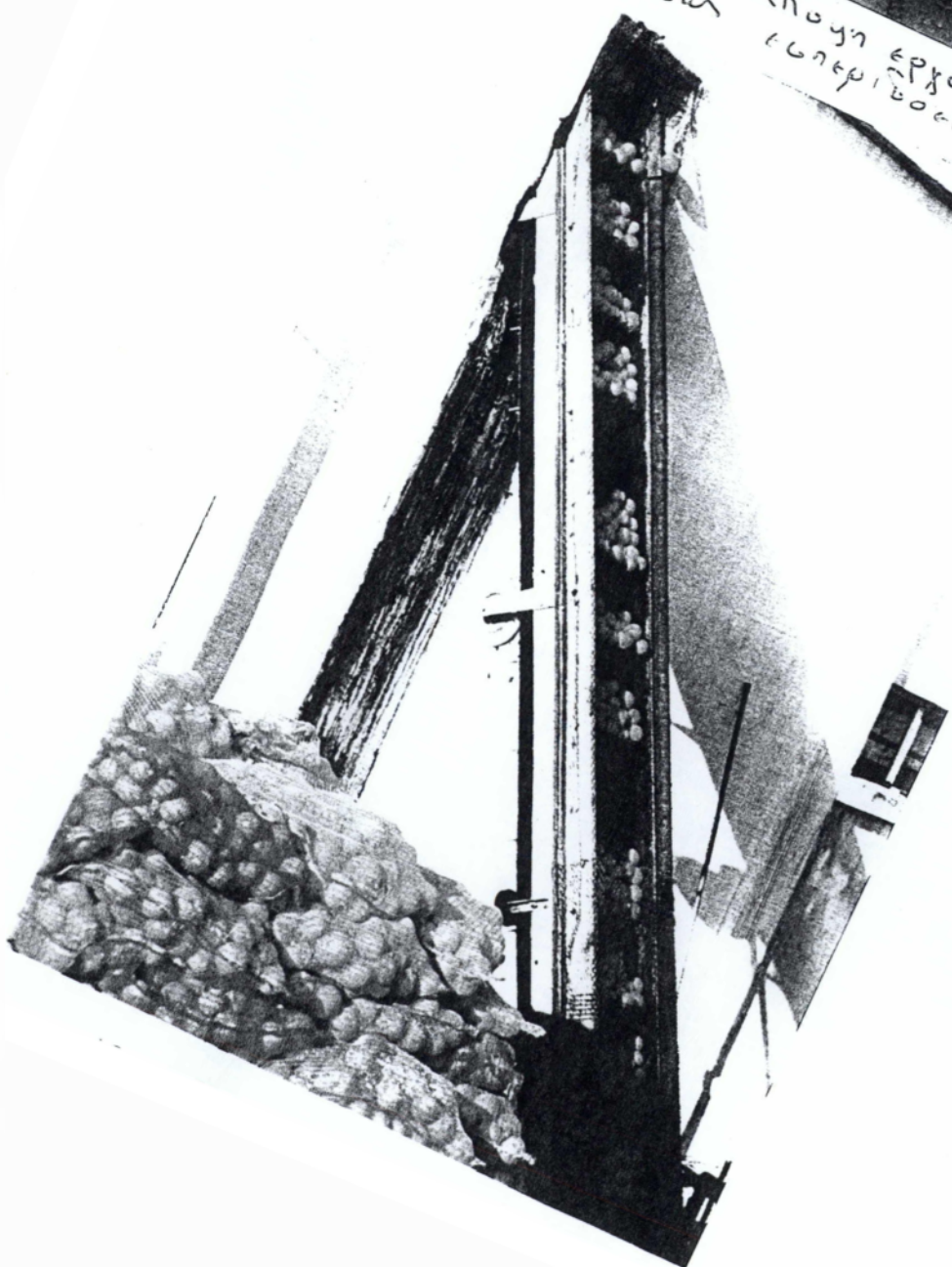
εικ.13 Πύοβιλο καθαρογραχίβη

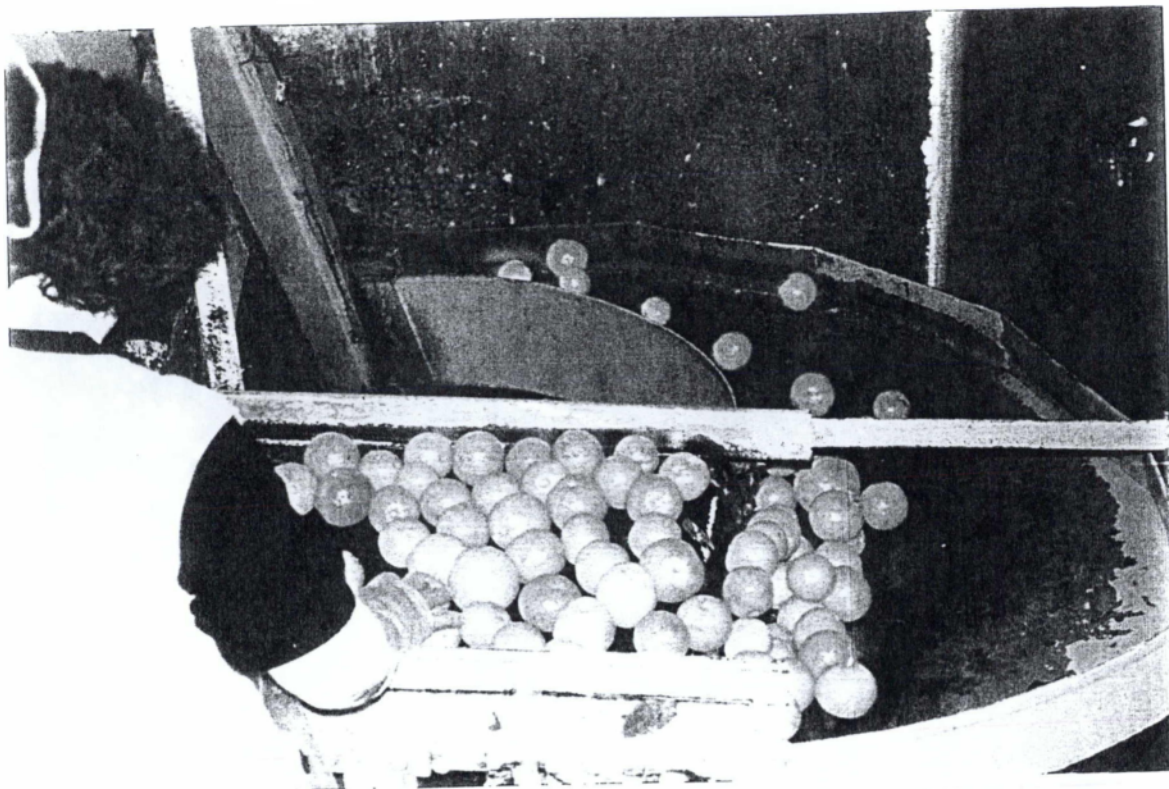

εικ. 14 Ταξινόμησις

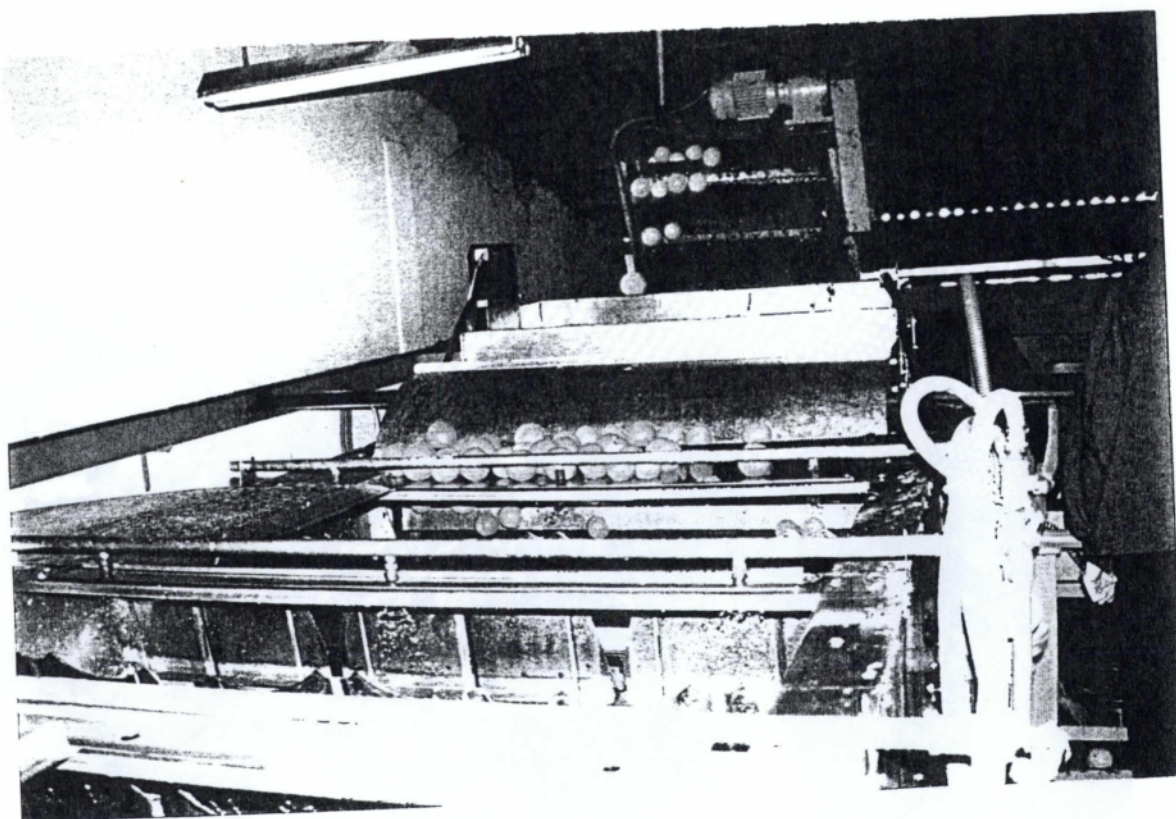

εικ. 15
 Η ξαβερικη
 χυμοποιησα
 μηχανη εργοστασιου
 λεμονιου

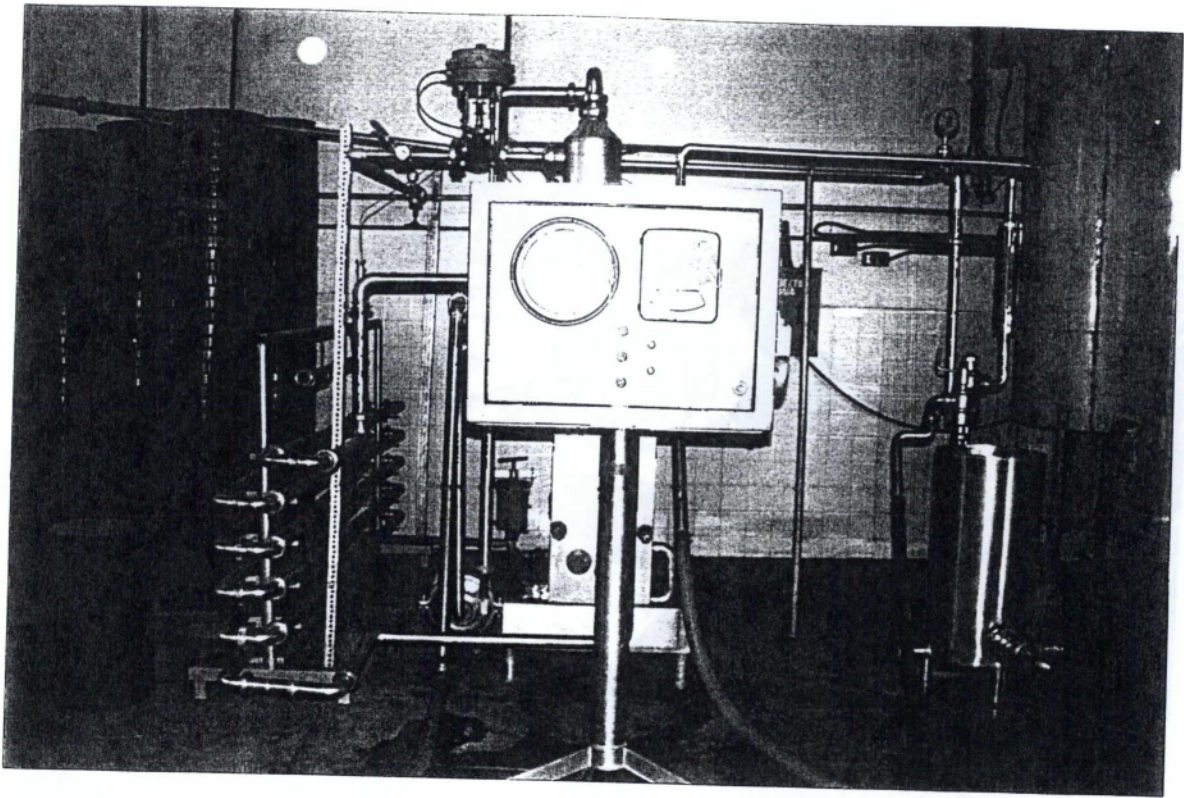

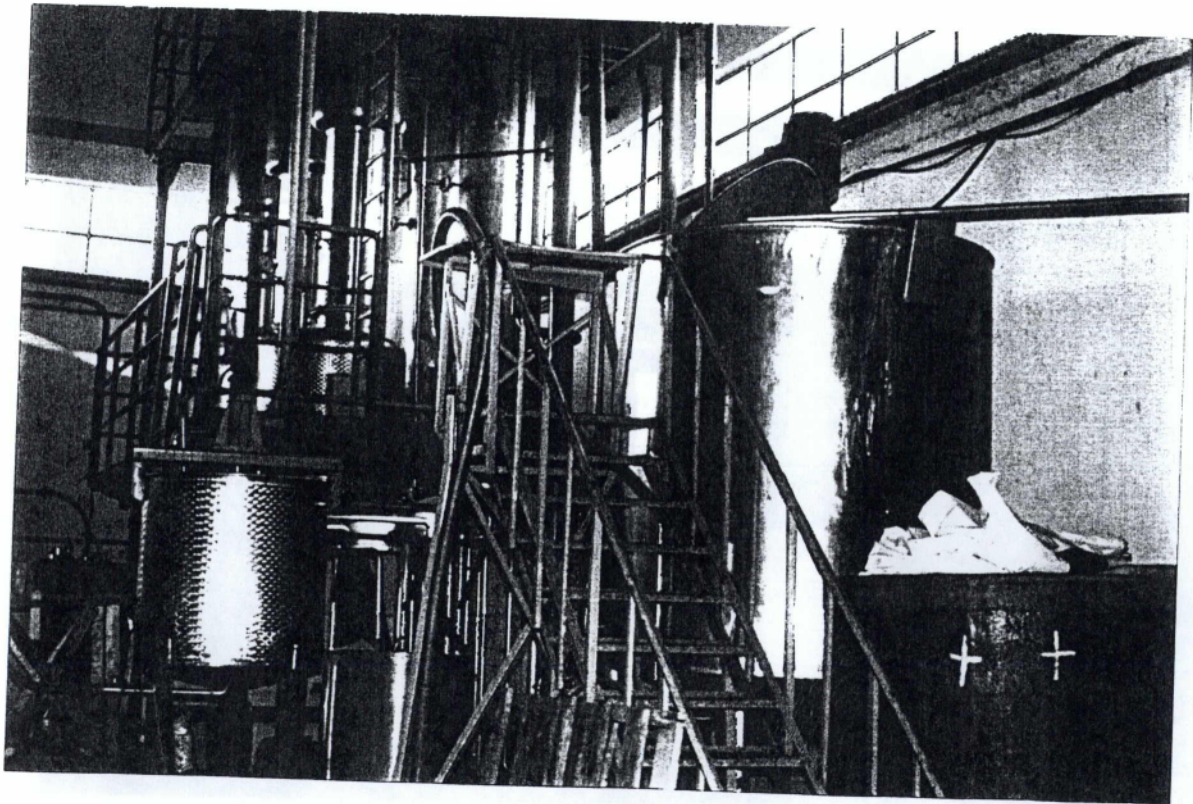
εικ.17 Διαλογή

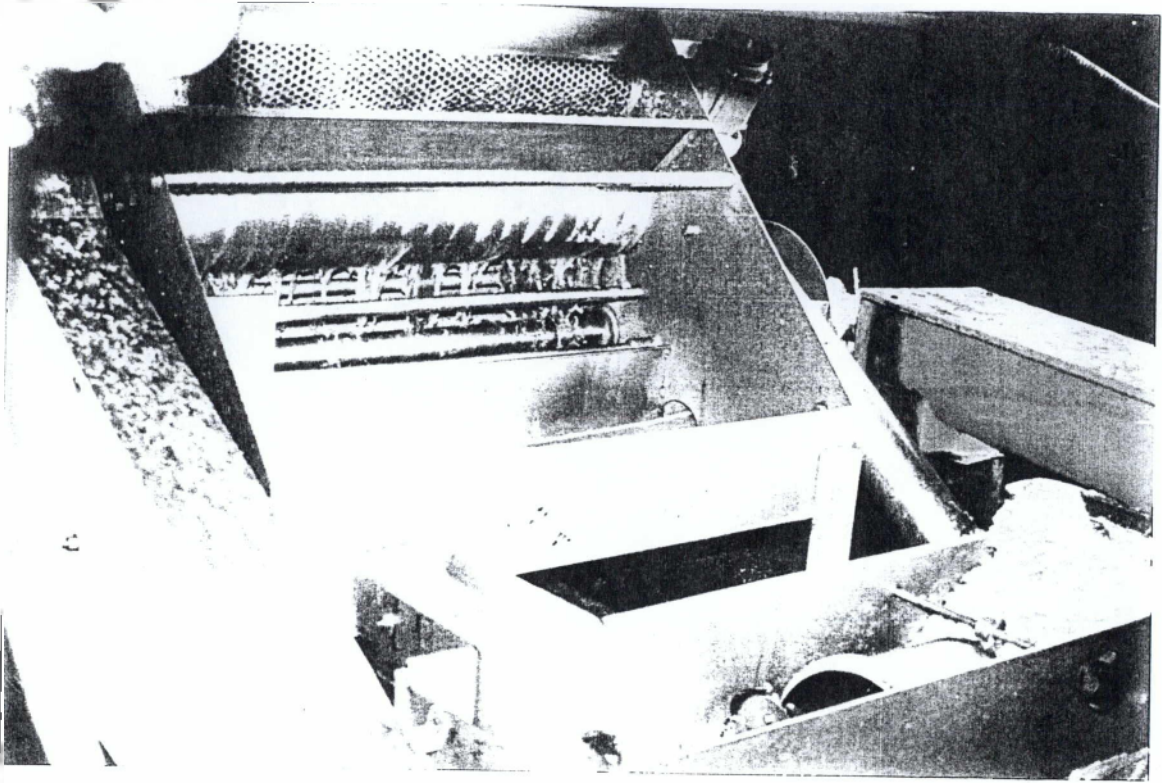
εικ.18 Πλυσίμο

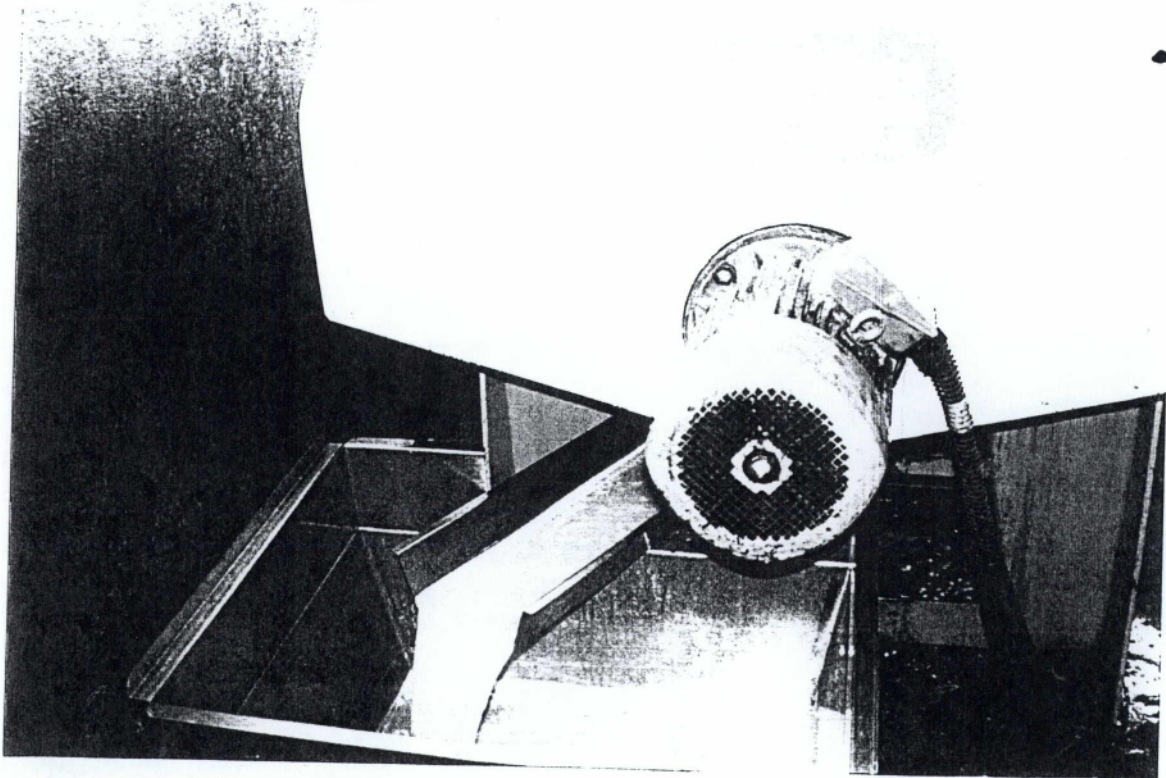
εικ. 21 Παλινωζυσις

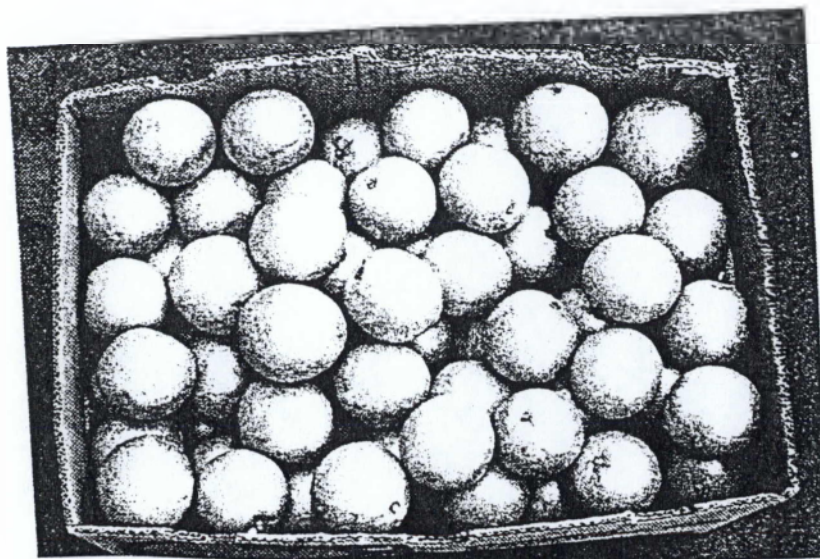

εικ. 22 Συνακρωσις

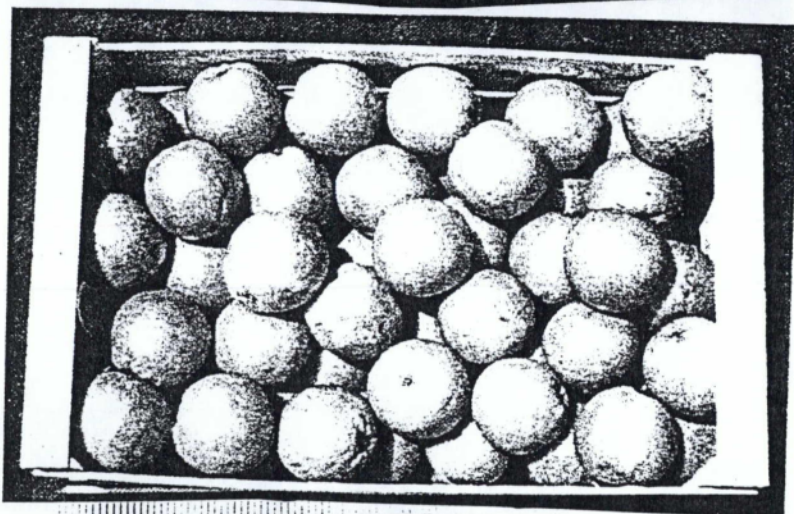

εικ. 25,26 Εξυδαρισ

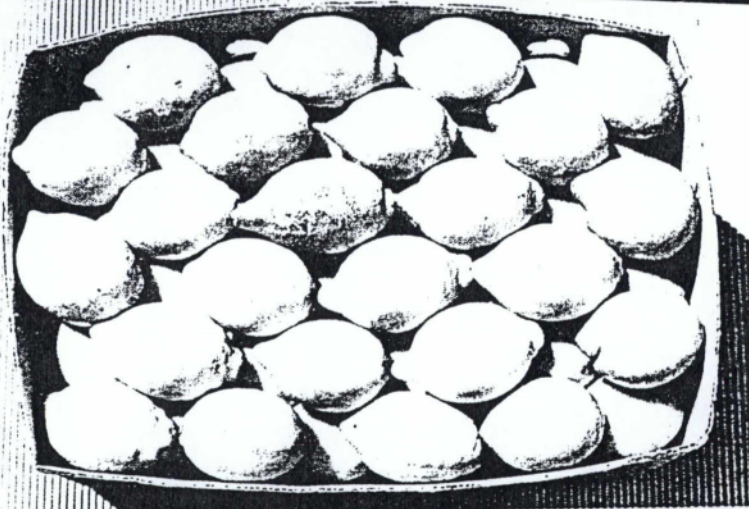

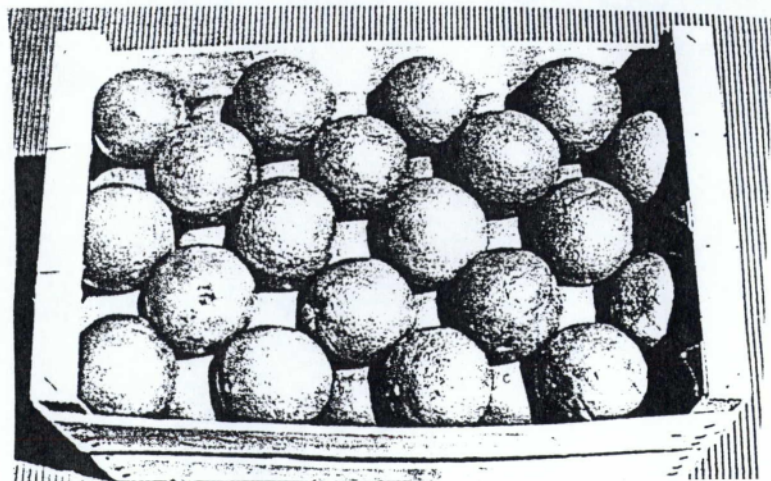
εικ. 27
Χύμα 6ε
Χαρτοκυβίων

εικ. 28
Χύμα
6ε Ξυλοκυβίων

εικ. 29
Διαγώνια
6ε Χαρτοκυβίων

εικ. 30
Διαγώνια
6ε Ξυλοκυβίων

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΕΒΔΟΜΟ

"ΕΜΠΟΡΙΑ ΕΣΠΕΡΙΔΟΕΙΔΩΝ"

7.1. ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΚΑΙ ΔΙΚΤΥΑ ΔΙΑΝΟΜΗΣ

Αφού τα προϊόντα έχουν συγκεντρωθεί, επεξεργαστεί και είναι έτοιμα για μεταφορά, αρχίζει η διαδικασία της προώθησής των προϊόντων στα διάφορα κανάλια διανομής. Όλα τα προϊόντα δεν ακολουθούν τα ίδια κανάλια κατά τη διαδρομή τους από τον παραγωγό στον καταναλωτή.

Οι κυριότερες περιπτώσεις που διακρίνονται είναι:

- Παραγωγός → Έμπορος χοντρικής πώλησης → Έμπορος λιανικής πώλησης → Καταναλωτής.
- Παραγωγός → Έμπορος λιανικής πώλησης → Καταναλωτής.
- Παραγωγός → Καταναλωτής.

7.1.1. Πώληση

Η πώληση ταξινομείται ως εξής:

– Χωρική πώληση

Οι πωλήσεις γίνονται απ' τους παραγωγούς προς τους φορείς εμπορίας (χοντρέμποροι, γεωργική βιομηχανία κ.λπ.).

– Χοντρική πώληση

Οι πωλήσεις γίνονται κατά μεγάλες ποσότητες από ένα φορέα εμπορίας (χοντρέμποροι) σε άλλους (π.χ. γεωργική βιομηχανία).

– Λιανική πώληση

Οι πωλήσεις γίνονται σε μικρές ποσότητες από τους λιανοπωλητές στις λαϊκές αγορές.

7.1.2. Τρόποι πώλησεως

Οι συνηθέστεροι τρόποι διαθέσεως των προϊόντων είναι:

– Προπώληση παραγωγής

Μεταξύ εμπόρου και παραγωγού γίνεται συμφωνητικό που ορίζει τους όρους αγοραπωλησίας. Η τιμή ορίζεται και η συνολική αξία καταβάλλεται σε 2-3 δόσεις. Η προπώληση εφαρμόζεται σε περιορισμένη κλίμακα και καταφεύγει σ' αυτή ο παραγωγός όταν έχει σοβαρούς οικονομικούς λόγους.

– Πώληση στον τόπο παραγωγής

Η συγκομιδή σ' αυτή την περίπτωση γίνεται είτε από τον παραγωγό, είτε από συνεργεία του εμπόρου. Η συσκευασία γίνεται με τη φροντίδα του εμπόρου.

– Πώληση "ηρημένης" παραγωγής

Στην περίπτωση αυτή ο έμπορος επισκέπτεται τον οπωρώνα, κάνει εκτίμηση της παραγωγής και στη συνέχεια συμφωνεί με τον παραγωγό μια τιμή πώλησης για όλη τη ποσότητα.

– Πώληση από τον χονδρέμπορο

Οι χονδρέμποροι, αφού έρχονται σε άμεση επαφή με τους παραγωγούς, τους προμηθεύουν με κιβώτια συσκευασίας και όταν οι παραγωγοί τα επιστρέφουν γεμάτα, υπολογίζεται η ποσότητα που πωλήθηκε καθώς και η τιμή πώλησεως.

– Συνεταιριστική πώληση

Οι παραγωγοί παραδίδουν τα προϊόντα στο συνεταιρισμό σε "ανοιχτή" τιμή και μετά τη διαλογή και συσκευασία γίνεται η προώθηση σε διάφορους φορείς εμπορίας. Ύστερα ακολουθεί εκκαθάριση αφού αφαιρεθούν ορισμένα έξοδα.

7.2. ΕΣΩΤΕΡΙΚΟ ΕΜΠΟΡΙΟ

Τα εσπεριδοειδή, τα οποία συγκομίζονται κατά τους χειμερινούς μήνες, τοποθετούνται σε πλαστικά τελάρα (κλούβες) των 20 κιλών. Από εκεί ή τις παραλαμβάνει ο χονδρέμπορας ή πάνε στη λαϊκή αγορά για πώληση από τον ίδιο τον παραγωγό. Το 70% της διάθεσης γίνεται από τον έμπορο και το 30% από τον ίδιο τον παραγωγό.

Σε ένα ποσοστό 95% δεν γίνεται τυποποίηση των εσπεριδοειδών, δηλαδή δεν χωρίζονται σε ποιοτικές κατηγορίες, και προωθούνται ατυποποίητα μετά τη συγκομιδή τους.

Μόνο σε ένα 5% των εσπεριδοειδών γίνεται τυποποίηση από μεγάλες εταιρίες "Super Market" και πωλούνται τυποποιημένα στους καταναλωτές.

Τα εσπεριδοειδή που συγκομίζονται το καλοκαίρι..., διακινούνται ατυποποίητα προς τις ίδιες κατευθύνσεις με αυτά που συγκομίζονται το χειμώνα. Επίσης το καλοκαίρι πωλούνται σε καφετέριες και κέντρα διασκέδασεων για την παρασκευή χυμών, λόγω αυξημένης ζήτησης από τους τουρίστες.

Τα εσπεριδοειδή που συγκομίζονται για χυμό, τοποθετούνται σε πλαστικά τελάρα ή σε σακιά ή χύμα πάνω στο όχημα μεταφοράς. Από το χωράφι μεταφέρονται στη βιομηχανία χυμοποίησης.

Στη χώρα μας πήγαν για χυμοποίηση για το έτος '96-'97 περίπου:

50.000 τόνοι	πορτοκάλια
20.000 τόνοι	λεμόνια
1.000 τόνοι	γκρέιπ - φρουτ
50.000 τόνοι	Satsuma - κλημεντίνες

Ο χυμός μετά την έκπτυξή του, συμπυκνώνεται και τοποθετείται σε βαρέλια των 50 κιλών. Διατηρείται σε ψυγεία στη θερμοκρασία των 5°C. Από εκεί μεταφέρεται προς τις βιομηχανίες συσκευασίας χυμών.

Οι χώρες της Ευρωπαϊκής Κοινότητας παράγουν περίπου 90.000 τόνους

χυμών. Το ποσό αυτό είναι πολύ μικρό και είναι αδύνατον να καλύψει τις ανάγκες, με αποτέλεσμα να γίνονται μεγάλες εισαγωγές από το Μαρόκο, τη Βραζιλία, την Αίγυπτο, τους Κανάριους Νήσους, το Ισραήλ, την Κύπρο. Αυτές φτάνουν περίπου τους 600.000 - 700.000 τόνους.

Η Ελλάδα παράγει περίπου 15.000 - 20.000 τόνους χυμών.

7.3. ΕΞΩΤΕΡΙΚΟ ΕΜΠΟΡΙΟ

Τα τελευταία χρόνια, έχει παρατηρηθεί μείωση των εξαγωγών της χώρας μας και υποβάθμιση της ποιότητας των εσπεριδοειδών που παράγει.

Σύμφωνα με τον πίνακα IV που ακολουθεί παρατηρούμε πως τα τελευταία χρόνια υπάρχει μείωση των εξαγωγών στα πορτοκάλια τόσο στις χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης όσο και στις Τρίτες Χώρες.

Σύμφωνα με στοιχεία της Δ/σης Γεωργίας του Ν. Μεσσηνίας, οι εξαγωγές σε πορτοκάλια για το παραγωγικό έτος '96-'97 ανήλθαν σε 350.000 τόνους. Το έτος 1995 ήταν 430.000 τόνοι. Έτσι παρατηρούμε πως υπάρχει σημαντική μείωση των εξαγωγών.

Σταθερά στις εξαγωγές τους παρουσιάζονται τα λεμόνια, τα μανταρίνια και τα γκρέιπ - φρουτ.

Τα κυριότερα μέσα συσκευασίας είναι τα ξύλινα και τα χάρτινα κιβώτια. Τα χάρτινα κιβώτια μπορεί να είναι μονά ή διπλά, δηλαδή το κάτω το οποίο περιέχει το προϊόν και το πάνω που μπαίνει φορητό σαν καπάκι.

Στις χώρες που θεωρούνται πλούσιες (Γερμανία - Βέλγιο), η αποστολή των εσπεριδοειδών γίνεται κατά το 60% σε χάρτινα κιβώτια. Το 40% γίνεται σε ξυλοκιβώτια.

Από τις ποσότητες που εξάγουμε σ' αυτές τις χώρες ένα ποσοστό 75% συσκευάζεται σε στρώματα. Το υπόλοιπο 25% συσκευάζεται και αποστέλλεται χύμα.

ΠΙΝΑΚΑΣ IV: ΕΞΑΓΩΓΕΣ ΕΣΠΕΡΙΔΟΕΙΔΩΝ (σε τόνους)

ΕΙΔΟΣ	ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΝΩΣΗ					ΤΡΙΤΕΣ ΧΩΡΕΣ					ΓΕΝΙΚΟ ΣΥΝΟΛΟ ΕΞΑΓΩΓΩΝ				
	1991	1992	1993	1994	1995	1991	1992	1993	1994	1995	1991	1992	1993	1994	1995
ΠΟΡΤΟΚΑΛΙΑ	89.111	41.436	23.284	8.276	30.614	264.088	273.482	417.551	430.090	401.882	353.199	314.918	440.835	438.366	432.496
ΛΕΜΟΝΙΑ	317	46	42	4	2.610	30.726	34.620	62.881	45.110	54.314	31.079	34.666	62.923	45.114	56.924
ΜΑΝΤΑΡΙΝΙΑ	2.457	3.957	4.654	3.386	10.062	8.602	9.966	11.373	14.441	13.534	11.059	13.923	16.027	17.827	23.596
ΓΚΡΕΙΠ - ΦΡΟΥΤ		21		6	107	1.126	1.007	1.013	822	1.224	1.126	1.028	1.013	828	1.331

ΠΗΓΗ: ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΓΕΩΡΓΙΑΣ Ν. ΜΕΣΣΗΝΙΑΣ

ΠΙΝΑΚΑΣ V: ΕΞΑΓΩΓΕΣ ΠΟΡΤΟΚΑΛΙΩΝ ΓΙΑ ΤΟ ΕΤΟΣ 1996-97

(σε τόνους)

ΓΕΝΙΚΟ ΣΥΝΟΛΟ	350.000
Ρωσία	220.000
Ουκρανία	20.000
Βουλγαρία	5.000
Σκόπια	5.000
Ρουμανία	5.000
Αλβανία	6.000
Ουγγαρία	6.000
Τσεχία	5.400
Σλοβακία	3.000
Γερμανία	22.000
Πολωνία	11.000
Ολλανδία	3.000
Αγγλία	4.000
Λοιπές χώρες	34.600

ΠΗΓΗ: ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΓΕΩΡΓΙΑΣ Ν. ΜΕΣΣΗΝΙΑΣ

Στις χώρες που δεν θεωρούνται πλούσιες (Ρωσία - Ουκρανία), η εξαγωγή γίνεται σε ξυλοκιβώτια των 20 κιλών τοποθετημένα σε παλέτες, λόγω του μικρού κόστους που παρουσιάζει η συσκευασία αυτή.

Τα μέσα μεταφοράς που χρησιμοποιούνται είναι κυρίως το καράβι με χωρητικότητα 1.000 τόνων, ^{και} οδικώς με φορτηγά ψυγεία, που διατηρούν το προϊόν σε θερμοκρασίες 6°C.

Οι κυριότερες χώρες ανταγωνισμού των ελληνικών εξαγωγών είναι η Ισπανία, η Ιταλία, η Αίγυπτος, το Ισραήλ, το Μαρόκο, η Κύπρος και η Τυνησία.

Κυρίως η Ισπανία και η Ιταλία έχουν καλύτερη οργάνωση των εξαγωγών τους για τους παρακάτω λόγους:

α) Υπάρχει μεγαλύτερη έρευνα στην αγορά και γενικά το μάρκετινγκ είναι πιο οργανωμένο,

β) Υπάρχει καλύτερη οργάνωση στους συνεταιρισμούς,

γ) Υπάρχουν μεγάλα συσκευαστήρια στα οποία διενεργείται αυστηρότερος έλεγχος και υπάρχει καλύτερη οργάνωση,

δ) Τέλος, καλλιεργούν ποικιλίες εσπεριδοειδών, που καλύπτουν τις ανάγκες όλο το χρόνο, πράγμα που δεν συμβαίνει στην Ελλάδα, με αποτέλεσμα τους καλοκαιρινούς μήνες να μην μπορεί να καλύψει τις ανάγκες της που είναι αρκετά υψηλές. Αυτό έχει σαν αποτέλεσμα να πραγματοποιεί μεγάλες εισαγωγές του μήνες αυτούς.

Άλλοι λόγοι στους οποίους οφείλεται η μείωση της ποσότητας και της ποιότητας των εξαγωγών εσπεριδοειδών στην Ελλάδα είναι ότι:

Μετά την είσοδο της Ελλάδας στην Ευρωπαϊκή Ένωση, οι αγρότες βρήκαν διέξοδο για τον όγκο της παραγωγής τους στην απόσυρση. Με τις απεριόριστες ποσότητες που μπορούσαν να αποσύρουν τότε (περίπου έπαιρναν 40 δρχ. το κιλό), απολάμβαναν ένα πολύ καλό εισόδημα. Έτσι, δεν έδιναν σημασία στις καλλιεργητικές φροντίδες και στην αναδιάρθρωση των ποικιλιών που καλλιεργούσαν, με αποτέλεσμα να μείνουν πίσω από τα άλλα

ανταγωνιστικά κράτη.

Επίσης το μικρό μέγεθος του κλήρου δεν δίνει τη δυνατότητα στην εφαρμογή σύγχρονων καλλιεργητικών τεχνικών από τους παραγωγούς, με αποτέλεσμα να μένουν στις παλιές παραδοσιακές μεθόδους καλλιέργειας.

7.4. ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΠΟΙΟΤΙΚΟΥ ΕΛΕΓΧΟΥ

Ο έλεγχος είναι αρμόδιος του Υπουργείου Γεωργίας και ασκείται τόσο από την Κεντρική Υπηρεσία όσο και από την Περιφερειακή Υπηρεσία και κατά τόπους Διευθύνσεις Γεωργίας.

- Κεντρική Υπηρεσία: Υπάρχει η Διεύθυνση Μεταποίησης και Αγορών γεωργικών προϊόντων στην οποία ανήκει το τμήμα τυποποίησης και ποιοτικού ελέγχου πρωτογενούς παραγωγής, το οποίο έχει την όλη ευθύνη για την καθοδήγηση και το συντονισμό του ποιοτικού ελέγχου επί Εθνικού Επιπέδου.
- Περιφερειακή Υπηρεσία: Σ' αυτήν ανήκει η παρακολούθηση και ο συντονισμός του ποιοτικού ελέγχου ως και ο επανέλεγχος των απορριπτόμενων φορτίων υπό των ελεγκτών των Δ/νσεων Γεωργίας της δικαιοδοσίας τους.

Τέλος, στις Δ/νσεις Γεωργίας των Νομαρχιακών Αυτοδιοικήσεων υπάρχει το Γραφείο Ποιοτικού Ελέγχου στο οποίο ανήκουν και οι Γεωπόνοι - Ελεγκτές Ποιοτικού Ελέγχου. Στις εποχές αιχμών οι Γεωπόνοι αυτοί για την υποβοήθηση του έργου συνεργάζονται και με άλλους Γεωπόνους - Ελεγκτές άλλων περιοχών που αποσπώνται για το σκοπό αυτό.

Ο έλεγχος διενεργείται τόσο στα κέντρα συσκευασίας όσο και στους τόπους τελικής φορτώσεως των προϊόντων. Ο έλεγχος έχει προληπτικό και εκπαιδευτικό χαρακτήρα και έχει μεγάλη σημασία, όσον αφορά τις εξαγωγές

και στην περαιτέρω εξέλιξή τους. Στους τόπους τελικής φορτώσεως ο έλεγχος είναι αποφασιστικής σημασίας και κρίνει οριστικώς την τύχη του προϊόντος.

Μετά τη διενέργεια του ελέγχου από το Γεωπόνο και εφόσον το προς εξαγωγή προϊόν βρεθεί σύμφωνο με τις ποιοτικές προδιαγραφές, εκδίδονται από αυτόν τα προβλεπόμενα πιστοποιητικά ποιότητας και φυτοϋγείας, τα οποία συνοδεύουν το εμπόρευμα μέχρι τον τελικό του προορισμό.

Μέσω συσκευασίας τίθεται το Κρατικό Σήμα Ποιότητας. Με αυτό θέλουμε να επιτευχθεί η εδραίωση της εμπιστοσύνης του διεθνούς καταναλωτικού κοινού προς τα εξαγόμενα εσπεριδοειδή.

Επίσης και στην εσωτερική αγορά διενεργούνται τέτοιοι έλεγχοι και ακολουθεί σημείωμα στο εμπόρευμα των Κεντρικών Λαχαναγορών Αθηνών και Θεσσαλονίκης και επαρχίας όπου προορίζονται. Εκεί επανελέγχεται το φορτίο και εφόσον πληροί τους όρους τυποποίησης επιτρέπει τη διάθεσή τους, αλλιώς υποβιβάζει σε κατώτερη ποιότητα ή συνιστά τη διάθεσή του στη βιομηχανία για μεταποίηση.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΟΓΔΩΟ

"ΚΟΙΝΟΤΙΚΟΙ ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΙ - ΝΕΟ ΘΕΣΜΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ"

Το νέο θεσμικό πλαίσιο για την Κοινή Οργάνωση της Αγοράς Οπωροκηπευτικών ισχύει από 1-1-1997 και καθορίζεται από τους παρακάτω κανονισμούς του συμβουλίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης:

- (Ε.Κ.) 2200/96 για την κοινή οργάνωση των αγορών στον τομέα των οπωροκηπευτικών.
- (Ε.Κ.) 2202/96 περί καθεστώτος ενισχύσεως των παραγωγών ορισμένων εσπεριδοειδών.

Οι παραπάνω κανονισμοί, είναι σύμφωνοι με την υπογραφέισα συμφωνία της GATT και καθορίζουν τους όρους διαχείρισης της παραγωγής, ρύθμισης της αγοράς της και πραγματοποίησης των συναλλαγών με τις τρίτες χώρες.

Το νέο καθεστώς αφορά την καθιέρωση:

- κοινών κανόνων ποιότητας
- ενδυνάμωση του ρόλου Ο.Π.
- χρηματοδότηση επιχειρησιακών προγραμμάτων των Ο.Π. και απόσυρσης.

Οι νέοι κανονισμοί 2200/96 και 2202/96 για τα νωπά και μεταποιημένα οπωροκηπευτικά προβλέπουν την ενεργοποίηση των Οργανώσεων Παραγωγών (Ο.Π.). Οι Οργανώσεις Παραγωγών είναι νομικά πρόσωπα, τα οποία καλούνται να αναλάβουν τη διαχείριση της αγοράς των προϊόντων αυτών και πιο συγκεκριμένα να συγκεντρώνουν την παραγωγή, να την τυποποιούν, να τη διαθέτουν στην αγορά και ενδεχόμενα να προβαίνουν σε αποσύρσεις.

Σαν θεσμός έκανε την εμφάνισή του στη χώρα μας το 1981 μετά την ένταξή μας στην Ευρωπαϊκή Ένωση, τότε Ε.Ο.Κ, και έχει αναγνωρισθεί αποκλειστικά σχεδόν στα πλαίσια των συνεταιριστικών οργανώσεων.

Σύμφωνα με το νέο κανονισμό (καν. ΕΚ 2200/96) οι σκοποί σύστασης και λειτουργίας των Ο.Π. είναι οι εξής:

- Προώθηση της συγκέντρωσης της προσφοράς και διάθεση της παραγωγής των μελών της οργάνωσης.
- Ρύθμιση των τιμών του παραγωγού.
- Προώθηση καλλιεργητικών μεθόδων και τεχνικών παραγωγής και διαχείρισης των αποβλήτων, που σέβονται το περιβάλλον, ιδίως για να προστατευτεί η ποιότητα των υδάτων, του εδάφους και του τοπίου.

Οι υποχρεώσεις των παραγωγών είναι:

- να εφαρμόζουν τους κανόνες που θεσπίζονται από τις Ο.Π. όσον αφορά τους τομείς παραγωγής, εμπορίας και προστασίας του περιβάλλοντος,
- να είναι μέλη μόνο σε μια οργάνωση παραγωγής,
- να παρέχουν τις πληροφορίες που ζητούνται από την Ο.Π. για στατιστικούς λόγους,
- να καταβάλλουν τις χρηματοδοτικές εισφορές που προβλέπονται από το καταστατικό,
- να πουλούν την παραγωγή τους μέσα από την Ο.Π.

ΑΠΟΣΥΡΣΗ

Όταν η προσφορά των εσπεριδοειδών στην αγορά είναι μεγαλύτερη από τη ζήτηση, τότε οι παραγωγοί, μέσω του Ο.Π., οδηγούνται στην απόσυρση. Αυτό γίνεται για να αποσυμφορισθεί η αγορά και να προστατευθούν οι τιμές που απολαμβάνουν οι παραγωγοί.

Πριν την εφαρμογή του νέου καθεστώτος δεν υπήρχε περιορισμός στο ύψος των αποσύρσεων των εσπεριδοειδών.

Με την αναθεωρηθείσα πολιτική, περιορίζονται σταδιακά οι ποσότητες που μπορούν ν' αποσυρθούν, με βάση την εμπορευθείσα ποσότητα και για διάστημα 5 χρόνων.

Έτσι την πρώτη περίοδο εφαρμογής του καθεστώτος, οι ποσότητες για απόσυρση μπορούν να φτάσουν το 35% της παραγωγής που διατίθεται στο εμπόριο, τη δεύτερη το 30% αυτής, την τρίτη το 25%, την τέταρτη το 20%, την πέμπτη το 15%, για να καταλήξουν τον έκτο χρόνο στο τελικό ποσοστό του 10% (Πίνακας VI).

ΠΙΝΑΚΑΣ VI.

ΠΕΡΙΟΔΟΙ ΕΜΠΟΡΙΑΣ	ΠΟΣΟΣΤΟ ΑΠΟΣΥΡΣΗΣ %
1997 - 1998	35 %
1998 - 1999	30 %
1999 - 2000	25 %
2000 - 2001	20 %
2001 - 2002	15 %
2002 →	10 %

ΠΗΓΗ: ΕΠΙΣΗΜΗ ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ ΕΥΡΩΠΑΪΚΩΝ ΚΟΙΝΟΤΗΤΩΝ

ΠΙΝΑΚΑΣ VII. Κοινοτική αποζημίωση απόσυρσης (ECU/100 χλγ.)

Περίοδοι εμπορίας	1997/1998	1998/1999	1999/2000	2000/2001	2001/2002	2002/2003
Πορτοκάλια	14,33	14,26	14,20	14,13	14,07	14,00
Μανταρίνια	16,15	15,52	14,89	14,26	13,63	13,00
Κλημεντίνια	12,74	12,79	12,84	12,90	12,95	13,00
Satsumas	10,49	10,99	11,49	12,00	12,50	13,00
Λεμόνια	13,37	13,20	13,22	13,15	13,07	13,00

ΠΗΓΗ: ΕΠΙΣΗΜΗ ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ ΤΩΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΩΝ ΚΟΙΝΟΤΗΤΩΝ

Τη δυνατότητα να αποσύρουν τα προϊόντα τους έχουν όσοι παραγωγοί είναι μέλη Οργανώσεων Παραγωγών. Επίσης έχουν και παραγωγοί - μη μέλη, με την προϋπόθεση ότι η κοινοτική αποζημίωση που τους καταβάλλεται είναι μειωμένη κατά 10%. Επίσης συμμετέχουν στα έξοδα απόσυρσης και η αποσυρθείσα ποσότητα αντιστοιχεί στο 10% της ποσότητας που έχουν εμπορευθεί.

Οι κοινοτικές αποζημιώσεις στην απόσυρση μειώνονται σταδιακά, όπως φαίνεται στον πίνακα VII. Βλέπουμε πως για την εμπορική περίοδο 2002-2003 η κοινοτική αποζημίωση για τα πορτοκάλια είναι 14,00 ECU / 100 χλγ. αποσυρθείσας ποσότητας. Για τα μανταρίνια, κλημεντίνες, satsumas και λεμόνια, η τιμή αυτή είναι 13,00 ECU / 100 χλγ αποσυρθείσας ποσότητας. Οι τιμές αυτές παραμένουν σταθερές μετά το πέρας του έτους 2002.

Τα προϊόντα που πηγαίνουν στην απόσυρση πρέπει να είναι άριστης ποιοτικής κατάστασης.

Αυτά τα προϊόντα που δεν κατάφεραν να πωληθούν μπορούν να διατεθούν:

- Δωρεάν σε φιλανθρωπικά ιδρύματα, τα οποία έχουν αναγνωρισθεί ως τέτοια από τα κράτη - μέλη, από τις δραστηριότητες τους υπέρ ατόμων τα οποία στερούνται επαρκών πόρων για τη συντήρησή τους.
- Δωρεάν σε σωφρονιστικά ιδρύματα σε κατασκηνώσεις, σε νοσοκομεία και γηροκομεία που ορίζονται από τα κράτη - μέλη.
Το κράτος λαμβάνει όλα τα απαραίτητα μέτρα προκειμένου οι ποσότητες, οι οποίες διανέμονται, να προστίθενται σε αυτές που αγοράζουν κανονικά τα εν λόγω ιδρύματα.
- Δωρεάν διανομή σε εκτός της Κοινότητας μέσω φιλανθρωπικών οργανώσεων, τις οποίες αναγνωρίζουν για το σκοπό αυτό τα κράτη - μέλη υπέρ πληθυσμών τρίτων χωρών.
- Δωρεάν διανομή στους μαθητές, πέραν των γευμάτων που προσφέρονται στα σχολικά εστιατόρια, καθώς και σε μαθητές σχολείων που δεν διαθέτουν σχολικό εστιατόριο.

Δευτερευόντως μπορούν να χρησιμοποιηθούν:

- για μη επισιτιστικούς σκοπούς,
- χρησιμοποίηση για ζωοτροφές, νωπά ή μεταποιημένα από τη βιομηχανία ζωοτροφών.

Σε περίπτωση που δεν είναι δυνατός κανένας από τους προορισμούς που αναφέρονται, τα αποσυρόμενα προϊόντα μπορούν να διοχετεύονται στη λιπασματοποίηση ή σε βιολογικές διαδικασίες αποσύνθεσης (χωματερές).

Όσον αφορά τα κριτήρια που πρέπει να πληρούν οι χώροι οι οποίοι χρησιμοποιούνται ως χωματερές βλέπε παράρτημα.

Στα πλαίσια της αναθεωρηθείσας πολιτικής εντάσσεται και η αναθεώρηση της πολιτικής μεταποίησης των εσπεριδοειδών, που περιγράφεται στον Καν. (Ε.Κ.) 2202/96.

Η σημερινή κατάσταση στον τομέα των εσπεριδοειδών εξακολουθεί να χαρακτηρίζεται από σοβαρές δυσκολίες διάθεσης της παραγωγής, οι οποίες οφείλονται στα χαρακτηριστικά των παραγομένων ποικιλιών, στα πλεονάσματα της παραγωγής καθώς και στους όρους εμπορίας των νωπών και μεταποιημένων εσπεριδοειδών.

Επίσης η κοινοτική προσφορά πορτοκαλιών, μανταρινιών, λεμονιών, φραπών και γκρέιπ - φρουτ, εξακολουθεί να είναι καλύτερα προσαρμοσμένη στη ζήτηση της αγοράς νωπών προϊόντων για ορισμένες ποικιλίες. Η παραγωγή κλημεντινών έχει αναπτυχθεί σε τέτοιο βαθμό κατά τα τελευταία χρόνια, ώστε να δημιουργηθούν πλεονάσματα. Πλεονάσματα έχουν δημιουργηθεί επίσης και στα σατσούμας τα οποία υποκαταστάθηκαν στην αγορά των νωπών προϊόντων από τις κλημεντίνες.

Με το νέο καθεστώς καταργούνται οι ελάχιστες τιμές παραγωγού και ενισχύονται όχι οι μεταποιητές, αλλά οι Οργανώσεις Παραγωγών, που παραδίδουν στη μεταποίηση για παραγωγή χυμού, πορτοκάλια, μανταρίνια, κλημεντίνες, λεμόνια, φράπες και για μεταποίηση σε φέτες γκρέιπ - φρουτ ή σατσούμες και κλημεντίνες, προκειμένου να καταβάλουν την ενίσχυση στα μέλη τους.

Το καθεστώς βασίζεται στη σύναψη συμβολαίων μεταξύ αναγνωρισμένων ή προαναγνωρισμένων Ο.Π. και των μεταποιητών. Οι συμβάσεις μπορεί να είναι ετήσιες και πολυετείς. Οι συμβάσεις γίνονται για να εξασφαλιστεί αφενός μεν ο τακτικός εφοδιασμός των βιομηχανιών με πρώτη ύλη και αφετέρου, ο αποτελεσματικός έλεγχος των παραδιδόμενων προϊόντων καθώς και η πραγματική μεταποίησή τους από τη βιομηχανία· ώστε το καθεστώς αυτό να επιτρέπει τον εφοδιασμό των καταναλωτών σε εύλογα επίπεδα ποιότητας και τιμής.

Οι ανεξάρτητοι παραγωγοί, που δεν είναι μέλη των Ο.Π., μπορούν να υπαχθούν στο νέο καθεστώς. Δεσμεύονται να εμπορεύονται μέσω των Ο.Π. το σύνολο της παραγωγής εσπεριδοειδών που προορίζονται για μεταποίηση

και καταβάλλουν μια εύλογη συνεισφορά, που αντιστοιχεί στα πρόσθετα έξοδα διαχείρισης με τα οποία επιβαρύνονται οι Ο.Π.

Για να παρακινηθούν οι παραγωγοί να παραδίδουν τα προϊόντα τους στη μεταποίηση και όχι στην απόσυρση, έχει προβλεφθεί ενίσχυση προς τις οργανώσεις των παραγωγών που παραδίδουν εσπεριδοειδή στις βιομηχανίες μεταποίησης.

Καθορίστηκαν τα ποσά της ενίσχυσης για μεταβατική περίοδο έξι ετών, μετά το πέρας της οποίας θα αντιπροσωπεύουν σταθερό ποσό.

Στον πίνακα VIII βλέπουμε την ενίσχυση που καταβάλλεται στις Ο.Π. για τα μέλη που έχουν κάνει ετήσια σύμβαση.

Στον πίνακα ΙΧ βλέπουμε την ενίσχυση που καταβάλλεται στις Ο.Π. για τα μέλη που έχουν κάνει πολυετής σύμβαση.

Και στον πίνακα Χ βλέπουμε την ενίσχυση που καταβάλλεται στις Ο.Π. για τους ανεξάρτητους παραγωγούς.

ΠΙΝΑΚΑΣ VIII. Ενίσχυση ΟΠ για προϊόν που παραδίδουν τα μέλη της βάσει ετησίων συμβάσεων (ECU/100 χλ.γ.)

ΠΡΟΪΟΝΤΑ	1997/1998	1998/1999	1999/2000	2000/2001	2001/2002	2002/2003
Λεμόνια	9,36	9,31	9,25	9,21	9,15	9,10
Φράπεζ/ή γκρέιπ-φρουτ	9,36	9,31	9,25	9,21	9,15	9,10
Πορτοκάλια	10,03	9,38	9,94	9,89	9,85	9,80
Μανταρίνια	11,31	10,86	10,42	9,98	9,54	9,10
Κλημεντίνες	8,90	8,95	8,99	9,03	9,07	9,10
Σατσούμας	7,34	7,69	8,04	8,40	8,75	9,10

ΠΗΓΗ: ΕΠΙΣΗΜΗ ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ ΤΩΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΩΝ ΚΟΙΝΟΤΗΤΩΝ

ΠΙΝΑΚΑΣ ΙΧ. Ενίσχυση ΟΠ για προϊόν που παραδίδουν τα μέλη της βάσει πολυετών συμβάσεων (ECU/100 χλγ.)

ΠΡΟΪΟΝΤΑ	1997/1998	1998/1999	1999/2000	2000/2001	2001/2002	2002/2003
Λεμόνια	10,76	10,70	10,64	10,59	10,52	10,47
Φράπες/ή γκρέιπ-φρουτ	10,76	10,71	10,64	10,59	10,52	10,47
Πορτοκάλια	11,54	11,48	11,43	11,37	11,33	11,27
Μανταρίνια	13,00	12,49	11,99	11,48	10,97	10,47
Κλημεντίνες	10,26	10,30	10,34	10,38	10,42	10,47
Σατσούμας	8,44	8,85	9,25	9,66	10,06	10,47

ΠΗΓΗ: ΕΠΙΣΗΜΗ ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ ΤΩΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΩΝ ΚΟΙΝΟΤΗΤΩΝ

ΠΙΝΑΚΑΣ Χ. Ενίσχυση ΟΠ για προϊόν που παραδίδουν ανεξάρτητοι παραγωγοί (ECU/100 χλγ.)

ΠΡΟΪΟΝΤΑ	1997/1998	1998/1999	1999/2000	2000/2001	2001/2002	2002/2003
Λεμόνια	8,42	8,38	8,33	8,28	8,23	8,19
Φράπες/ή γκρέιπ-φρουτ	8,42	8,38	8,33	8,28	8,23	8,19
Πορτοκάλια	9,03	8,98	8,95	8,90	8,86	8,82
Μανταρίνια	10,17	9,78	9,38	8,98	8,59	8,19
Κλημεντίνες	8,03	8,06	8,09	8,13	8,16	8,19
Σατσούμας	6,61	6,92	7,24	7,56	7,88	8,19

ΠΗΓΗ: ΕΠΙΣΗΜΗ ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ ΤΩΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΩΝ ΚΟΙΝΟΤΗΤΩΝ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΕΝΑΤΟ

"ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ - ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ"

Τελευταία παρατηρείται μείωση των εξαγωγών εσπεριδοειδών, σε παραδοσιακές μας αγορές (πρώην ΕΣΣΔ, Κεντρική, Ανατολική Ευρώπη). Η Ρωσία, μια από τις καλύτερες αγορές μας, ενώ το 1993 απορρόφησε 300.000 τόνους εσπεριδοειδών, το 1996/97 απορρόφησε γύρω στους 200.000 τόνους.

Η σημαντική αυτή μείωση των εξαγωγών οφείλεται:

(α) Στα προβλήματα ρευστότητας που αντιμετωπίζουν οι χώρες αγοράς των προϊόντων μας, π.χ. η αξιοπιστία των ρωσικών τραπεζών πλέον αμφισβητείται και πολλές από αυτές έχουν κλείσει.

(β) Στις δυσχέρειες μεταφοράς των προϊόντων που οφείλονται:

- στις μεγάλες αποστάσεις
- στις καθυστερήσεις από τους αλληπάλληλους μεθοριακούς ελέγχους
- στη μη έγκαιρη διανομή αδειών διέλευσης.

Το μεγάλο πρόβλημα της φετινής χρονιάς του 1998 είναι η σημαντική μείωση των τιμών αλλά και η αδυναμία απορρόφησης των εσπεριδοειδών.

Προβλήματα επίσης αντιμετωπίζουμε στις εξαγωγές στην Ευρώπη καθώς και τον ισχυρό ανταγωνισμό που δέχονται τα εσπεριδοειδή από την Ισπανία, η οποία ελέγχει το μεγαλύτερο μέρος της Ευρωπαϊκής αγοράς. Γενικά ο ανταγωνισμός αυξάνεται χρόνο με το χρόνο για τους εξής λόγους:

- υπάρχει μεγάλη προσφορά εσπεριδοειδών στην Ευρώπη, ιδιαίτερα πορτοκαλιών που υπερκαλύπτει τη ζήτηση,
- έχει σημειωθεί αύξηση της παραγωγής σε χώρες με χαμηλό βιοτικό επίπεδο (χώρες Β. Αφρικής, Τουρκία κ.ά.) που προσφέρουν, κυρίως τα πορτοκάλια σε πολύ χαμηλές τιμές,

- διαπιστώνεται μεγάλη βελτίωση της ποιότητας των προϊόντων, καθώς και προσφορά τους καθ' όλη τη διάρκεια του χρόνου.

Προκειμένου να αντιμετωπιστεί ο έντονος ανταγωνισμός προτάθηκε να ακολουθηθεί πολιτική η οποία να στοχεύει, αφενός μεν τη μεγάλη ποικιλία προϊόντων, αφετέρου δε στην εξαιρετική και σταθερή ποιότητα των καρπών, καθώς και στην κλιμάκωση της παραγωγής. Τέτοια πολιτική είναι η συνεχής ανανέωση των καλλιεργούμενων ποικιλιών, με την εισαγωγή και διάδοση νέων, η οποία επιτυγχάνεται με τα προγράμματα αναδιάρθρωσης. Η αναδιάρθρωση των καλλιεργειών είναι πολύ χρονοβόρα και δύσκολη διαδικασία και προϋποθέτει λεπτομερή, ακριβή και ιδιαίτερα προσεγμένο προγραμματισμό. Αυτό θα βοηθήσει στο να αποφευχθούν τα σοβαρά λάθη που έγιναν στο παρελθόν (π.χ. πρόγραμμα επέκτασης στο grape fruit) που ήταν αιτία για τη μεγάλη επιφυλακτικότητα ως και αδιαφορία που εκφράζουν σήμερα οι παραγωγοί.

Η συνεχής αξιολόγηση ποικιλιών πρέπει να διεξάγεται από τα ερευνητικά κέντρα με βάση κριτήρια, όπως: παραγωγικότητα, ποιότητα καρπών, αντοχή στις αντίξοες συνθήκες ανέμου και χαμηλών θερμοκρασιών, αντοχή στην ασθένεια κορυφοξήρα, πρωιμότητα, διατήρηση των καρπών πάνω στο δέντρο και παρενδιαφορία.

Όσον αφορά τα υποκείμενα, τονίστηκε ότι θα πρέπει να γίνει προσπάθεια να διαδοθούν τα ανεκτικά στην ίωση τριστέσα. Αυτή η ίωση είναι σοβαρή απειλή για την καλλιέργεια εσπεριδοειδών στη χώρα μας, δεδομένου ότι αφενός μεν προσβάλλει τη νεραντζιά, η οποία είναι το κυρίαρχο υποκείμενο σήμερα, αφετέρου δε βρίσκεται προ των πυλών μας, αφού έχει βρεθεί τελευταία στην Κύπρο.

Επιπλέον, πρέπει να γίνεται ιολογικός έλεγχος για την ίωση εξώκορτη, υπαρκτό πρόβλημα και ιδιαίτερα σοβαρό για τις κιτριές και λεμονιές, ενώ κρίθηκε ως απαραίτητη ακόμα η διεξαγωγή έρευνας για εύρεση υποκειμένων

ανθεκτικών στην αλατότητα, ιδιαίτερα στον Αργολικό κάμπο.

Επίσης, θα πρέπει να γίνεται σωστή λίπανση στα εσπεριδοειδή, ώστε να βελτιωθεί η ποιότητά τους, η οποία έχει υποβαθμιστεί εξαιτίας των υπερβολικών λιπάνσεων.

Διέξοδο στην κρίση που αντιμετωπίζει ο τομέας των εσπεριδοειδών στις χώρες - μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης, λόγω υπερπαραγωγής και έλλειψης αγοραστικού ενδιαφέροντος της φετινής εσοδείας, επιχειρεί να δώσει η απόφαση της Διαχειριστικής Επιτροπής νωπών φρούτων και λαχανικών της Ευρωπαϊκής Επιτροπής.

Στην αυξημένη παραγωγή εσπεριδοειδών των χωρών - μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης (κατά περίπου 30-40% σε σχέση με πέρυσι της Ισπανίας και 20-30% της Ιταλίας) προστέθηκαν και οι εισαγωγές μεγάλων ποσοτήτων εσπεριδοειδών και χυμών από τη Βραζιλία και ΗΠΑ σε πολύ χαμηλές τιμές.

Η απόφαση της Διαχειριστικής Επιτροπής, ανταποκρίνεται στη δέσμευση του Επιτρόπου Φρανς Φίσλερ, αρμοδίου για τη Γεωργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης, έναντι του Έλληνα υπουργού Γεωργίας για εξεύρεση διεξόδου της κρίσης στον τομέα εσπεριδοειδών.

Συγκεκριμένα η Διαχειριστική Επιτροπή στις 16-12-97 αποφάσισε και δεσμεύθηκε:

- Να προωθήσει σχέδιο κανονισμού με τον οποίο θα καθορίζεται η ακόλουθη κατανομή των ποσοτήτων που θα χορηγείται εξαγωγική επιδότηση:
 - Η Διαχειριστική Επιτροπή δεσμεύτηκε πως θα επικυρώσει τη χορήγηση δωρεάν διάθεσης αποσυρόμενων εσπεριδοειδών σε τρίτες χώρες (Αλβανία, Βουλγαρία, Νέα Γιουγκοσλαβία, Σκόπια, Ρουμανία, Κροατία, Ρωσία, Αρμενία, Γεωργία, Σλοβενία).

- Σχετικά με τα προβλήματα που αντιμετωπίζει ο κλάδος των εσπεριδοειδών (ποικιλίες κ.λπ.) η Διαχειριστική Επιτροπή δεσμεύτηκε να εστιάσει το θέμα και ενδεχομένως να ξεπεραστούν τα διαρθρωτικά προγράμματα που αποβλέπουν:
 - Στην αντικατάσταση των σημερινών ακατάλληλων ποικιλιών με ζητούμενες από την αγορά.
 - Στην εκρίζωση εσπεριδοειδών σε περιοχές ακατάλληλες για καλλιέργεια (Αγρίνιο, Άρτα όπου σημειώνονται συχνά παγετοί).
 - Στον εκσυγχρονισμό της βιομηχανίας μεταποίησης με σκοπό την παραγωγή νέων προϊόντων που ζητά σήμερα η κατανάλωση. Επίσης στη μη παραγωγή συμπυκνωμάτων παραδοσιακών χυμών (60-65° Brix) που σήμερα παράγουν οι ελληνικές βιομηχανίες και είναι ξεπερασμένες στην κατανάλωση, και δεν μπορούν να ανταγωνιστούν τους Βραζιλιάνικους χυμούς που προσφέρονται στην αγορά της Ε. Ένωσης σε πολύ χαμηλή τιμή.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Γεωργική Τεχνολογία, Ιούλιος-Σεπτέμβριος '95, συμπλήρωμα.

Γεωργική τεχνολογία (Οπωροκηπευτικά 1997).

Γεωργικό πρόγραμμα 1998, "Υπουργείο Γεωργίας", Διεύθυνση Γεωργίας Ν. Μεσσηνίας.

Εργοστάσιο χυμοποίησης εσπεριδοειδών "ΑΣΤΗΡ".

ΕΥΑΓΓΕΛΑΤΟΣ, 1991, Τυποποίηση αγροτικών προϊόντων, Διδακτικές σημειώσεις.

Ο σύμβουλος του αγρότη, Νοέμβριος - Δεκέμβριος '97, τεύχος 6°.

ΠΟΝΤΙΚΗΣ, ΚΩΝ/ΝΟΣ, 1993, Εσπεριδοειδή.

ΣΠΑΡΤΣΗΣ, Ν., 1993, Δενδροκομία ΙΙΙ.

ПАРТИМА

(Πράξεις για την ισχύ των οποίων απαιτείται δημοσίευση)

ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΣ (ΕΚ) αριθ. 2200/96 ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ

της 28ης Οκτωβρίου 1996

για την κοινή οργάνωση των αγορών στον τομέα των οπωροκηπευτικών

ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ,

Έχοντας υπόψη:

τη συνθήκη για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Κοινότητας, και ιδίως τα άρθρα 42 και 43,

την πρόταση της Επιτροπής⁽¹⁾,

τη γνώμη του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου⁽²⁾,

τη γνώμη της Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής⁽³⁾,

Εκτιμώντας:

- (1) ότι διάφορες αλλαγές οδηγούν τον τομέα των οπωροκηπευτικών σε μια νέα κατάσταση, στην οποία θα πρέπει να προσαρμοστούν οι παρ'ιγωγοί ότι είναι ως εκ τούτου δικαιολογημένος ο επαναπροσανατολισμός των βασικών κανόνων της κοινής οργάνωσης των αγορών στον τομέα αυτό, ότι λόγω των πολυάριθμων τροποποιήσεων που έχουν επέλθει στην οργάνωση αυτή, επιβάλλεται για λόγους σαφήνειας η έκδοση νέου κανονισμού·
- (2) ότι είναι σκοπιμο να ενσωματωθούν στο νέο κανονισμό οι ουσιαστικές διατάξεις του κανονισμού (ΕΟΚ) αριθ. 3285/83 του Συμβουλίου, της 14ης Νοεμβρίου 1983, για τη θέσπιση των γενικών κανόνων σχετικά με την επέκταση της ισχύος ορισμένων κανόνων που έχουν θεσπιστεί από τις οργανώσεις παραγωγών οπωροκηπευτικών⁽⁴⁾, του κανονισμού (ΕΟΚ) αριθ. 1519/85 του Συμβουλίου, της 23ης Μαΐου 1985, σχετικά με την ενίσχυση των μέσων ελέγχου της εφαρμογής της κοινοτικής νομοθεσίας στον τομέα των οπωροκηπευτικών⁽⁵⁾, του κανονισμού (ΕΟΚ) αριθ. 2240/88 του Συμβουλίου, της 19ης Ιουλίου 1988, για τον καθορισμό, όσον αφορά τα ροδάκινα, τα

λεμόνια και τα πορτοκάλια, των κανόνων εφαρμογής του άρθρου 16 β του κανονισμού (ΕΟΚ) αριθ. 1035/72 περί κοινής οργάνωσης αγοράς στον τομέα των οπωροκηπευτικών⁽⁶⁾, του κανονισμού (ΕΟΚ) αριθ. 1121/89 του Συμβουλίου, της 27ης Απριλίου 1989, για την καθιέρωση κατωφλίου παρέμβασης για τα μήλα και για τα κουνουπιά⁽⁷⁾ και του κανονισμού (ΕΟΚ) αριθ. 1198/90 του Συμβουλίου, της 7ης Μαΐου 1990, για την κατάρτιση κοινοτικού μητρώου εσπεριδοειδών⁽⁸⁾· ότι πρέπει συνεπώς να καταργηθούν οι εν λόγω κανονισμοί·

- (3) ότι η κατάταξη των προϊόντων σύμφωνα με κοινά και δεσμευτικά πρότυπα, τα οποία εφαρμόζονται στα οπωροκηπευτικά που διατίθενται στο ενδοκοινοτικό εμπόριο ή εξάγονται προς τρίτες χώρες, αποτελεί το πλαίσιο αναφοράς που διασφαλίζει τη νομιμότητα των συναλλαγών και τη διαφάνεια των αγορών και απομακρύνει από τις αγορές τα μη ικανοποιητικής ποιότητας προϊόντα· ότι η τήρηση των προτύπων συμβάλλει κατ' αυτόν τον τρόπο στη βελτίωση της αποδοτικότητας της ίδιας της παραγωγής·
- (4) ότι, με σκοπό την απλοποίηση κρίνεται σκόπιμο να θεσπιστούν πρότυπα για τα οπωροκηπευτικά ως σημαντικό πεδίο αγοράς, λαμβάνοντας υπόψη τα πρότυπα που έχουν θεσπισθεί στο πλαίσιο της Οικονομικής Επιτροπής για την Ένωση των Ηνωμένων Εθνών· ότι είναι αναγκαίο να προβλεφθούν οι οφελές τους οποίους τα διεθνή πρότυπα μπορούν να προσαρμόσουν στις ειδικές ανάγκες της Κοινότητας·
- (5) ότι η τυποποίηση μπορεί να παύσει αποτελεσματικό μόνον εφόσον, εκτός εξαιρέσεων, εφαρμόζεται σε όλα τα στάδια της εμπορίας και κατ'ελάχιστον ήδη στην περιοχή παραγωγής· ότι, εντούτοις, είναι δυνατό να προβλεφθούν εξαιρέσεις για ορισμένες περιπτώσεις, οι οποίες είτε είναι πολύ περιθωριακές και συγκεκριμένες, είτε εντοπίζονται στην αρχή του κυκλώματος εμπορίας, είτε αφορούν προϊόντα προς μεταποίηση· ότι πρέπει, επίσης, να λαμβάνονται υπόψη τα ενδεχόμενα·

ΕΕ αριθ. C 52 της 21. 2. 1996, σ. 1

ΕΕ αριθ. C 95 της 1. 4. 1996, σ. 269.

ΕΕ αριθ. C 52 της 19. 3. 1996, σ. 21.

ΕΕ αριθ. L 325 της 22. 11. 1983, ο 8^{ος} κανονισμός όπως τροποποιήθηκε τελευταία από τον κανονισμό (ΕΟΚ) αριθ. 2200/92 (ΕΕ αριθ. L 24 της 1. 2. 1992, σ. 7).

ΕΕ αριθ. L 137 της 27. 5. 1985, σ. 39· κανονισμός όπως τροποποιήθηκε τελευταία από τον κανονισμό (ΕΟΚ) αριθ. 404/95 (ΕΕ αριθ. L 47 της 25. 2. 1995, σ. 1).

(¹) ΕΕ αριθ. L 155 της 26. 7. 1985, ο 1^{ος} κανονισμός όπως τροποποιήθηκε τελευταία από τον κανονισμό (ΕΟΚ) αριθ. 1327/95 (ΕΕ αριθ. L 128 της 13. 7. 1995, σ. 8).

(²) ΕΕ αριθ. L 115 της 29. 4. 1989, σ. 21· κανονισμός όπως τροποποιήθηκε τελευταία από τον κανονισμό (ΕΟΚ) αριθ. 1327/95 (ΕΕ αριθ. L 128 της 13. 7. 1995, σ. 8).

(³) ΕΕ αριθ. L 119 της 11. 5. 1990, σ. 59.

μενα μεγάλης έλλειψης και υπερπροσφοράς ότι, για να εξασφαλιστεί η απαιτούμενη βάση των προτύπων ποιότητας, ο κάτοχος του προϊόντος πρέπει να είναι υπεύθυνος για την τήρηση των εν λόγω προτύπων ότι, για να ικανοποιηθούν οι απαιτήσεις των καταναλωτών όσον αφορά τα χαρακτηριστικά των οπωροκηπευτικών, πρέπει να αναφέρεται στην επισήμανση ή προέλευση των προϊόντων μέχρι και του λιανικού εμπορίου, συμπεριλαμβανομένου

- (6) ότι η παραγωγή και η εμπορία των οπωροκηπευτικών πρέπει να συνεκτιμά και το περιβάλλον, τόσο στο επίπεδο των καλλιεργητικών πρακτικών όσο και της διαχείρισης των χρησιμοποιημένων υλικών και της εξάλειψης των προϊόντων που έχουν αποσυρθεί από την παραγωγή, κυρίως όσον αφορά την προστασία της ποιότητας των υδάτων, της βιοποικιλότητας και της υγείας·
- (7) ότι οι οργανώσεις παραγωγών αποτελούν τα βασικά στοιχεία της κοινής οργάνωσης αγοράς της οποίας εξασφαλίζουν, στο επίπεδο τους, την αποκεντρωμένη λειτουργία ότι σε μια ολοένα και πιο συγκεντρωμένη ζήτηση, η συγκεντρωση της προσφοράς στο πλαίσιο των οργάνωσης αυτών αποτελεί όσο ποτέ άλλοτε οικονομική ανάγκη για την ενίσχυση της θέσης των παραγωγών στην αγορά ότι η συγκεντρωση αυτή πρέπει να πραγματοποιηθεί επί εθελοντικής βάσης και να είναι επωφέλης, χάρη στο εύρος και στην αποτελεσματικότητα των υπηρεσιών που μπορεί να παράσχει μια οργάνωση παραγωγών στα μέλη της· ότι δεν πρόκειται να τεθεί εν αμφιβόλω η παράδοση προϊόντων σε ειδικευμένες οργανώσεις που προϋπάρχουν του παρόντος κανονισμού·
- (8) ότι μια οργάνωση παραγωγών συμβάλλουσα στην επίτευξη των στόχων της κοινής οργάνωσης αγοράς μπορεί να αναγνωρισθεί από το κράτος μέλος μόνον εφόσον ανταποκρίνεται σε σειρά όρων, τους οποίους καθιστά υποχρεωτικούς για την ίδια και υποχρεώνει τα μέλη της να τους τηρούν σύμφωνα με το καταστατικό της· ότι οι ομάδες παραγωγών που επιθυμούν να αποκτήσουν καθεστώς οργάνωσης παραγωγών σύμφωνα με τον παρόντα κανονισμό πρέπει να μπορούν να τύχουν μεταβατικής περιόδου, κατά τη διάρκεια της οποίας μπορεί να λάβουν εθνική και κοινοτική χρηματοδοτική ενίσχυση, εφόσον αναλάβουν και τηρήσουν ορισμένες δεσμεύσεις·
- (9) ότι χρειάζεται μια μεταβατική περίοδος υπέρ των οργάνωσης παραγωγών που έχουν ήδη αναγνωρισθεί βάσει του κανονισμού (ΕΟΚ) αριθ. 1035/72⁽¹⁾, αλλά που δεν μπορούν εκ προοιμίου να ανταποκριθούν στις απαιτήσεις του παρόντος κανονισμού για να αναγνωρισθούν· ότι οι οργανώσεις αυτές πρέπει να αποδείξουν ότι είναι ικανές να πραγματοποιήσουν τις αναγκαίες για το σκοπό αυτό μεταβολές·
- (10) ότι για να καταστούν υπεύθυνες οι οργανώσεις παραγωγών, κυρίως όσον αφορά τις χρηματοοικονομικές

τους αποφάσεις, και για να προσανατολισθεί προς μελλοντικές προοπτικές η χρήση των δημοσίων πόρων που τους διατίθενται, θα πρέπει να καθοριστούν οι όροι υπό τους οποίους μπορούν να χρησιμοποιηθούν οι εν λόγω πόροι· ότι η συγχρηματοδότηση του επιχειρησιακού ταμείου, η οποία τίθεται σε εφαρμογή από τις οργανώσεις παραγωγών, φαίνεται ότι αποτελεί κατάλληλη λύση·

- (11) ότι για την ύπαρξη και την ορθή λειτουργία των επιχειρησιακών ταμείων, οι οργανώσεις των παραγωγών πρέπει να αναλαμβάνουν το σύνολο της συγκεκριμένης παραγωγής οπωροκηπευτικών των μελών τους·
- (12) ότι, για να βρίσκονται υπό έλεγχο οι κοινοτικές δαπάνες, πρέπει να καθορίζεται ανώτατο όριο στις ενισχύσεις που χορηγούνται στις οργανώσεις παραγωγών οι οποίες συνιστούν επιχειρησιακό ταμείο·
- (13) ότι στις περιοχές όπου ο βαθμός οργάνωσης των παραγωγών είναι ιδιαίτερα χαμηλός, είναι σκόπιμο να επιτρέπεται η χορήγηση συμπληρωματικών χρηματοδοτικών ενισχύσεων εθνικού χαρακτήρα· ότι, στις περιπτώσεις κρατών μελών που αντιμετωπίζουν ιδιαίτερα προβληματικές καταστάσεις στο διαρθρωτικό επίπεδο, οι συνεισφορές αυτές θα είναι δυνατό να επιστρέφονται από την Κοινότητα μέσω του κοινοτικού πλαισίου στήριξης·
- (14) ότι προκειμένου να ενισχυθεί ακόμη περισσότερο η δράση των οργάνωσης παραγωγών ή των ενώσεων τους και να εξασφαλισθεί στην αγορά η επιθυμητή σταθερότητα, πρέπει να επιτραπεί στα κράτη μέλη να επεκτείνουν, υπό τρισεμένους όρους, στο σύνολο των παραγωγών μιας περιοχής, οι οποίοι δεν είναι μέλη οργάνωσης, τους κανόνες, κυρίως σε θέματα παραγωγής, διάθεσης στην αγορά και προστασίας του περιβάλλοντος, τους οποίους θεσπίζει για τα μέλη της η οργάνωση ή η ένωση της εκάστοτε περιφέρειας· ότι, βάσει δικαιολογητικών, ορισμένα έξοδα που προκύπτουν από την επέκταση των κανόνων μπορούν να επιβαρύνουν τους ενδιαφερόμενους παραγωγούς, δεδομένου ότι απολαύουν των αποτελεσμάτων της·
- (15) ότι οι διεπαγγελματικές οργανώσεις που ιδρύονται με πρωτοβουλία μεμονωμένων επιχειρηματιών, ή που έχουν ήδη συγκεντρωθεί και αποτελούν σημαντικό μέρος των διαφόρων επαγγελματικών κατηγοριών του τομέα των οπωροκηπευτικών, μπορούν να συμβάλουν σε μια καλύτερη θέωση των πραγματικών συνθηκών που επικρατούν στην αγορά, να διευκολύνουν την εξέλιξη της οικονομικής συμπεριφοράς με σκοπό τη βελτίωση της γνώσης, και μάλιστα της οργάνωσης της παραγωγής, της παρουσίασης καθώς και της εμπορίας των προϊόντων· ότι εφόσον οι ενέργειες των εν λόγω διεπαγγελματικών οργάνωσης μπορούν να συμβάλουν γενικά στην επίτευξη των στόχων του άρθρου 39 της συνθήκης, και του παρόντος κανονισμού· ειδικότερα πρέπει, αφού ορισθούν οι σχετικοί τύποι δράσης, να δοθεί στα κράτη μέλη η δυνατότητα να χορηγούν ειδική αναγνώριση στις οργανώσεις εκείνες που είναι επαρκώς αντιπροσωπευτικές και αναλαμβάνουν θετικές ενέργειες σε σχέση με τους προαναφερθέντες στόχους· ότι οι διατάξεις όσον αφορά την επέκταση των κανόνων που

(¹) Κανονισμός (ΕΟΚ) αριθ. 1035/72 του Συμβουλίου, της 18. 5. 1972, περί κοινής οργάνωσης αγοράς στον τομέα των οπωροκηπευτικών (ΕΕ αριθ. L 118 της 20. 5. 1972, σ. 1)· κανονισμός όπως τροποποιήθηκε τελευταία από τον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 1363/95 (ΕΕ αριθ. L 132 της 16. 6. 1995, σ. 1).

- θεσιάζονται από τις οργανώσεις ή τις ενώσεις παραγωγών, καθώς και η κατανομή των δαπανών που προκύπτουν από την επέκταση αυτή, πρέπει, λόγω της ομοιότητας των επιδιωκόμενων στόχων, να εφαρμόζονται επίσης και στο διεπαγγελματικό πλαίσιο:
- (16) ότι προκειμένου να σταθεροποιηθούν οι τιμές, σκόπιμο είναι οι οργανώσεις παραγωγών να μπορούν να παρέμβουν στην αγορά μη διαθέτοντας προς πώληση ορισμένες ποσότητες προϊόντων σε ορισμένες περιόδους: ότι οι εν λόγω εργασίες απόσυρσης δεν μπορούν να θεωρηθούν εναλλακτική δυνατότητα διάθεσης στην αγορά: ότι, ως εκ τούτου, η κοινοτική χρηματοδότησή τους αφενός πρέπει να εξασφαλισθεί μόνο για ένα συγκεκριμένο ποσοστό της παραγωγής και αφετέρου πρέπει να περιορίζεται σε μία μειωμένη κοινοτική αποζημίωση, υπό την επιφύλαξη της χρησιμοποίησης των επιχειρησιακών ταμείων: ότι, προς τούτο, για λόγους απλούστευσης, θα πρέπει να ληφθεί υπόψη μια ενιαία και γραμμική κοινοτική αποζημίωση για κάθε προϊόν: ότι για να επιτευχθεί μια μείωση συγκριτικής έκτασης, για το σύνολο των προϊόντων, απαιτούνται ορισμένες διαφοροποιήσεις:
- (17) ότι τα μέτρα παρέμβασης μπορούν να παράγουν πλήρη αποτελέσματα μόνον εφόσον τα προϊόντα που αποσύρονται από την αγορά δεν επανεισάγονται στο σύνηθες για τα προϊόντα αυτά εμπορικό κύκλωμα: ότι πρέπει να ορισθούν οι διαφορετικές μορφές προσορισμού ή χρησιμοποίησης που ανταποκρίνονται στον όρο αυτό κατά τρόπο ώστε να αποφεύγεται, κατά το μέτρο του δυνατού, η καταστροφή των προϊόντων που αποσύρονται:
- (18) ότι η νέα διαχείριση των αποσυρσεων επιτρέπει συγχρόνως να καταργηθούν οι ισχύουσες διατάξεις όσον αφορά τις δυνατότητες της υπέρβασης των ορίων: ότι είναι, ωστόσο, λογικό να διατηρηθεί η αρχή που εκφράζουν οι διατάξεις αυτές: κατά τη διάρκεια μιας μεταβατικής περιόδου και να δοθεί στην Επιτροπή η αρμοδιότητα εφαρμογής της, οσάκις παριστάται ανάγκη:
- (19) ότι ο κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 3290/94⁽¹⁾ θέσπισε τις προσαρμογές και τα αναγκαία μεταβατικά μέτρα στον τομέα της γεωργίας για την εφαρμογή των συμφωνιών που έχουν συναφθεί στο πλαίσιο των πολυμερών εμπορικών διαπραγματεύσεων του Γύρου της Ουρουγουάης, και κυρίως το νέο καθεστώς ανυπαλλήλων με τις τρίτες χώρες στον τομέα των οπωροκηπευτικών: ότι οι διατάξεις του παραρτήματος XIII του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 3290/94 θα πρέπει να περιληφθούν στον παρόντα κανονισμό: ότι, ωστόσο, όταν τα προϊόντα εικάζονται στην Κοινότητα με πρόσκομιση τη μεταποιητική βιομηχανία, δεν πωλούνται επί παρακαταθήκη: ότι, κατά συνέπεια, η επαλήθευση της τιμής εισόδου μπορεί να πραγματοποιηθεί βάσει άλλων στοιχείων και όχι με τη βοήθεια και' αποκοπήν αξίας: ότι πρέπει, κατά συνέπεια, να συμπληρωθεί η σχετική διάταξη:
- (20) ότι αν οι κανόνες της κοινής οργάνωσης αγοράς δεν τηρηθούν από το σύνολο των συναλλασσομένων στους οποίους εφαρμόζονται θα καταστρατηγηθούν, με όλες τις προκείμενες συνέπειες είτε στο επίπεδο της χρησιμοποίησης των δημοσίων πόρων είτε στο επίπεδο του ανταγωνισμού: ότι πρέπει, επομένως, να συσταθεί σώμα κοινοτικών ελεγκτών ειδικά για τον τομέα: ότι για λόγους τόσο δημοσιονομικούς όσο και αποτελεσματικότητας, το εν λόγω σώμα ελεγκτών πρέπει να απαρτίζεται από υπαλλήλους της Επιτροπής και ενδεχομένως από άλλους υπαλλήλους: ότι πρέπει επίσης να προβλεφθούν κοινοτικές κυρώσεις προκειμένου να εξασφαλιστεί η ενιαία εφαρμογή του νέου καθεστώτος σε όλη την Κοινότητα:
- (21) ότι ένα από τα απαραίτητα στοιχεία της ορθής διαχείρισης της κοινής οργάνωσης αγοράς είναι η ακριβής γνώση της αγοράς: ότι είναι σκόπιμο να προβλεφθούν τα δέοντα μέτρα:
- (22) ότι η χορήγηση ορισμένων ενισχύσεων θα απειλούσε την εύρυθμη λειτουργία της εσωτερικής αγοράς: ότι, ως εκ τούτου, πρέπει να εφαρμοστούν στον τομέα του παρόντος κανονισμού οι διατάξεις της συνθήκης που επιτρέπουν την εκτίμηση των ενισχύσεων που χορηγούνται από τα κράτη μέλη και την απαγόρευση αυτών που δεν συμβιβάζονται με την κοινή αγορά:
- (23) ότι η κοινή οργάνωση αγορών στον τομέα των οπωροκηπευτικών πρέπει επίσης να λαμβάνει δεόντως υπόψη τους στόχους που προβλέπονται στα άρθρα 39 και 110 της συνθήκης:
- (24) ότι, για να διευκολυνθεί η υλοποίηση των διατάξεων του παρόντος κανονισμού, πρέπει να προβλεφθεί διαδικασία στενής συνεργασίας μεταξύ των κρατών μελών και της Επιτροπής, στο πλαίσιο μιας επιτροπής διαχείρισης:
- (25) ότι, προκειμένου να αντιμετωπιστεί μια ιδιαίτερα δυσμενής ситуация στον τομέα των φωντοκωνιών, πρέπει να χορηγηθεί μια εξαετής ενίσχυση για τη συγκομιδή των φωντοκωνιών στις περιόδους 1997/98, 1998/99 και 1999/2000.

ΕΞΕΔΩΣΕ ΤΟΝ ΠΑΡΟΝΤΑ ΚΑΝΟΝΙΣΜΟ

Λούδοι

1. Με τον παρόντα κανονισμό θεσπίζεται κοινή οργάνωση αγοράς στον τομέα των οπωροκηπευτικών.
2. Η κοινή οργάνωση διέπει τα ακόλουθα προϊόντα:

(¹) ΕΕ αριθ. L 349 της 31. 12. 1994, σ. 195. Κανονισμός όπως τροποποιήθηκε από τον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 1193/96 (ΕΕ αριθ. L 161 της 29. 6. 1996, σ. 1).

Κωδικός ΣΟ	Περιγραφή εμπορευμάτων
0702 00	Τομάτες νωπές ή διατηρημένες με απλή ψύξη
0703	Κρεμμύδια, ασκαλώνια, σκόρδα, πράσα και άλλα παρόμοια λαχανικά, νωπά ή διατηρημένα με απλή ψύξη
0704	Κράμβες, κουνουπίδια, κράμβες σγουρές, γογγυλοκράμβες και παρόμοια βρώσιμα προϊόντα του γένους Brassica, νωπά ή διατηρημένα με απλή ψύξη
0705	Μαρούλια (Lactuca sativa) και ραδίκια (Cichorium spp.), νωπά ή διατηρημένα με απλή ψύξη
0706	Καρότα, γογγύλια, κοκκινογούλια για σαλάτα, λαγόροστο (σκουλί), ραπανοσέλινα, ραπάνια και παρόμοιες βρώσιμες ρίζες, νωπά ή διατηρημένα με απλή ψύξη
0707 00	Αγγούρια και αγγουράκια, νωπά ή διατηρημένα με απλή ψύξη
0708	Λαχανικά λοβοφόρα, με ή χωρίς λοβό, νωπά ή διατηρημένα με απλή ψύξη
ex 0709	Άλλα λαχανικά, νωπά ή διατηρημένα με απλή ψύξη, με εξαίρεση τα λαχανικά των διακρίσεων 0709 60 91, 0709 60 95, 0709 60 99, 0709 90 31, 0709 90 39 και 0709 90 60
ex 0802	Άλλοι καρποί με κέλυφος, νωποί ή ξηροί, έστω και χωρίς το κέλυφος ή τη φλούδα τους, με εξαίρεση τα καρύδια του αγεε (ή του βέτελ) και τα καρύδια του kola της διάκρισης 0802 90 30
0803 00 11	Νωπές μπανάνες του είδους των Αντιλλών
ex 0803 00 90	Ξηρές μπανάνες του είδους των Αντιλλών
0804 20 10	Σύκα νωπά
0804 30 00	Ανανάδες
0804 40	Αβοκάντο
0804 50 00	Γκογιάβ, μάνγκο και μαγγούστες
0805	Εσπεριδοειδή, νωπά ή ξηρά
0806 10 21	Σταφύλια, νωπά επιτραπέζια
0806 10 29	
0806 10 30	
0806 10 40	
0806 10 50	
0806 10 61	
0806 10 69	
0807	Πεπόνια (στα οποία περιλαμβάνονται και τα καρποζύμια) και καρποί πατατίνας, νωπά
0808	Μήλα, αχλάδια και κυδώνια, νωπά
0809	Βερίκοκα, κεράσια, ροδάκινα (στα οποία περιλαμβάνονται και τα βρυσηνός και νεκταρίνια), δαμασκηνα και αγριοδαμάσκηνα, νωπά
0810	Άλλα νωπά φρούτα
0813 50 31	Μείγματα που αποτελούνται αποκλειστικά από καρπούς με κέλυφος των κωδικών 0801 και 0802
0813 50 39	
1212 10 10	Χαρούλια

3. Οι περίοδοι εμπορίας των προϊόντων που αναφέρονται στην παράγραφο 2 καθορίζονται, εάν κρίνεται αναγκαίο, με τη διαδικασία του άρθρου 46.

ΤΙΤΛΟΣ Ι

Κατάταξη των προϊόντων

Άρθρο 2

1. Τα προϊόντα που προορίζονται να παραδοθούν νωπά στον καταναλωτή μπορούν να κατατάσσονται βάσει συστήματος προτύπων.

2. Τα πρότυπα για τα νωπά οπωροκηπευτικά που περιλαμβάνονται στο παράρτημα I θεσπίζονται με τη διαδικασία του άρθρου 46 για την εφαρμογή της κοινής οργάνωσης αγοράς. Προς το σκοπό αυτό λαμβάνονται υπόψη τα πρότυπα ΟΕΕ/ΟΗΕ τα οποία συνιστά η ομάδα για την τυποποίηση των αλλοιώσιμων προϊόντων και τη βελτίωση της ποιότητας, η οποία συνεστήθη στα πλαίσια της Οικονομικής Επιτροπής για την Ευρώπη.

Μέχρις ότου θεσπιστούν νέα πρότυπα, εξακολουθούν να ισχύουν τα πρότυπα που καθορίζονται κατ' εφαρμογή του άρθρου 2 του κανονισμού (ΕΟΚ) αριθ. 1035/72.

3. Η Επιτροπή δύναται με τη διαδικασία του άρθρου 46, να ελεγκτεί τον κατάλογο του παραρτήματος I και σε άλλα προϊόντα.

Άρθρο 3

1. Ο κάτοχος των προϊόντων για τα οποία θεσπίζονται ποιοτικά πρότυπα δύναιται να τα εκθέτει προς πώληση, να τα διαθέτει προς πώληση, να τα πωλεί, να τα παραδίδει ή να τα διαθέτει στο εμπόριο με οποιονδήποτε άλλο τρόπο, στο εσωτερικό της Κοινότητας, μόνον εάν είναι σύμφωνα με τα πρότυπα αυτά. Ο κάτοχος του προϊόντος είναι υπεύθυνος για την τήρηση των προτύπων αυτών.

Ωστόσο, τα κράτη μέλη μπορούν να μην καταστήσουν υποχρεωτική τη συμμόρφωση προς τα πρότυπα ή προς ορισμένες διατάξεις τους όταν πρόκειται για:

- α) τα προϊόντα που εκτίθενται προς πώληση, διατίθενται προς πώληση, πωλούνται, παραδίδονται ή διατίθενται στο εμπόριο με οποιονδήποτε άλλο τρόπο, από τον παραγωγό στους τόπους χονδρικής πώλησης, ιδίως στις αγορές παραγωγής, οι οποίοι βρίσκονται στην περιοχή παραγωγής·
- β) τα προϊόντα που διοχετεύονται από αυτούς τους τόπους χονδρικής πώλησης προς σταθμούς προετοιμασίας και συσκευασίας ή προς σταθμούς αποθήκευσης που βρίσκονται στην ίδια περιοχή παραγωγής.

Σε περίπτωση εφαρμογής του δεύτερου εδαφίου, το οικείο κράτος μέλος ενημερώνει την Επιτροπή και της κοινοποιεί τα μέτρα που λαμβάνει για τον σκοπό αυτό.

2. Δεν υπόκειται στην υποχρέωση τήρησης των προτύπων εντός της περιοχής παραγωγής:

- α) τα προϊόντα που πωλούνται ή παραδίδονται από τον παραγωγό σε σταθμούς προετοιμασίας και συσκευασίας ή σε σταθμούς αποθήκευσης ή που διοχετεύονται από την εκμετάλλευση του παραγωγού προς τους σταθμούς αυτούς·

β) τα προϊόντα που διοχετεύονται από τους σταθμούς αποθήκευσης προς τους σταθμούς προετοιμασίας και συσκευασίας.

3. Δεν υπόκειται στην υποχρέωση τήρησης των προτύπων:

- α) τα προϊόντα που διοχετεύονται προς τα εργοστάσια μεταποίησης, με την επιφύλαξη του ενδεχομένου καθορισμού, με τη διαδικασία του άρθρου 46, στοιχειωδών ποιοτικών κριτηρίων για τα προϊόντα που προορίζονται για βιομηχανική μεταποίηση·
- β) τα προϊόντα που διατίθενται από τον παραγωγό στον καταναλωτή, για τις προσωπικές του ανάγκες, στον τόπο της εκμετάλλευσης του παραγωγού·
- γ) κατόπιν αποφάσεως της Επιτροπής, η οποία λαμβάνεται αιτήσεως κράτους μέλους με τη διαδικασία του άρθρου 46, τα προϊόντα συγκεκριμένης περιοχής που πωλούνται λιανικώς στην περιοχή αυτή για να χρησιμοποιηθούν σε γενικώς γνωστή παραδοσιακή τοπική κατανάλωση.

4. Πρέπει να παρέχεται η απόδειξη ότι τα προϊόντα που αναφέρονται στην παράγραφο 2 και στην παράγραφο 3 στοιχείο α) ανταποκρίνονται στις προβλεπόμενες προϋποθέσεις, ιδίως όσον αφορά τον προσδιορισμό τους.

Άρθρο 4

Στην περίπτωση που, λόγω μεγάλης έλλειψης ή εξαιρετικής υπερπροσφοράς, τα προϊόντα τα οποία ανταποκρίνονται στα πρότυπα δεν δύναιται να καλύψουν ή υπερβαίνουν αισθητά τις ανάγκες της καταναλώσεως λαμβάνονται, για ποιοποιημένη περίοδο και με τη διαδικασία του άρθρου 47, μέτρα παρεκκλίσεως από την εφαρμογή των προτύπων αυτών, τηρουμένων των διεθνών υποχρεώσεων της Κοινότητας.

Άρθρο 5

1. Οι ενδείξεις που προβλέπονται από τα πρότυπα ούσα αφορά τη (σημάνση) πρέπει να αναγράφονται με εναντίονα και εμφανή στοιχεία στη μία από τις πλευρές της συσκευασίας, είτε με απεικονιστική ένδειξη, είτε με ετικετική ένδειξη ενσωματωμένη ή σταθερά προσκολλημένη στη συσκευασία.

2. Για τα εμπόρευματα που αποτελούνται από χύμα φορτωμένα απεικονιστικά ή απεικονιστικά με ενδείξεις που αναφέρονται στην παράγραφο 1 πρέπει να αναγράφονται στο ετικετικό που συνοδεύει το εμπόρευμα ή σε δεξίον το οποίο τοποθετείται εγκάρσιω στο εμπόρευμα του εμπόρευματός μέσου.

Άρθρο 6

Στο στάδιο της λιανικής πώλησης, όταν τα προϊόντα προοφρονται συσκευασμένα, οι προβλεπόμενες ενδείξεις σημάνση; πρέπει να παρόνοιάζονται με τρόπο εναντίονα στο και εμφανή.

Για τα προϊόντα που παρουσιάζονται προσυσκευασμένα, κατά την έννοια της οδηγίας 79/112/ΕΟΚ (1) αναφέρεται το καθαρό βάρος, πέραν όλων των ενδείξεων που προβλέπονται στα κοινά ποιοτικά πρότυπα. Ωστόσο, για τα προϊόντα που πωλούνται απηρέως με το τενάγιο, η υποχρέωση αναφοράς του καθαρού βάρους δεν ισχύει όταν ο αριθμός των τεμαχίων είναι εφάπαξ ορατός και μπορεί να υπολογισθεί ευχερώς χωρίς να ανοιχθεί η συσκευασία, ή, άλλως, όταν ο αριθμός αυτός αναφέρεται στην ετικέτα.

Τα προϊόντα είναι δυνατό να μην παρουσιάζονται συσκευασμένα υπό τον όρο ότι ο λιανολητής επιθέτει, στο εμπόρευμα που διατίθεται προς πώληση, πλακίδια στην οποία αναγράφονται με πολύ εμφανείς και ευανάγνωστους χαρακτήρες οι ενδείξεις που προβλέπονται από τα πρότυπα και αφορούν:

- την ποικιλία,
- την καταγωγή του προϊόντος,
- την κατηγορία.

Άρθρο 7

Για να διαπιστωθεί εάν τα προϊόντα, για τα οποία έχουν καθορισθεί πρότυπα, ανταποκρίνονται στα άρθρα 3 έως 6, διενεργείται δειγματοληπτικός έλεγχος της τήρησης των διατάξεων σε όλα τα στάδια εμπορίας, καθώς και κατά τη μεταφορά, από τους οργανισμούς που ορίζει κάθε κράτος μέλος σύμφωνα με τις διατάξεις του τίτλου VI.†

Ο έλεγχος διενεργείται, κατά προτίμηση, πριν από την αναχώρηση από τις ζώνες παραγωγής, κατά τη συσκευασία ή τη φόρτωση του εμπόρευματος.

Τα κράτη μέλη κοινοποιούν στα άλλα κράτη μέλη και στην Επιτροπή τους οργανισμούς στους οποίους αναθέτουν τον έλεγχο.

Άρθρο 8

1. Τα προϊόντα, για τα οποία καθορίζονται πρότυπα, γίνονται δεκτά προς εισαγωγή από τρίτες χώρες μόνον εφόσον ανταποκρίνονται στα εν λόγω πρότυπα ή σε άλλα ισοδύναμα.

2. Οι διατάξεις των άρθρων 3 έως 7 εφαρμόζονται στα προϊόντα που εισάγονται στην Κοινότητα, μετά την ολοκλήρωση των διαδικασιών εισαγωγής σύμφωνα με τις ισχύουσες σχετικές κοινοτικές διατάξεις.

Άρθρο 9

1. Τα προϊόντα, για τα οποία καθορίζονται πρότυπα, γίνονται δεκτά προς εξαγωγή προς τρίτες χώρες μόνον εφόσον ανταποκρίνονται στα εν λόγω πρότυπα.

(1) Οδηγία 79/112/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 18ης Δεκεμβρίου 1978, περί προσεγγίσεως των νομοθεσιών των κρατών μελών σχετικά με την επισήμανση και την παρουσίαση των τροφίμων που προορίζονται για τον τελικό καταναλωτή καθώς επίσης και τη διαφήμισή τους (ΕΕ αριθ. L 33 της 8. 2. 1979, σ. 1) οδηγία όπως τροποποιήθηκε τελευταία από την πράξη προσχώρησης του 1994.

Πάντως, είναι δυνατό να παρέχονται παρεκκλίσεις, με τη διαδικασία του άρθρου 46, λαμβανομένων υπόψη των απαιτήσεων των αγορών προορισμού.

2. Τα προϊόντα που προορίζονται για εξαγωγή προς τρίτες χώρες υποβάλλονται σε έλεγχο τήρησης των προτύπων πριν εγκαταλείψουν το τελωνειακό έδαφος της Κοινότητας.

Άρθρο 10

Τα μέτρα που αποσκοπούν στην εξασφάλιση της ομοιόμορφης εφαρμογής των διατάξεων του παρόντος τίτλου, θεσπίζονται με τη διαδικασία του άρθρου 46.

Τα μέτρα αυτά δύνανται να περιλαμβάνουν, για τα προϊόντα που προορίζονται να εισαχθούν στην Κοινότητα, την εγκοπή των επίσημων υπηρεσιών ελέγχου της τρίτης χώρας εξαγωγής.

ΤΙΤΛΟΣ II

Οργανώσεις παραγωγών

Άρθρο 11

1. Για τους σκοπούς του παρόντος κανονισμού, ως «οργάνωση παραγωγών» νοείται κάθε νομικό πρόσωπο:

α) το οποίο συνιστάται με πρωτοβουλία των παραγωγών των ακόλουθων κατηγοριών προϊόντων που αναφέρονται στο άρθρο 1 παράγραφος 2:

- i) φρούτα και λαχανικά
- ii) φρούτα
- iii) λαχανικά
- iv) προϊόντα προς μεταποίηση
- v) εσπεριδοειδή
- vi) καρποί με κέλυφος
- vii) μανιτάρια

β) με σκοπό ιδίως:

1. να εξασφαλισθεί ο προγραμματισμός της παραγωγής και η ποσοριοποίηση της στη ζήτηση, ιδίως από ποσοτική και ποιοτική άποψη
2. να προωθηθούν η συγκέντρωση της προσφοράς και η διάθεση της παραγωγής των μελών της οργάνωσης
3. να μενυθεί το κόστος παραγωγής και να ρυθμιστούν οι τιμές παραγωγού
4. να προωθηθούν καλλιεργητικές μέθοδοι και τεχνικές παραγωγής και διαχείρισης των αποβλήτων που σέβονται το περιβάλλον, ιδίως για να προστατευθεί η ποιότητα των υδάτων του εδάφους και του τοπίου και να διατηρηθεί ή/και να προαχθεί η βιοποικιλιομορφία

γ) του οποίου το καταστατικό προβλέπει την υποχρέωση των παραγωγών μελών, ιδίως:

1. να εφαρμόζουν, στους τομείς πώσης της παραγωγής, της παραγωγής, εμπορίας και προστασίας του

περιβάλλοντος, τους κανόνες που θεσπίζονται από την οργάνωση παραγωγών·

2. να μετέχουν σε μια μόνη οργάνωση παραγωγών για κάθε κατηγορία προϊόντων που παραγονται στην εκμετάλλευσή του και αναφέρονται στο στοιχείο α) του παρόντος άρθρου·
3. να πωλούν το σύνολο της οικείας παραγωγής τους, μέσω της οργάνωσης παραγωγών.

Ωστόσο, εάν η οργάνωση παραγωγών το επιτρέπει υπό όρους τους οποίους καθορίζει, οι παραγωγοί μέλη μπορούν:

— μέχρι 25 % της παραγωγής τους, εφόσον πρόκειται για τις οργανώσεις παραγωγών οπωροκηπευτικών που αναφέρονται στο στοιχείο α) σημείο i) και μέχρι 20 % για τους παραγωγούς που είναι μέλη άλλων τύπων οργάνωσης παραγωγών, να προβαίνουν, στον τόπο της εκμετάλλευσής τους, σε απευθείας πωλήσεις στον καταναλωτή για τις προσωπικές του ανάγκες και επιπέδων·

— να διαθέτουν στο εμπόριο, οι ίδιοι ή μέσω άλλης οργάνωσης παραγωγών που ορίζεται από τη δική τους οργάνωση, τα προϊόντα τα οποία αντιπροσωπεύουν αμελητέο όγκο σε σχέση με τον όγκο που διατίθεται στο εμπόριο από αυτήν·

— να διαθέτουν στο εμπόριο, μέσω άλλης οργάνωσης παραγωγών που ορίζεται από τη δική τους οργάνωση, τα προϊόντα τα οποία, λόγω των χαρακτηριστικών τους, δεν υπάγονται, εκ προοιμίου, στις εμπορικές δραστηριότητες της οργάνωσης αυτής·

— να λαμβάνουν άδεια, με τη διαδικασία του άρθρου 46, να συνάπτουν κατά παρέκκλιση, κατά φθίνοντα τρόπο και μεταβατικώς μέχρι τις 31 Δεκεμβρίου 1999, απευθείας συμβάσεις με τις επιχειρήσεις μεταποίησης για ορισμένα προϊόντα·

4. να παρέχουν τις πληροφορίες που ζητούνται από την οργάνωση παραγωγών για στατιστικούς λόγους και που μπορούν να αφορούν ιδίως στις εκτάσεις, τις εσοδείες, τις αποδόσεις, τις απευθείας πωλήσεις·

5. να καταβάλλουν τις χρηματοδοτικές εισφορές που προβλέπονται από το καταστατικό για τη δημιουργία και την τροφοδότηση του επιχειρησιακού ταμείου που προβλέπεται στο άρθρο 15·

δ) του οποίου το καταστατικό προβλέπει:

1. τις λεπτομέρειες καθορισμού, έκδοσης και τροποποίησης των κανόνων που αναφέρονται στο στοιχείο γ) σημείο 1·
2. την υποχρέωση των μελών να καταβάλλουν τις χρηματοδοτικές εισφορές που απαιτούνται για τη χρηματοδότηση της οργάνωσης παραγωγών·
3. τους κανόνες που εξασφαλίζουν, κατά δημοκρατικό τρόπο, στους συμμετέχοντες παραγωγούς τον

έλεγχο της οργάνωσής τους και την αυτονομία των αποφάσεών της·

4. τις κυρώσεις για την παραβίαση, είτε των υποχρεώσεων που προκύπτουν από το καταστατικό και ιδίως την μη καταβολή των χρηματοδοτικών εισφορών του σημείου 2, είτε τους κανόνες που καθορίζονται από την οργάνωση παραγωγών·

5. τους κανόνες σχετικά με την αποδοχή νέων μελών και ιδίως σχετικά με την ελάχιστη περίοδο προσήρησης·

6. τους λογιστικούς και δημοσιονομικούς κανόνες που απαιτούνται για τη λειτουργία της οργάνωσης και

ε) που έχει αναγνωριστεί από το οικείο κράτος μέλος υπό τους όρους που αναφέρονται στην παράγραφο 2.

2. Τα κράτη μέλη αναγνωρίζουν ως οργάνωση παραγωγών κατά την έννοια του παρόντος κανονισμού τις ομάδες παραγωγών που υποβάλλουν σχετική αίτηση, εφόσον:

α) ανταποκρίνονται στις απαιτήσεις της παραγράφου και προσκομίζουν, για το σκοπό αυτό, μεταξύ με άλλων δικαιολογητικών και την απόδειξη ότι συγκυτρώνουν έναν ελάχιστο αριθμό παραγωγών και ένα ελάχιστο όγκο παραγωγής δυναμένο να διατεθεί στο εμπόριο, που καθορίζονται με τη διαδικασία του άρθρου 46·

β) παρέχουν επαρκή εγγύηση όσον αφορά την εκπλήρωση, τη διάρκεια και την αποτελεσματικότητα των ενεργειών τους·

γ) προσφέρουν στα μέλη τους τη δυνατότητα να λάβουν τεχνική βοήθεια για την εφαρμογή κάλλεργητικών πρακτικών που σέβονται το περιβάλλον·

δ) αφενός, θέτουν στη διάθεση των μελών τους τα τεχνικά μέσα για την ατμόθλιψη, τη συγκοπή και τη μεταφορά των προϊόντων και, αφετέρου, εξασφαλίζουν εμπορική, λογιστική και δημοσιονομική διαχείριση που ανταποκρίνεται στα καθήκοντά τους·

3. Τα κράτη μέλη δύνανται επίσης να αναγνωρίζουν ως οργανώσεις παραγωγών, κατά την έννοια του παρόντος κανονισμού, και άλλες οργανώσεις παραγωγών εκτός της αναφερομένης στην παράγραφο 1· Ωστόσο, οι οποίες υπήρξαν πριν την έναρξη ισχύος του παρόντος κανονισμού και είχαν αναγνωριστεί δυνάμει του κανονισμού ΕΟΚ αριθ. 1035/72 πριν από την έναρξη της εφαρμογής του παρόντος κανονισμού.

Όταν, κατ' εφαρμογήν του ανωτέρω άρθρου, τα κράτη μέλη προβαίνουν στην αναγνώριση των προαναφερμένων οργάνωσης παραγωγών, εφαρμόζουν τις απαιτήσεις της παραγράφου 1, εκτός του στοιχείου α) και ενδεχομένως το στοιχείο γ) σημείο 2 καθώς και της παραγράφου 2.

Άρθρο 12

1. Τα κράτη μέλη

α) αποφασίζουν για την αναγνώριση των τριών ή περισσότερων μελών της ομάδας, η οποία υποβάλλει την αίτηση, η οποία υποβάλλεται από όλα τα δικαιολογητικά

β) ελέγχουν τακτικά την τήρηση ~~επιμέρους~~ των οργανώσεων παραγωγών, των προϋποθέσεων αναγνώρισης, επιβάλλουν κυρώσεις στις οργανώσεις αυτές σε περιπτώσεις μη τήρησης και αποκαθίζουν, εφόσον είναι αναγκαίο, την ανεπάρχεια της αναγνώρισής τους·

γ) κοινοποιούν, εντός δύο μηνών, στην Επιτροπή κάθε απόφαση έγκρισης, άρνησης ή ανεπίσημης της αναγνώρισης.

2. Οι προϋποθέσεις και η συχνότητα με την οποία τα κράτη μέλη υποβάλλουν εκθέσεις στην Επιτροπή για τις δραστηριότητες των οργανώσεων παραγωγών θεσπίζονται με τη διαδικασία του άρθρου 46.

Η Επιτροπή εξασφαλίζει την τήρηση του άρθρου 11 της παραγράφου 1 στοιχείο β) του παρόντος άρθρου με ελέγχους που πραγματοποιούνται σύμφωνα με τον τίτλο VI και βάσει των οποίων μπορεί να ζητά από τα κράτη μέλη να αναλάβουν τις αναγνώρισεις.

Άρθρο 13

1. Οι οργανώσεις παραγωγών, οι οποίες έχουν αναγνωρισθεί πριν την έναρξη ισχύος του παρόντος κανονισμού, δύνανται του κανονισμού (ΕΟΚ) αριθ. 1035/72 και οι οποίες δεν μπορούν να λάβουν, γωός μεταβατική περίοδο, την αναγνώριση βάσει του άρθρου 11 του παρόντος κανονισμού, υπάγονται στις διατάξεις του τίτλου IV κατά τη διάρκεια των δύο ετών που επονται της έναρξης ισχύος του, εφόσον οι εν λόγω οργανώσεις εξακολουθούν να ανταποκρίνονται στις απαιτήσεις των οικείων άρθρων του κανονισμού (ΕΟΚ) αριθ. 1035/72.

2. Τα δύο έτη που αναφέρονται στην παράγραφο 1 παρατείνονται σε πέντε έτη, υπό τον όρο ότι η συγκεκριμένη οργάνωση παραγωγών:

- υποβάλλει, στο κράτος μέλος το οποίο πρέπει να το δεχθεί ή να το απορρίψει και σε ημερομηνία καθοριζόμενη πριν από τη λήξη της περιόδου που αναφέρεται στην παράγραφο 1, σχέδιο δράσης προκειμένου να αναγνωρισθεί η οργάνωση σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 11 παράγραφος 2·
- αιτιολογεί, κατά την υποβολή του σχεδίου, ότι έχει συστήσει το επιχειρησιακό ταμείο που αναφέρεται στο άρθρο 15·
- αναλαμβάνει τη δέσμευση, επί ποινή κυρώσεων που καθορίζονται από το κράτος μέλος, να φέρει σε πέρας το σχέδιο δράσης πριν από τη λήξη της πενταετίας.

3. Εάν η οργάνωση παραγωγών δεν ανταποκρίνεται πλέον, για οποιαδήποτε αιτία και σε οποιαδήποτε χρονική στιγμή, στους όρους που αναφέρονται στην παράγραφο 2, η αναγνώρισή της ανακαλείται σύμφωνα με τους όρους του άρθρου 12 παράγραφος 1 στοιχείο β).

Ωστόσο, το πρώτο εδάφιο εφαρμόζεται με την επιφύλαξη των τυχόν ατομικών δικαιωμάτων που η οργάνωση παραγωγών έχει αποκτήσει σύμφωνα με τις διατάξεις του κανονισμού (ΕΟΚ) αριθ. 1035/72.

Άρθρο 14

1. Οι νέες ομάδες παραγωγών ή αυτές που δεν έχουν αναγνωρισθεί βάσει του κανονισμού (ΕΟΚ) αριθ. 1035/72 πριν την έναρξη ισχύος του παρόντος κανονισμού μπορούν να τύχουν μεταβατικής περιόδου πέντε το πολύ ετών, για να συμμορφωθούν προς τους όρους που αναφέρονται στο άρθρο 11.

Για τον σκοπό αυτό, οι ομάδες αυτές υποβάλλουν στο κράτος μέλος σταθερό σχέδιο αναγνώρισης, με την αποδοχή του οποίου αρχίζει να τρέχει η πενταετής προθεσμία που αναφέρεται στο πρώτο εδάφιο και το οποίο ισοδυναμεί με προαναγνώριση.

2. Κατά τη διάρκεια της πενταετίας που έπεται της προαναγνώρισης, τα κράτη μέλη μπορούν να χορηγούν στις ομάδες παραγωγών που αναφέρονται στην παράγραφο 1:

- επισχύσεις, για να ενθαρρύνουν τη σύστασή τους και να διευκολύνουν τη διοικητική λειτουργία τους·
- επισχύσεις, απευθείας ή μέσω πιστωτικών ιδρυμάτων, υπό μορφή δανείων με ειδικά χαρακτηριστικά, με την κάλυψη μέρους των αναγκών για την αναγνώριση επενδύσεων που εμφανίζονται για το σκοπό αυτό στο σχέδιο αναγνώρισης το οποίο αναφέρεται στην παράγραφο 1 δεύτερο εδάφιο.

3. Οι επισχύσεις που αναφέρονται στην παράγραφο 2 επιστρέφονται από την Κοινότητα σύμφωνα με το άρθρο 52 παράγραφοι 2 και 3.

4. Πριν χορηγήσει την προαναγνώριση, το κράτος μέλος ενημερώνει την Επιτροπή σχετικά με τις προθεσμίες του και τις δημοσιονομικές συνεπειές τους.

5. Η υποβολή στο κράτος μέλος, από μια ομάδα παραγωγών, ενός σχεδίου αναγνώρισης υποχρεώνει την ομάδα αυτή να υπόκειται σε εθνικούς ελέγχους, καθώς και σε κοινοτικούς ελέγχους που πραγματοποιούνται σύμφωνα με τον τίτλο VI, όσον αφορά ιδίως την ορθή διαχείριση των δημοσίων πόρων.

6. Τα κράτη μέλη επιβάλλουν τις κυρώσεις στις ομάδες παραγωγών που δεν τηρούν τις υποχρεώσεις τους.

7. Οι εγκρινόμενες δυνάμεις του άρθρου 48 λεπτομέρειες εφαρμογής του παρόντος άρθρου θα περιλαμβάνουν διατάξεις που θα διασφαλίζουν ότι η ενίσχυση προς τις πορτογαλικές οργανώσεις παραγωγών δεν θα είναι μικρότερη, ως ποσοστό της αξίας της διατεθείσας στο εμπόριο παραγωγής της οργάνωσης, εκείνης που προκύπτει εκ του κανονισμού (ΕΟΚ) αριθ. 746/93⁽¹⁾.

(¹) Κανονισμός (ΕΟΚ) αριθ. 746/93 του Συμβουλίου, της 17ης Μαρτίου 1993, σχετικά με τη χορήγηση ενίσχυσης για την προώθηση της σύστασης και τη διευκόλυνση της λειτουργίας των οργανώσεων παραγωγών που προβλέπονται από τους κανονισμούς (ΕΟΚ) αριθ. 1035/72 και (ΕΟΚ) αριθ. 1360/78 στην Πορτογαλία (ΕΕ αριθ. L 77 της 31. 3. 1993, σ. 14).

Άρθρο 15

1. Υπό τους όρους του παρόντος άρθρου, χορηγείται κοινοτική χρηματοδοτική ενίσχυση στις οργανώσεις παραγωγών που συνιστούν επιχειρησιακό ταμείο.

Το ταμείο αυτό τροφοδοτείται με τις πραγματικές χρηματοδοτικές εισφορές των παραγωγών που είναι μέλη, οι οποίες υπολογίζονται επί των ποσοτήτων ή της αξίας των οπωροκηπευτικών που διατίθενται πράγματι στο εμπόριο στην αγορά και με τη χρηματοδοτική ενίσχυση που αναφέρεται στο πρώτο εδάφιο.

2. Το επιχειρησιακό ταμείο που αναφέρεται στην παράγραφο 1 προσορίζεται:

- για τη χρηματοδότηση των αποσυρσεων από την αγορά, υπό τους όρους που ορίζονται στην παράγραφο 3·
- για τη χρηματοδότηση ενός επιχειρησιακού προγράμματος που υποβάλλεται στις αρμόδιες εθνικές αρχές και εγκρίνεται από αυτές κατ' εφαρμογήν του άρθρου 16 παράγραφος 1.

Εντούτοις, το εν λόγω ταμείο μπορεί να χρησιμοποιείται, εν όλω ή εν μέρει, για τη χρηματοδότηση του σχεδίου δράσης που υποβάλλεται από τις οργανώσεις παραγωγών που αναφέρονται στο άρθρο 13.

3. Η χρησιμοποίηση του επιχειρησιακού ταμείου για τη χρηματοδότηση των αποσυρσεων, επιτρέπεται μόνον εφόσον έχει εγκριθεί ένα επιχειρησιακό πρόγραμμα από τις αρμόδιες εθνικές αρχές. Η χρηματοδότηση αυτή μπορεί να έχει μια από τις ακόλουθες μορφές:

- καταβολή αντιστάθμισης για την απόσυρση των προϊόντων τα οποία δεν εμφανίζονται στο παράρτημα II και τα οποία ανταποκρίνονται στα τεχνικά ισχύοντα πρότυπα που θεσπίζονται κατ' εφαρμογήν του άρθρου 2·
- χορήγηση συμπληρωμάτων στην κοινοτική αποζημίωση απόσυρσης.

Τα κράτη μέλη μπορούν να καθορίζουν το ανώτατο επίπεδο της αντιστάθμισης ή του συμπληρωματος, υπό την προϋπόθεση ότι το ποσό του συμπληρωματος που καθορίζεται κατ' αυτόν τον τρόπο δεν το ποσό της κοινοτικής αποζημίωσης απόσυρσης δεν υπερβαίνει το όριο των ανώτατων τιμών απόσυρσης που ισχύουν για την περίοδο εμπόρου 1995-96 σύμφωνα με το άρθρο 16 παράγραφος 3α, τα άρθρα 16 α και 16 β και το άρθρο 18 παράγραφος 1 στοιχείο α) πρώτη περίπτωση του κανονισμού (ΕΟΚ) αριθ. 1035/72.

Το τμήμα του επιχειρησιακού ταμείου που μπορεί να χρησιμοποιείται για τη χρηματοδότηση των αποσυρσεων δεν μπορεί να υπερβαίνει το 60% για το πρώτο έτος, το 55% για το δεύτερο έτος, το 50% για το τρίτο έτος, το 45% για το τέταρτο έτος, το 40% για το πέμπτο έτος και το 30% για το έκτο έτος (στο την περιουσιακή ένγκριση, από τις αρμόδιες εθνικές αρχές, του πρώτου επιχειρησιακού προγράμματος το οποίο υποβάλλεται από την οικεία οργανωση παραγωγών και εγκρίνεται από τις εν λόγω αρχές).

Τα όρια που προβλέπονται στο άρθρο 23 παράγραφος 3, 4 και 5 εφαρμόζονται στις αποσυρσεις που αναφέρονται στο στοιχείο α) του πρώτου εδαφίου της παρούσας παραγράφου.

4. Το επιχειρησιακό πρόγραμμα που αναφέρεται στην παράγραφο 2 στοιχείο β) πρέπει:

- να έχει κλειόντες εκ των στόχων που προβλέπονται στο άρθρο 11 παράγραφος 1 στοιχείο β) καθώς και άλλους, όπως: τη βελτίωση της ποιότητας των προϊόντων, την ανάπτυξη της εμπορικής τους αξίας, την προώθηση των προϊόντων στους καταναλωτές, τη δημιουργία αλυσιδών παραγωγής βιολογικών προϊόντων, την προώθηση της ολοκληρωμένης παραγωγής ή άλλων μεθόδων παραγωγής που σέβονται το περιβάλλον, τη μείωση των αποσυρσεων·
- να περιλαμβάνει μέτρα για την ανάπτυξη της χρησιμοποίησης, από τους παραγωγούς μέλη, τεχνικών που σέβονται το περιβάλλον, τόσο σε επίπεδο καλλιεργητικής πρακτικής όσο και σε επίπεδο χρησιμοποιούμενων υλικών.

Ως τεχνικές που σέβονται το περιβάλλον νοούνται, ιδίως, οι επιτρεπόμενες την επίτευξη των στόχων του άρθρου 1 στοιχεία α), β) και γ) του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 2078/92(*)·

- να προβλέπει, στις χρηματοοικονομικές του διατάξεις, τα τεχνικά και ανθρώπινα μέσα που απαιτούνται για την εξασφάλιση του ελέγχου της τιμής των προϊόντων και των γεωγεωονομικών διατάξεων, καθώς και της μέγιστης επιτρεπόμενης ποσοστιαίας κατάλοιπα.

5. Η χρηματοδοτική ενίσχυση που αναφέρεται στην παράγραφο 1 ισούται προς το ποσό των οντως καταβληθέντων χρηματοδοτικών εισφορών που αναφέρονται στην ίδια παράγραφο και περιορίζεται στο 50% του ποσού των λειτουργικών δαπανών που διενεργούνται κατ' εφαρμογήν της παραγράφου 2.

Το ποσοστό αυτό αυξάνεται σε 60% εάν επιχειρησιακό πρόγραμμα ή τμήμα επιχειρησιακού προγράμματος υποβάλλεται:

- είτε από περισσότερες της μιας οργανώσεις παραγωγών της Κοινότητας που λειτουργούν σε διαφορετικά κράτη μέλη για διεθνικές ενέργειες, εφόσον των ενεργειών που αναφέρονται στην παράγραφο 2 στοιχείο α)·
- είτε από μια ή περισσότερες οργανώσεις παραγωγών για ενέργειες που υλοποιούνται στο επίπεδο διεπαγγελματικής οργάνωσης.

Εντούτοις, η χρηματοδοτική ενίσχυση δεν επιτρέπεται να υπερβαίνει το 4% της αξίας της παραγωγής την οποία διαθέτει στο εμπόριο κάθε οργανωση παραγωγών, υπό τον όρο ότι το συνολικό ποσό των χρηματοδοτικών ενισχύσεων επιπλορωπείν λιγότερο από το 2% του συνολικού ετήσιου εργασιών του συνόλου των οργανώσεων παραγωγών. Για να εξασφαλισθεί η τήρηση του του ορίου, θα καταβάλλεται προληπτικά το 2% για το υπόλοιπο της ενίσχυσης θα χορηγείται αφού διαπιστωθεί το συνολικό

(*) Κανονισμός (ΕΟΚ) αριθ. 2078/92 — Σειματόσημο της 30ης Ιουνίου 1992 σχετικά με τη χορήγηση συμπληρωμάτων στη συμπληρωματική αποζημίωση απόσυρσης των αγροτών παραγωγών καθώς και με τη διατήρηση των γεωργικών ζωνών (ΕΕ αριθ. L 215 της 30.7.1992, σ. 5). Επισημαίνεται επίσης το ποσοστιαίο μέγεθος από τον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 2722/95 της Επικράτειας (ΕΕ αριθ. L 288 της 12.12.1995, σ. 35).

ποσό των αιτήσεων ενίσχυσης. Μετά το 1999, το 4 γίνεται 4,5% και το ποσοστό του συνολικού κύκλου εργασιών θα ανέλθει από 2 σε 2,5%.

δ. Για τις περιφέρειες της Κοινότητας στις οποίες ο βαθμός οργάνωσης των παραγωγών είναι ιδιαίτερα χαμηλός, είναι δυνατόν να επιτρέπεται στα κράτη μέλη, βάσει θεοτικής αιτιολογημένης αίτησης, να καταβάλουν στις οργανώσεις παραγωγών εθνική χρηματοδοτική ενίσχυση ίση ή πολύ με το ήμισυ των χρηματοδοτικών συνεφορμών των παραγωγών. Η ενίσχυση αυτή προστίθεται στο επιχειρησιακό ταμείο.

Για τα κράτη μέλη στα οποία λιγότερο του 15% της παραγωγής οπωροκηπευτικών διατίθεται στο εμπόριο από ορθοπύστες παραγωγών και στα οποία η παραγωγή οπωροκηπευτικών αντιπροσωπεύει λιγότερο του 15% της συνολικής γεωργικής παραγωγής, η ενίσχυση που αναφέρεται στο πρώτο εδάφιο είναι δυνατόν να επιστραφεί από την Κοινότητα, κατόπιν αιτήσεως του ενδιαφερομένου κράτους μέλους, μέσω του κοινοτικού πλαισίου στήριξης.

Άρθρο 16

1. Το επιχειρησιακό πρόγραμμα του άρθρου 15 παράγραφος 2 στοιχείο β), υποβάλλεται στις αρμόδιες εθνικές αρχές, οι οποίες οφείλουν να το εγκρίνουν, να το αφορμώσουν ή να ζητήσουν την τροποποίησή του, τηρουμένου του παρόντος κανονισμού.

Τα κράτη μέλη καταρτίζουν εθνικό ρυθμιστικό πλαίσιο για την εκπόνηση συγγραφής υποχρεώσεων για τα μέτρα που προβλέπονται στο άρθρο 15 παράγραφος 4 στοιχείο β). Τα κράτη μέλη διαβιβάζουν το σχέδιο του εν λόγω ρυθμιστικού πλαισίου στην Επιτροπή η οποία μπορεί να ζητά την τροποποίησή του εντός τριών μηνών, όταν διαπιστώνει ότι το σχέδιο αυτό δεν επιτρέπει την επίτευξη των στόχων του άρθρου 130 Ρ της συνθήκης και του κοινοτικού προγράμματος πολιτικής και δράσης στον τομέα του περιβάλλοντος και της αειφόρου ανάπτυξης.

2. Το αργότερο στο τέλος κάθε έτους, οι οργανώσεις παραγωγών ανακοινώνουν στο κράτος μέλος το προβλεπόμενο ποσό του επιχειρησιακού ταμείου για το επόμενο έτος και υποβάλλουν τα σχετικά δικαιολογητικά που βασίζονται στις προβλέψεις του επιχειρησιακού προγράμματος, τις δαπάνες του τρέχοντος και, ενδεχομένως, των προηγούμενων ετών καθώς και, εν ανάγκη, στις εκτιμήσεις παραγωγής του επόμενου έτους. Πριν από την 1η Ιανουαρίου του επόμενου έτους, το κράτος μέλος γνωστοποιεί στην οργάνωση παραγωγών το προβλεπόμενο ποσό της χρηματοδοτικής ενίσχυσης, σύμφωνα με τα όρια που καθορίζονται στο άρθρο 15 παράγραφος 5.

Οι εκταμιεύσεις της χρηματοδοτικής ενίσχυσης πραγματοποιούνται ανάλογα με τις δαπάνες που πραγματοποιούνται για τις δράσεις που περιλαμβάνονται στο επιχειρησιακό πρόγραμμα. Για τις ίδιες δράσεις είναι δυνατόν να χορηγούνται προκαταβολές επί τη καταθέσει εγγυήσεων ή ασφαλειών.

Στην αρχή κάθε έτους και το αργότερο στις 31 Ιανουαρίου, η οργάνωση παραγωγών κοινοποιεί στο κράτος μέλος το χριστικό ποσό των δαπανών του προηγούμενου έτους

συνυποδεδειγμένο από τα απαιτούμενα δικαιολογητικά για να λάβει το υπόλοιπο της δημόσιας χρηματοδοτικής ενίσχυσης.

Οι λεπτομέρειες εφαρμογής του προηγούμενου εδαφίου θεσπίζονται με τη διαδικασία του άρθρου 46.

3. Μια ένωση οργάνωσης παραγωγών, αναγνωρισμένη από το οικείο κράτος μέλος, μπορεί να υποκαθιστά τα μέλη της για τη διαχείριση του επιχειρησιακού ταμείου τους κατά την έννοια της παράγραφου 1 του άρθρου 15, καθώς και για την κατάρτιση, την εφαρμογή και την υποβολή των επιχειρησιακών προγραμμάτων που αναφέρονται στο άρθρο 15 παράγραφος 2 στοιχείο β). Στην περίπτωση αυτή, η ένωση καθίσταται δικαιούχος της χρηματοδοτικής ενίσχυσης και προβαίνει στις ανακοινώσεις που προβλέπονται στην παράγραφο 2 του παρόντος άρθρου.

4. Το επιχειρησιακό πρόγραμμα και η χρηματοδότησή του από τους παραγωγούς και τις οργανώσεις παραγωγών, αφενός, και από τα κοινοτικά ταμεία, αφετέρου, είναι πολυετείς, με ελάχιστη διάρκεια τριών ετών και μέγιστη διάρκεια πέντε ετών.

5. Η υποβολή στο κράτος μέλος από οργάνωση παραγωγών ή, σε περίπτωση εφαρμογής της παράγραφου 3, από ένωση οργάνωσης παραγωγών, ενός επιχειρησιακού προγράμματος συνελαττεί τη δραστική της εν λόγω οργάνωσης ή ένωσης να υποστεί τους εθνικούς ελέγχους, καθώς και τους κοινοτικούς ελέγχους που πραγματοποιούνται σύμφωνα με τον τίτλο VI όσον αφορά την ορθή διαχείριση των δημόσιων πόρων.

Άρθρο 17

Εάν οι γενικοί μηχανισμοί της κοινής οργάνωσης αγοράς αποδειχθούν ανεπαρκείς ή ακατάλληλοι για τα προϊόντα του άρθρου 1 παράγραφος 2 που έχουν μεγάλη οικονομική ή οικολογική, τοπική ή περιφερειακή σημασία και αντιμετωπίζουν διαρκώς δυσκολίες στην κοινοτική αγορά, οφειλομένες ιδίως σε ισχυρό διεθνή ανταγωνισμό, είναι δυνατόν να θεσπίζονται με τη διαδικασία του άρθρου 46, ειδικά μέτρα για τη βελτίωση της ανταγωνιστικότητας και την προώθηση των προϊόντων αυτών.

Άρθρο 18

1. Εάν μια οργάνωση παραγωγών ή ένωση οργάνωσης παραγωγών που έχει θεσπίσει τους ίδιους κανόνες και λειτουργεί σε καθορισμένη οικονομική περιφέρεια, θεωρείται, για ένα συγκεκριμένο προϊόν, ως αντιπροσωπευτική για την παραγωγή και τους παραγωγούς της περιφέρειας, το οικείο κράτος μέλος, ύστερα από αίτηση της οργάνωσης ή ένωσης, μπορεί να καθίσει υποχρεωτικός για τους παραγωγούς που είναι εγκατεστημένοι στην περιφέρεια αυτή και δεν είναι μέλη των εν λόγω οργάνωσης:

α) τους κανόνες που αναφέρονται στο άρθρο 11 παράγραφος 1 στοιχείο β) σημείο 1

β) τους κανόνες που θεσπίζει η οργάνωση ή ένωση όσον αφορά την απόσπηση.

με την προϋπόθεση ότι οι κανόνες αυτοί:

- εφαρμόζονται από μιας τουλάχιστον περιόδου εμπορίας,
- εμφανίζονται στον περιοριστικό κατάλογο του παραρτήματος III,
- καθίστανται υποχρεωτικοί για περίοδο τριών το πολύ περιόδων εμπορίας.

2. Για τους σκοπούς του παρόντος άρθρου, ως «οικονομική περιφέρεια» νοείται μια γεωγραφική ζώνη που αποτελείται από όμορες ή γειτονικές περιοχές παραγωγής στις οποίες οι συνθήκες παραγωγής και εμπορίας είναι ομοιογενείς.

3. Μια οργάνωση παραγωγών ή ένωση οργανώσεων παραγωγών θεωρείται αντισυμβαλλόμενη κατά την έννοια της παράγραφου 1, όταν συγκεντρώνει τουλάχιστον τα δύο τρίτα των παραγωγών της οικονομικής περιφέρειας όπου λειτουργεί και καλύπτει τουλάχιστον τα δύο τρίτα της παραγωγής αυτής της περιφέρειας.

4. Οι κανόνες που καθίστανται υποχρεωτικοί για το σύνολο των παραγωγών μιας συγκεκριμένης οικονομικής περιφέρειας:

- α) δεν πρέπει να ζημιώνουν τους άλλους παραγωγούς του κράτους μέλους, αφενός, και της Κοινότητας, αφετέρου·
- β) δεν εφαρμόζονται, εκτός αν τα αφορούν ειδικώς, στα προϊόντα που παραδίδονται προς μεταποίηση στο πλαίσιο σύμβασης που έχει υπογραφεί πριν από την έναρξη της περιόδου εμπορίας, με εξαίρεση τους κανόνες παροχής πληροφοριών σχετικά με την παραγωγή που αναφέρονται στην παράγραφο 1 στοιχείο α)·
- γ) δεν πρέπει να αντιβαίνουν προς τους ισχύοντες κοινοτικούς και εθνικούς κανόνες.

5. Τα κράτη μέλη γνωστοποιούν αμέσως στην Επιτροπή τους κανόνες που καθιστούν υποχρεωτικούς για το σύνολο των παραγωγών μιας συγκεκριμένης οικονομικής περιφέρειας. Οι κανόνες αυτοί δημοσιεύονται στην *Επίσημη Εφημερίδα των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων*, σειρά C.

Η Επιτροπή αποφασίζει ότι το κράτος μέλος οφείλει να ανακαλέσει την αποφασισθείσα επέκταση της ισχύος των κανόνων:

- α) όταν διαπιστώνει ότι, με την επέκταση αυτή, αποκλείεται ο ανταγωνισμός σε σημαντικό τμήμα της εσωτερικής αγοράς ή πλήττεται η ελευθερία των συναλλαγών ή οι στόχοι του άρθρου 39 της συνθήκης·
- β) όταν διαπιστώνει ότι η συμφωνία, η απόφαση ή η συντονισμένη πρακτική για τις οποίες έχει αποφασισθεί επέκταση ισχύος εμπίπτουν στο άρθρο 85 παράγραφος 1 της συνθήκης. Η οικεία απόφαση της Επιτροπής εφαρμόζεται από την ημερομηνία της σχετικής διαπίστωσης·

γ) όταν, ύστερα από ελέγχους που πραγματοποιούνται εκ των υστέρων δυνάμει του τίτλου VI, διαπιστώνει ότι δεν τηρούνται οι διατάξεις του παρόντος άρθρου.

6. Όταν εφαρμόζεται η παράγραφος 1, το οικείο κράτος μέλος μπορεί να αποφασίζει, βάσει δικαιολογητικών, ότι οι παραγωγοί που δεν είναι μέλη οφείλουν στην οργάνωση ή, κατά περίπτωση, στην ένωση, μέρος των χρηματοδοτικών εισφορών που καταβάλλουν οι παραγωγοί-μέλη, εφόσον τα ποσά αυτά πρόκειται να καλύψουν:

- α) τα διοικητικά έξοδα εφαρμογής του καθεστώτος που αναφέρεται στην παράγραφο 1·
- β) τα έξοδα που προκύπτουν από τις εργασίες έρευνας, μελέτης της αγοράς και προώθησης των πωλήσεων, τις οποίες αναλαμβάνει η οργάνωση ή η ένωση προς όφελος του συνόλου της παραγωγής της περιφέρειας.

7. Τα κράτη μέλη κοινοποιούν στην Επιτροπή τον κατάλογο των οικονομικών περιφερειών που αναφέρονται στην παράγραφο 2. Μέσα σε ένα μήνα από την κοινοποίησή αυτή, η Επιτροπή εγκρίνει τον κατάλογο ή αποφασίζει, μετά από διαβουλεύσεις με το οικείο κράτος μέλος, τις αναγκαίες τροποποιήσεις. Ο εγκριθείς κατάλογος δημοσιεύεται στην *Επίσημη Εφημερίδα των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων*, σειρά C.

ΤΙΤΛΟΣ III

Διεπαγγελματικές οργανώσεις και συμφωνίες

Άρθρο 19

1. Για τους σκοπούς του παρόντος κανονισμού νοούνται ως «αναγνωρισμένες διεπαγγελματικές οργανώσεις» που κλύονται στο εξής «διεπαγγελματικές οργανώσεις» τα νομικά πρόσωπα που:

α) συγκεντρώνουν τους εκπροσωπούς διαφόρων οικονομικών δραστηριοτήτων σχετικών με την παραγωγή ή και την εμπορία ή και τη μεταποίηση των προϊόντων που αναφέρονται στο άρθρο 1 παράγραφος 2·

β) έχουν συσταθεί με πρωτοβουλία του κράτους ή μέρος των οργανώσεων ενόστων που τις αποτελούν·

γ) ασκούν περιοριστές της μιας από τις καλύτερες δραστηριότητες, σε επίπεδο μιας ή των καλύτερων περιφερειών της Κοινότητας, καθώς και σε σχέση με συμφέροντα των καταναλωτών·

— βελτίωση της ποιότητας και της διαθεσιμότητας της παραγωγής και της αγοράς·

— βελτιωμένος ανταγωνισμός της διαθεσιμότητας πληροφοριών στον αγορά, ιδίως των προϊόντων ή υπηρεσιών αγοράς·

— κατάρτιση επαγγελματιών ασχολημένων με την καταπολέμηση των παρανομιών·

— ανάπτυξη της βελτιστοποίησης των επενδύσεων·

- πληροφορίες και ερευνες που είναι αναγκαίες για τον προσανατολισμό της παραγωγής προς προϊόντα που ανταποκρίνονται περισσότερο στις ανάγκες της αγοράς και τις προτιμήσεις και προσδοκίες των καταναλωτών, ιδίως όσον αφορά την ποιότητα των προϊόντων και την προστασία του περιβάλλοντος.
- αναζήτηση μεθόδων περιορισμού της χρήσης φυτοϋγειονομικών προϊόντων και άλλων ουσιών, οι οποίες εγγυώνται την ποιότητα του προϊόντος καθώς και την προστασία του εδάφους και των υδάτων.
- ανάπτυξη μεθόδων και μέσων για τη βελτίωση της ποιότητας των προϊόντων.
- προβολή και προστασία της βιολογικής γεωργίας και των ονομασιών προέλευσης, των σημάτων ποιότητας και των γεωγραφικών ενδείξεων.
- προώθηση της ολοκληρωμένης παραγωγής ή άλλων μεθόδων παραγωγής που σέβονται το περιβάλλον.
- εισαγωγή, όταν αφορά τους κανόνες παραγωγής και εμπορίας που παρατίθενται στο παράρτημα III, κανόνων αυστηρότερων των κοινοτικών ή εθνικών.

δ) έχουν αναγνωριστεί υπό τους όρους του αναφέρονται στην παράγραφο 2.

2. Εάν το δικαιολογούν οι δομές του κράτους μέλους, τα κράτη μέλη δύναται να αναγνωρίζουν ως διεπαγγελματικές τις οργανώσεις που είναι εγκατεστημένες στο έδαφός τους και υποβάλλουν σχετική αίτηση, υπό τον όρο ότι:

- α) ασκούν τις δραστηριότητές τους σε μια ή περισσότερες περιφέρειες της επικρατείας τους·
- β) καλύπτουν σημαντική μερίδα της παραγωγής ή/και της εμπορίας ή και της μεταποίησης οπωροκηπευτικών και μεταποιημένων προϊόντων με βάση τα οπωροκηπευτικά στην ή τις σχετικές περιφέρειες και, στην περίπτωση που ασκούν περισσότερες περιφέρειες, αποδεικνύουν μια στοιχειώδη αντιπροσωπευτικότητα για κάθε έναν από τους κλάδους που συγκεντρώνουν σε καθεμία από τις καλυπτόμενες περιφέρειες·
- γ) ασκούν μια ή περισσότερες από τις δραστηριότητες που απαριθμούνται στην παράγραφο 1 στοιχείο γ)·
- δ) δεν ασκούν οι ίδιες δραστηριότητες παραγωγής, μεταποίησης ή εμπορίας οπωροκηπευτικών ή μεταποιημένων προϊόντων με βάση τα οπωροκηπευτικά·
- ε) δεν ασκούν τις δραστηριότητες που αναφέρονται στην παράγραφο 3 του άρθρου 20.

3. Πριν από την αναγνώριση, τα κράτη μέλη κοινοποιούν στην Επιτροπή τις διεπαγγελματικές οργανώσεις που έχουν υποβάλει αίτηση αναγνώρισης μαζί με όλες τις χρήσιμες πληροφορίες σχετικά με την αντιπροσωπευτικότητά τους και τις δραστηριότητες που ασκούν καθώς και όλα τα άλλα αναγκαία στοιχεία αξιολόγησης.

Εντός δύο μηνών από την κοινοποίηση, η Επιτροπή μπορεί να αντιταχθεί στην αναγνώριση.

4. Τα κράτη μέλη:

- α) αποφασίζουν τη χορήγηση της αναγνώρισης εντός τριών μηνών από τη στιγμή της κατάθεσης της αίτησης, η οποία πρέπει να συνοδεύεται από όλα τα σχετικά δικαιολογητικά·
- β) ελέγχουν τακτικά την τήρηση, εκ μέρους των διεπαγγελματικών οργανώσεων, των όρων αναγνώρισης, καθορίζουν τις κυρώσεις που επιβάλλονται στις οργανώσεις αυτές σε περίπτωση μη τήρησης και αποφασίζουν, εάν είναι απαραίτητο, την ανάκληση της αναγνώρισής τους·
- γ) ανακαλούν την αναγνώριση εάν:
 - i) δεν πληρούνται πλέον οι όροι αναγνώρισης που προβλέπονται στον παρόντα κανονισμό·
 - ii) η διεπαγγελματική οργάνωση παραβαίνει κάποια από τις απαγορεύσεις του άρθρου 20 παράγραφος 3, ανεξάρτητα από τις ποινικές δώξεις που ασκούνται κατ' εφαρμογή της εθνικής νομοθεσίας·
 - iii) η διεπαγγελματική οργάνωση δεν τηρεί την υποχρέωση κοινοποίησης κατ' άρθρο 20 παράγραφος 2·
- δ) κοινοποιούν, εντός δύο μηνών, στην Επιτροπή κάθε απόφαση χορήγησης, άρνησης ή ανάκλησης της αναγνώρισης.

5. Οι όροι και η συχνότητα με την οποία τα κράτη μέλη υποβάλλουν στην Επιτροπή έκθεση σχετικά με τις δραστηριότητες των διεπαγγελματικών οργανώσεων θεσπίζονται με τη διαδικασία του άρθρου 46.

Η Επιτροπή εξασφαλίζει την τήρηση των παραγράφων 2 και 4 στοιχείο β) με ελέγχους που πραγματοποιούνται σύμφωνα με τον τίτλο VI και, βάσει των ελέγχων αυτών, μπορεί να ζητά από τα κράτη μέλη να ανακαλέσουν τις αναγνωρίσεις.

6. Η αναγνώριση ισοδυναμεί με έγκριση συνέχισης των δραστηριοτήτων που αναφέρονται στην παράγραφο 1 στοιχείο γ), υπό τους όρους του παρόντος κανονισμού.

7. Η Επιτροπή δημοσιεύει στην *Επίσημη Εφημερίδα των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων*, σειρά C, τις αναγνωρισμένες διεπαγγελματικές οργανώσεις με ένδειξη της οικονομικής περιφέρειας ή της ζώνης δραστηριοτήτων τους, καθώς και των δράσεων που επιδιώκονται κατά την έννοια του άρθρου 21. Οι αναλήψεις της αναγνώρισης δημοσιεύονται επίσης.

Άρθρο 20

1. Κατά παρέκκλιση του άρθρου 1 του κανονισμού αριθ. 26 (1), το άρθρο 53 παράγραφος 1 της συνθήκης δεν

(1) Κανονισμός αριθ. 26 περί εφαρμογής εναρμονισμένων κανόνων ανταγωνισμού στην παραγωγή και στην εμπορία γεωργικών προϊόντων (ΕΕ αριθ. 30 της 20. 4. 1962, σ. 43/62) κανονισμός όπως τροποποιήθηκε με τον κανονισμό αριθ. 49 (ΕΕ αριθ. 53 της 1. 7. 1962, σ. 1571/62)

μόζεται στις συμφωνίες, αποφάσεις και εναρμονισμένες πρακτικές των αναγνωρισμένων διεπαγγελματικών ενώσεων, οι οποίες αποβλέπουν σε υλοποίηση των μέτρων που απαριθμούνται στο άρθρο 19 παράγραφος 1 (χείο γ).

Η παράγραφος 1 εφαρμόζεται μόνον υπό τον όρο

οι συμφωνίες, οι αποφάσεις και οι εναρμονισμένες πρακτικές έχουν κοινοποιηθεί στην Επιτροπή και

η Επιτροπή, εντός δύο μηνών από τη στιγμή που της κοινοποιήθηκαν όλα τα αναγκαία στοιχεία αξιολόγησης, δεν έχει κηρύξει τις εν λόγω συμφωνίες, αποφάσεις ή εναρμονισμένες πρακτικές ασυμβίβαστες προς την κοινοτική νομοθεσία.

Εν λόγω συμφωνίες, αποφάσεις και εναρμονισμένες πρακτικές μπορούν να τεθούν σε εφαρμογή μόνο μετά την παρέλευση της εν λόγω προθεσμίας.

Εν πάση περιπτώσει, κηρύσσονται αντίθετες προς την κοινοτική νομοθεσία οι συμφωνίες, αποφάσεις και εναρμονισμένες πρακτικές οι οποίες:

- μπορούν να οδηγήσουν στη δημιουργία στεγανών στην ενδοκοινοτική αγορά.
- μπορούν να θίξουν την εύρυθμη λειτουργία της κοινής οργάνωσης αγοράς.
- μπορούν να προκαλέσουν στρεβλώσεις του ανταγωνισμού οι οποίες δεν είναι απαραίτητες για την επιτευξη των στόχων της κοινής γεωργικής πολιτικής που επιδιώκονται μέσω της διεπαγγελματικής δράσεως.
- περιλαμβάνουν τον καθορισμό τιμών, με την επιφύλαξη των μέτρων που λαμβάνονται από τις διεπαγγελματικές οργανώσεις στο πλαίσιο της εφαρμογής ειδικών κοινοτικών διατάξεων.
- μπορούν να προκαλέσουν διακριτική μεταχείριση ή να καταργήσουν τον ανταγωνισμό για σημαντικό μέρος των εν λόγω προϊόντων.

Εάν η Επιτροπή, μετά την παρέλευση της προθεσμίας των δύο μηνών που αναφέρεται στην παράγραφο 2 δεύτερη περίπτωση, διαπιστώσει ότι δεν τηρούνται οι όροι εφαρμογής του παρόντος κανονισμού, λαμβάνει απόφαση στην οποία αναφέρεται ότι το άρθρο 85 παράγραφος 1 της συνθήκης τευχάνει εφαρμογής επί της συγκεκριμένης συμφωνίας, αποφάσεως ή εναρμονισμένης πρακτικής.

Η απόφαση αυτή δεν μπορεί να παράγει αποτελέσματα πριν από την ημερομηνία κοινοποίησης της προς την ενδιαφερόμενη διεπαγγελματική οργάνωση, εκτός εάν η τελευταία αυτή έχει δώσει ανακριβείς ενδείξεις ή έχει κάνει κατάχρηση της εξουσίας η οποία προβλέπεται στην παράγραφο 1.

Σε περίπτωση πολυτών συμφωνιών, η εκ των προτέρων κοινοποίηση του πρώτου έτους ισχύει για τα επόμενα έτη ισχύος της συμφωνίας, ωστόσο, στην περίπτωση αυτή,

η Επιτροπή μπορεί, με δική της πρωτοβουλία ή κατόπιν αιτήσεως κράτους μέλους, να εκφέρει ανά πάσα στιγμή γνώμη περί ασυμβάτου υπό τους όρους της παραγράφου 4.

Άρθρο 21

1. Όταν μια διεπαγγελματική οργάνωση λειτουργούσα σε μία ή περισσότερες καθορισμένες περιφέρειες ενός κράτους μέλους, θεωρείται, για ένα συγκεκριμένο προϊόν, ως αντιπροσωπευτική της παραγωγής ή/και της εμπορίας ή/και της μεταποίησης του προϊόντος αυτού, το οικείο κράτος μέλος, μετά από αίτηση της οργάνωσης αυτής, μπορεί να καταστήσει υποχρεωτικές, για μια χρονικά περιορισμένη περίοδο και για τις μεμονωμένες ή μη επιχειρήσεις που λειτουργούν στην ή τις σχετικές περιφέρειες χωρίς να αποτελούν μέλη της οργάνωσης αυτής, ορισμένες αποφάσεις, συμφωνίες ή εναρμονισμένες πρακτικές που συνάπτονται στο πλαίσιο της οργάνωσης αυτής.

2. Μια διεπαγγελματική οργάνωση θεωρείται ως αντιπροσωπευτική κατά την έννοια της παραγράφου 1 όταν συγκεντρώνει τουλάχιστον τα δύο τρίτα της παραγωγής ή/και της εμπορίας ή/και της μεταποίησης του ή των εν λόγω προϊόντων στην ή τις σχετικές περιφέρειες ενός κράτους μέλους. Όταν η αίτηση επέκτασης των κανόνων καλύπτει πλείονες περιφέρειες, η διεπαγγελματική οργάνωση πρέπει να αποδεικνύει στοιχειώδη αντιπροσωπευτικότητα για κάθε έναν από τους συγκεντρωμένους κλάδους, σε καθένα από τις καλυπτόμενες περιφέρειες.

3. Οι κανόνες των οποίων μπορεί να ζητηθεί επέκταση:

α) μπορούν να αφορούν μόνον έναν από τους ακόλουθους στόχους:

- γνώση της παραγωγής και της αγοράς.
- κανόνες παραγωγής αντιστοιχούν σε συγκριση με τις διατάξεις που τίθενται ενδεχομένως από τις κοινοτικές και τις εθνικές ρυθμίσεις.
- καταρτιση προδημιουργικών συμφωνιών με τις κοινοτικές ρυθμίσεις.
- κανόνες εμπορίας.
- κανόνες προστασίας του περιβαλλοντος.
- ενέργειες της προώθησης και της προώθησης της παραγωγής.
- ενέργειες προστασίας της βιομηχανικής γεωγραφίας και των ονομασιών προέλευσης των αγρών ποιότητας και των γεωγραφικών ενδείξεων.

Οι κανόνες που αναφέρονται στο δεύτερο τέταρτο της πρώτης περίπτωσης δεν μπορεί να είναι διαφορετικοί από τους κανόνες που εφαρμόζονται στο παραρτήμα III.

β) πρέπει να εφαρμόζονται από τις τουλάχιστον τρεις κρατών εμπορίας.

γ) μπορούν να καταστούν δεσμεύσιες μόνο για τρεις και ανώτατο όριο περιόδους εμπορίας.

δ) δεν πρέπει να έχουν τις λοιπές επιχειρήσεις αμενούς του κράτους μέλους και αμενούς της Κοινότητας.

1. Τα κράτη μέλη ανακοινώνουν άμεσα στην Επιτροπή τους κανόνες που κατέστησαν υποχρεωτικούς για το σύνολο των επιχειρήσεων μιας ή περισσότερων καθορισμένων περιφερειών. Οι κανόνες αυτοί δημοσιεύονται στην *Επίσημη Εφημερίδα των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων*, σειρά C.

Πριν από την προαναφερόμενη δημοσίευση, η Επιτροπή ενημερώνει την επιτροπή που προβλέπεται στο άρθρο 45 σχετικά με οιαδήποτε κοινοποιηθείσα επέκταση διεπαγγελματικών συμφωνιών.

Η Επιτροπή αποφασίζει ότι το κράτος μέλος οφείλει να ανακαλέσει την επέκταση κανόνων την οποία αποφάσισε, στις περιπτώσεις που προβλέπονται στο άρθρο 18 παράγραφος 5 δεύτερο εδάφιο.

2. Στην περίπτωση επέκτασης των κανόνων για ένα ή περισσότερα προϊόντα και όταν μία ή περισσότερες από τις δραστηριότητες που απαριθμούνται στο άρθρο 21 παράγραφος 3 στοιχείο α) και ασκούνται από μια αναγνωρισμένη διεπαγγελματική οργάνωση παρουσιάζει γενικό οικονομικό ενδιαφέρον για τους οικονομικούς παράγοντες των οποίων οι δραστηριότητες είναι συναφείς προς το ή τα εν λόγω προϊόντα, το κράτος μέλος το οποίο έκανε την αναγνώριση μπορεί να αποφασίζει ότι οι μεμονωμένοι οικονομικοί παράγοντες ή οι ενώσεις αυτών, που δεν είναι μέλη της διεπαγγελματικής οργάνωσης και που επωφελούνται των εν λόγω δραστηριοτήτων, οφείλουν στην οργάνωση το σύνολο ή μέρος των εισφορών που καταβάλλονται από τα μέλη, εφόσον οι εισφορές αυτές προορίζονται για να καλύψουν τις δαπάνες που απορρέουν άμεσα από την άσκηση των εν λόγω δραστηριοτήτων.

ΤΙΤΛΟΣ IV

Καθεστώς παρεμβάσεων

Άρθρο 23

1. Οι οργανώσεις παραγωγών ή οι ενώσεις τους μπορούν να μη διαθέτουν προς πώληση ορισμένα από τα προϊόντα του άρθρου 1 παράγραφος 2 τα οποία καθορίζουν, και τα οποία προσκομίζονται από τα μέλη τους, για τις ποσότητες και τις περιόδους που θεωρούν σκόπιμες.

2. Ο προφορισμός των προϊόντων που αποσύρονται από την αγορά κατ' εφαρμογή της παραγράφου 1 πρέπει να καθορίζεται από την οργάνωση παραγωγών ή τις ενώσεις τους κατά τρόπο ώστε αφενός να μην παρεμποδίζεται η συνήθης διάθεση της σχετικής παραγωγής και αφετέρου να προστατεύεται το περιβάλλον και ιδίως η ποιότητα των υδάτων και του τοπίου.

3. Σε περίπτωση εφαρμογής της παραγράφου 1, για κάθε ένα από τα προϊόντα που αναφέρονται στο παράρτημα II και ανταποκρίνονται στα πρότυπα, οι οργανώσεις παραγωγών ή οι ενώσεις τους καταβάλλουν στους παραγωγούς μέλη, εντός ορίου 10% της ποσότητας που διατίθεται στο εμπόριο την κοινοτική αποζημίωση απόσυρσης που καθορίζεται κατ' εφαρμογή του άρθρου 26.

Το όριο 10% που καθορίζεται στο πρώτο εδάφιο εφαρμόζεται στη διατιθέμενη στο εμπόριο ποσότητα κάθε

παραγωγού ή των μελών της σχετικής οργάνωσης παραγωγών και μόνο, ή άλλης οργάνωσης σε περίπτωση εφαρμογής του άρθρου 11 παράγραφος 1 στοιχείο γ), αλλά δεν περιλαμβάνει τις αποσύρσεις που πραγματοποιούνται κατ' εφαρμογή του άρθρου 24.

4. Το όριο του 10% που αναφέρεται στην παράγραφο 3 εφαρμόζεται από την έκτη περίοδο εμπορίας από την ημερομηνία έναρξης της ισχύος του παρόντος κανονισμού. Οι αποσύρσεις που πραγματοποιούνται κατά τη μεταβατική περίοδο των πέντε προηγούμενων περιόδων εμπορίας δεν μπορούν να υπερβαίνουν τα ακόλουθα ποσοστά της παραγωγής που διατίθεται στο εμπόριο όπως αυτή ορίζεται με τη διαδικασία του άρθρου 46: 50% για την πρώτη περίοδο, 45% για τη δεύτερη, 40% για την τρίτη, 30% για την τέταρτη και 20% για την πέμπτη περίοδο εμπορίας.

Όσοσο, για κάθε ένα από τα εσπεριδοειδή, τα ποσοστά αυτά είναι αντιστοίχως 35% την πρώτη περίοδο εμπορίας, 30% τη δεύτερη, 25% την τρίτη, 20% την τέταρτη και 15% την πέμπτη.

Οι διατάξεις της παραγράφου 3 δεύτερο εδάφιο εφαρμόζονται στην παρούσα παράγραφο.

5. Το ποσοστό 10% που αναφέρεται στις παραγράφους 3 και 4 αποτελεί τον μέσο όρο κινούμενης περιόδου 3 ετών με ετήσιο περιθώριο υπερβαίνης 3%.

6. Για τα μήλα και τα αχλάδια, το όριο 10% που αναφέρεται στις παραγράφους 3, 4 και 5 και το άρθρο 24 αντικαθίσταται με 8,5%.

Για τα πεπόνια και τα καρπούζια, το όριο 10% εφαρμόζεται ήδη από την περίοδο εμπορίας 1997-98.

Άρθρο 24

Για τα προϊόντα που αναφέρονται στο παραρτημα II, οι οργανώσεις παραγωγών παρέχουν την ευγενεια στους κατόχους εκμεταλλεύσεων που δεν ανήκουν σε κανέναν από τους συλλογικούς φορείς που προβλέπονται από τον παρόντα κανονισμό, να υπαχθούν στις διατάξεις του άρθρου 23, εφόσον το ζητήσουν. Πάντως, η κοινοτική αποζημίωση απόσυρσης μειώνεται κατά 10%. Εξάλλου, στο καταβαλλόμενο ποσό λαμβάνονται υπόψη, βάσει δικαιολογητικών, τα συνολικά έξοδα απόσυρσης που κατέβαλαν τα μέλη. Η προαναφερόμενη αποζημίωση δεν μπορεί να χορηγηθεί πέραν του 10% της διατιθέμενης στο εμπόριο παραγωγής του κατόχου της εκμετάλλευσης.

Άρθρο 25

Οι οργανώσεις παραγωγών ή οι ενώσεις τους κοινοποιούν στις αρμόδιες εθνικές αρχές όλα τα στοιχεία σχετικά με την εφαρμογή των άρθρων 23 και 24, και ιδίως τα μέτρα που έχουν ληφθεί για την εξασφάλιση της προστασίας του περιβάλλοντος κατά τις εργασίες απόσυρσης. Οι εθνικές αρχές κοινοποιούν τα στοιχεία αυτά στην Επιτροπή.

Τα κοινοποιητέα στοιχεία καθορίζονται, εφόσον είναι αναγκαίο, με τη διαδικασία του άρθρου 40.

Τα κράτη μέλη θεσπίζουν εθνικό ορθοπιστικό πλαίσιο για την εκπόνηση συγγραφής υποχρεώσεων που αφορούν τις μεθόδους απόσυρσης που ορίζονται το περιβάλλον. Τα

κράτη μέλη διαβιβάζουν το σχέδιο του εν λόγω ρυθμιστικού πλαισίου στην Επιτροπή, η οποία δύναται να ζητά τροποποίησή του εντός τριών μηνών, αν διαπιστώνει ότι το σχέδιο αυτό δεν επιτρέπει την επίτευξη των στόχων που καθορίζονται στο άρθρο 130 Ρ της συνθήκης και στο οριστικό πρόγραμμα πολιτικής και δράσης στον τομέα του περιβάλλοντος και της αειφόρου ανάπτυξης.

Άρθρο 26

Οι κοινοτικές αποζημιώσεις απόσυρσης για κάθε προϊόν αναφέρονται στο παράρτημα V.

Η κοινοτική αποζημίωση απόσυρσης αποτελεί ένα ταιίο ποσό, το οποίο ισχύει για ολόκληρη την Κοινότητα.

Άρθρο 27

Όταν η αγορά ενός προϊόντος που εμφανίζεται στο παράρτημα II υφίσταται ή ενδέχεται να υφιστάται γενικευμένη και διαρθρωτική ανατροπή της ισορροπίας, η οποία ηγεί ή μπορεί να οδηγήσει σε υπερβολικό όγκο προσύψεων αναφερόμενων στο άρθρο 23, καθορίζεται, με διαδικασία του άρθρου 46 και πριν από την έναρξη της ρόδου εμπορίας του εν λόγω προϊόντος, ένα όριο ρέμβασης, η υπέρβαση του οποίου, εκτιμώμενη κατά των βάσει των αποσύψεων που πραγματοποιήθηκαν κατά τη διάρκεια μιας γεωργικής περιόδου ή μιας ισοδύναμης περιόδου, ή του μέσου όρου των παρεμβάσεων που πραγματοποιήθηκαν κατά τη διάρκεια περισσότερων εόδων, συνεπάγεται τη χρηματική ευθύνη των παραγω-

γών. Η υπέρβαση του ορίου παρεμβάσης έχει ως συνέπεια τη μείωση της κοινοτικής αποζημίωσης απόσυρσης κατά την μενι περίοδο. Η μείωση αυτή δεν λαμβάνεται υπόψη ά τις μετέπειτα περιόδους.

Με τη διαδικασία του άρθρου 45 ορίζονται:

α) οι συνέπειες της υπέρβασης των ορίων για κάθε ένα από τα σχετικά προϊόντα·

β) τον τρόπο με τον οποίο παρίσταται ανάγκη, η μειωμένη αποζημίωση απόσυρσης και τα μέτρα εφαρμογής του παρόντος άρθρου.

Το παρόν άρθρο εφαρμόζεται μόνον για τις πέντε εόδους εμπορίας που έπονται της έναρξης ισχύος του τος κανονισμού.

Άρθρο 28

Τα κράτη μέλη κοινοποιούν στην Επιτροπή, για κάθε αγορά, κατά τη διάρκεια κάθε μιας από τις σχετι- ρόδους εμπορίας, τις τιμές που διαπιστώνονται στις ομογενειακές τους αγορές παραγωγής, για ορισμένα τα που ορίζονται βάσει των εμπορευμάτων τους χωρ- ικών, όπως ποικιλία ή τύπο, κατηγορία, μέγεθος και ποσότητα.

Ο κατάλογος των αγορών και προϊόντων αυτών, και η συχνότητα της κοινοποίησης των στοιχείων, νται με τη διαδικασία του άρθρου 46.

Θεωρούνται ως αναπροσαρμοστικές, κατά την έννοια της παραγράφου 1, οι αγορές των κρατών μελών στις οποίες ένα σημαντικό τμήμα της εγχώριας παραγωγής ενός καθο- ρισμένου προϊόντος διατίθεται στο εμπόριο καθ' όλη την περίοδο ή κατά τη διάρκεια μιας των περιόδων στις οποίες έχει υποδιαιρεθεί η περίοδος.

Άρθρο 29

1. Τα κράτη μέλη καταβάλλουν την κοινοτική αποζημίω- ση απόσυρσης που καθορίζεται στο άρθρο 26 στις οργανώ- σεις παραγωγών ή στις ενώσεις τους, οι οποίες πραγματοποιούν αποσύψεις υπό τους όρους που καθορίζονται στα άρθρα 23 και 24 και που πρέπει να καταβάλλουν την εν λόγω αποζημίωση στα μέλη τους ή στους κατόχους εκμε- ταλλεύσεων που δεν είναι μέλη.

Οι πληρωμές πραγματοποιούνται υπό όρους που θα καθο- ριστούν σύμφωνα με τη διαδικασία του άρθρου 46.

2. Η κοινοτική αποζημίωση απόσυρσης καταβάλλεται με την επιφύλαξη των, κατά περίπτωση, οικονομικών συνεπει- ών, τις οποίες συνεπάγεται η υπέρβαση ενός ορίου παρεμ- βασης.

Επιπλέον, η αποζημίωση αυτή μειώνεται κατά τα καθαρά έσοδα που πραγματοποιούν οι οργανώσεις παραγωγών ή οι ενώσεις τους μέσω των προϊόντων που αποσύρονται από την αγορά.

3. Η χορήγηση της κοινοτικής αποζημίωσης απόσυρσης προϋποθέτει υποχρεωτικώς, για τα προϊόντα που οι οργανώ- σεις παραγωγών ή οι ενώσεις τους δεν μπορούν να διοχετεύσουν προς έναν από τους προορισμούς που ανα- φέρονται στο άρθρο 30 παράγραφος 1, προσοχή στηγών- νο προς τις κατεστημένες ομάδες που θεσπίζονται από το κράτος μέλος δυνάμει των ετών διατάξεων του αρ- θρου 30.

Άρθρο 30

1. Τα προϊόντα που αποσύρονται από την αγορά στο πλαίσιο των διατάξεων του άρθρου 23 παραγράφος 1 και τα οποία δεν κατέστη δυνατόν να πουληθούν διατίθενται σύμφωνα με τους ακόλουθους όρους:

α) για όλα τα προϊόντα:

— διαφάν διαφήμιση ή σε ιαφήμιση, ή σε εξειδικευμένα ιδρύματα που αναγνωρίζονται από το κράτος μέλος, για τις δε- λητηριότητες τους υπέρ- ατόμων στα οποία η ετήσια κοινοτική χορήγηση δικαίωμα διαμονής αφορά ετήσια στεγώντος επαρκών των εν για τη συντήρησή τους·

— διαφάν διαφήμιση στα δημοτικά εξειδικευμένα ιδρύματα για τις καταστημένες καθότι και στα κοινοτικά για τη χορήγηση που ορίζονται από τα κράτη μέλη, και τα οποία λαμβάνουν υπό τη απακτιότητα μεταξύ προκειμένου οι ποσότητες οι οποίες διαγέγονται βάσει αυτής της διάταξης να παρακτινούνται σε αυτές που αγοράζουν κανονικά τα εν λόγω ιδρύματα.

4/1106
610
2/21/81
3/2/81

— δωρεάν διανομή εκτός της Κοινότητας, μέσω φιλανθρωπικών οργανώσεων τις οποίες αναγνωρίζουν με το σκοπό αυτό τα κράτη μέλη, υπέρ ενδεδειγμένων τρίτων χωρών.

και δευτερευόντως

— χρησιμοποιητέ για μη επισιτιστικούς σκοπούς,

— χρησιμοποιητέ για ζωοτροφές, νωπά ή μεταποιημένα από τη βιομηχανία ζωοτροφών

β) για τα φρούτα, δωρεάν διανομή στους μαθητές, πέραν των γευμάτων που προσφέρονται στα σχολικά εστιατόρια καθώς και στους μαθητές σχολείων που δεν διαθέτουν σχολικό εστιατόριο

γ) για τα μήλα, τα αχλάδια, τα ροδάκινα, τα νεκταρίνια και τα βετινέσια, μεταποίηση σε αλκοόλη τίτλου άνω των 80% κατ' όγκον με άμεση απόσταξη του προϊόντος

δ) για όλα τα προϊόντα, παραχώρηση κατηγοριών προϊόντων στη μεταποιητική βιομηχανία με την επιφύλαξη ότι δεν προκύπτει καμία στρέβλωση του ανταγωνισμού για τις ενδιαφερόμενες βιομηχανίες στο εσωτερικό της Κοινότητας ή για εισαγόμενα προϊόντα. Η εφαρμογή της παρούσας διάταξης αφορμάζεται με τη διαδικασία του άρθρου 46.

2. Σε περίπτωση που δεν είναι δυνατός κανένας από τους προορισμούς που αναφέρονται στην παράγραφο 1, τα αποσυρομένα προϊόντα μπορούν να διοχετεύονται στη λιπασματοποίηση ή σε διαδικασίες βιολογικής αποσύνθεσης που εγκρίνονται από το οικείο κράτος μέλος.

3. Οι ενέργειες δωρεάν διανομής που προβλέπονται στην παράγραφο 1 στοιχείο α) πρώτη, δεύτερη και τρίτη περίπτωση και στοιχείο β) διοργανώνονται από τις ενδιαφερόμενες οργανώσεις παραγωγών υπό την επίβλεψη των κρατών μελών.

Ωστόσο, όσον αφορά τη δωρεάν διανομή φρούτων στους μαθητές, η Επιτροπή μπορεί, στο πλαίσιο ενεργειών έρευνας και προώθησης, να αναλαμβάνει την πρωτοβουλία και την ευθύνη τοπικών δοκιμαστικών ενεργειών.

4. Τα κράτη μέλη συμβάλλουν στην οργάνωση επαφών μεταξύ των οργανώσεων παραγωγών και των φιλανθρωπικών οργανώσεων ή οργανισμών που ενδέχεται να χρησιμοποιήσουν τα προϊόντα που αποσύρονται από την αγορά στην επιχείρησή τους, με σκοπό τη δωρεάν διανομή με μία από τις μορφές που αναφέρονται στην παράγραφο 1 στοιχεία α) και β).

5. Η παραχώρηση προϊόντων στις βιομηχανίες ζωοτροφών πραγματοποιείται με τον πλέον κατάλληλο τρόπο από τον οργανισμό που ορίζεται από το ενδιαφερόμενο κράτος μέλος.

Οι ενέργειες απόσταξης που αναφέρονται στην παράγραφο 1 στοιχείο γ) πραγματοποιούνται από τις βιομηχανίες απόσταξης, είτε για ίδιο λογαριασμό είτε για λογαριασμό του οργανισμού που ορίζεται από το οικείο κράτος μέλος.

Και στις δύο περιπτώσεις, η εκτέλεση των εν λόγω δράσεων γίνεται από τον προαναφερόμενο οργανισμό με τον πλέον κατάλληλο τρόπο.

6. Η Κοινότητα αναλαμβάνει, υπό όρους που θα καθορισθούν με τη διαδικασία του άρθρου 13 του κανονισμού (ΕΟΚ) αριθ. 729/70⁽¹⁾, αφενός, τα έξοδα μεταφοράς που συνδέονται με τις ενέργειες δωρεάν διανομής που προβλέπονται στην παράγραφο 1 στοιχείο α) και, αφετέρου, τα έξοδα διαλογής και συσκευασίας που συνδέονται με τη δωρεάν διανομή μήλων και εσπεριδοειδών, όταν η διανομή αυτή γίνεται σταδιακά στο πλαίσιο συμβατικών συμφωνιών μεταξύ των οργανώσεων παραγωγών και των φιλανθρωπικών ενώσεων ή οργανισμών που αναφέρονται στην παράγραφο 3.

7. Οι λεπτομέρειες εφαρμογής του παρόντος άρθρου και ιδίως οι σχετιζόμενες με τη δωρεάν διανομή και την παραχώρηση των αποσυρομένων προϊόντων καθώς και εκείνες που επιτρέπουν να αποφευχθεί η διατάραξη της αγοράς αλκοόλης λόγω της απόσταξης αποσυρομένων προϊόντων, θεσπίζονται με τη διαδικασία του άρθρου 46.

ΤΙΤΛΟΣ V

Καθεστώς συναλλαγών με τις τρίτες χώρες

Άρθρο 31

1. Για κάθε εισαγωγή στην Κοινότητα ή εξαγωγή από αυτήν των προϊόντων που αναφέρονται στο άρθρο 1 παράγραφος 2 απαιτείται η προσκομική πιστοποιητική εισαγωγής ή εξαγωγής.

Το πιστοποιητικό χορηγείται από τα κράτη μέλη σε κάθε ενδιαφερόμενο που υποβάλλει σχετική αίτηση, ανεξάρτητα από τον τόπο εγκατάστασής του στην Κοινότητα, με την επιφύλαξη των διατάξεων που θεσπίζονται για την εφαρμογή των άρθρων 36 και 37.

Το πιστοποιητικό εισαγωγής και εξαγωγής ισχύει σε ολόκληρη την Κοινότητα. Για την έκδοσή του απαιτείται η σύσταση εγγύησης η οποία εξασφαλίζει την πραγματοποίηση της εισαγωγής ή της εξαγωγής κατά τη διάρκεια ισχύος του πιστοποιητικού και η οποία, εκτός από περιπτώσεις ανωτέρας βίας, κατατίπτε εν όλω ή εν μέρει, εάν η συναλλαγή δεν πραγματοποιηθεί εμπροσθεσώς, ολικώς ή μερικώς.

2. Η διάρκεια ισχύος των πιστοποιητικών και οι άλλες λεπτομέρειες εφαρμογής του παρόντος άρθρου θεσπίζονται με τη διαδικασία του άρθρου 46.

(¹) Κανονισμός (ΕΟΚ) αριθ. 729/70 του Συμβουλίου, της 21ης Απριλίου 1970, περί της χρηματοδότησης της κοινής γεωργικής πολιτικής (ΕΕ αριθ. L 94 της 28. 4. 1970, σ. 13)· κανονισμός όπως τροποποιήθηκε τελευταία από τον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 1287/95 (ΕΕ αριθ. L 125 της 8. 6. 1995, σ. 1).

Άρθρο 32

Εφόσον ο παρών κανονισμός δεν ορίζει το αντίθετο, α τα προϊόντα που αναφέρονται στο άρθρο 1 παράγραφος 2 εφαρμόζονται οι δασμολογικοί συντελεστές του κοινού δασμολογίου.

Εάν η εφαρμογή των δασμών του κοινού δασμολογίου εξαρτάται από την τιμή εισόδου της εισαγόμενης αριτίδας, το αληθές της τιμής αυτής ελέγχεται με τη σήθεια μιας κατ' αποκοπή αξίας κατά την εισαγωγή, η οποία υπολογίζεται από την Επιτροπή, ανά καταγωγή και προϊόν, βάσει του σταθμισμένου μέσου όρου των τιμών των σχετικών προϊόντων στις αντιπροσωπευτικές αγορές εισαγωγής των κρατών μελών ή, ενδεχομένως, σε άλλες αγορές.

Ωστόσο, με τη διαδικασία του άρθρου 46 ειδικές διατάξεις μπορούν να θεσπισθούν για την επαλήθευση της τιμής εισόδου των εισαγόμενων προϊόντων που προορίζονται κυρίως για μεταποίηση.

3. Εάν η δηλωθείσα τιμή εισόδου της σχετικής παρτίδας είναι ανώτερη από την κατ' αποκοπή αξία κατά την εισαγωγή, αυξημένη κατά ένα όριο καθοριζόμενο σύμφωνα με την παράγραφο 5 το οποίο δεν μπορεί να υπερβεί την κατ' αποκοπή αξία κατά περισσότερο από 10%, απαιτείται η σύσταση εγγύησης ίσης προς τους δασμούς, η οποία προσδιορίζεται βάσει της κατ' αποκοπή αξίας κατά την εισαγωγή.

4. Εάν η τιμή εισόδου της σχετικής παρτίδας δεν έχει δηλωθεί κατά τον εκτελωνισμό, η εφαρμογή των δασμών του κοινού δασμολογίου εξαρτάται από την κατ' αποκοπή αξία κατά την εισαγωγή ή από την εφαρμογή των σχετικών διατάξεων της τελωνειακής νομοθεσίας, υπό όρους που θα καθορισθούν σύμφωνα με την παράγραφο 5.

5. Οι λεπτομέρειες εφαρμογής του παρόντος άρθρου θεσπίζονται με τη διαδικασία του άρθρου 46.

Άρθρο 33

1. Για να αποτραπεί ή να εξαιλεφθούν οι επιζήμιες επιπτώσεις στην κοινοτική αγορά που είναι δυνατό να προκύψουν από τις εισαγωγές ορισμένων προϊόντων που αναφέρονται στο άρθρο 1 παράγραφος 2, η εισαγωγή, με το δικαίω που προβλέπει το κοινό δασμολόγιο ενός ή περισσότερων από τα προϊόντα αυτά ελέγχεται στην κατάσταση ενός πρόσθετου δασμού, εάν πληρούνται οι όροι του άρθρου 5 της συμφωνίας για τη γεωργία⁽¹⁾ στο πλαίσιο των πολιτικών εμπορικών διαπραγματεύσεων του Γένου της Οργανισμού, εκτός εάν οι εισαγωγές δεν ενδέχεται να διαταράξουν την κοινοτική αγορά ή εάν οι επιπτώσεις θα ήταν δυνατόν να ληφθούν υπόψη τον ελεγχόμενο στόχο.

2. Οι τιμές ενεργοποίησης κάτω από τις οποίες μπορεί να ελεγχθεί πρόσθετος δασμός, είναι οι τιμές τις οποίες η Κοινότητα κοινοποιεί στην Παγκόσμια Οργάνωση Εμπορίου.

Οι ποσότητες ενεργοποίησης, των οποίων η υπέρβαση συνεπάγεται την επιβολή πρόσθετου δασμού, καθορίζονται ιδίως με βάση τις εισαγωγές στην Κοινότητα κατά τα τρία έτη που προηγούνται του έτους κατά το οποίο παρουσιάζονται ή ενδέχεται να παρουσιαστούν οι επιζήμιες επιπτώσεις που αναφέρονται στην παράγραφο 1.

3. Οι τιμές κατά την εισαγωγή που λαμβάνονται υπόψη για την επιβολή πρόσθετου δασμού καθορίζονται με βάση τις τιμές εισαγωγής επί της εν λόγω αποστολής.

Οι τιμές κατά την εισαγωγή επί επαληθεύονται για το σκοπό αυτό βάσει των αντιπροσωπευτικών τιμών για το συγκεκριμένο προϊόν στην παγκόσμια αγορά ή στην κοινοτική αγορά εισαγωγής του προϊόντος.

4. Οι λεπτομέρειες εφαρμογής του παρόντος άρθρου θεσπίζονται με τη διαδικασία του άρθρου 46 και αφορούν ιδίως:

- α) τα προϊόντα στα οποία εφαρμόζονται πρόσθετοι δασμοί σύμφωνα με το άρθρο 5 της συμφωνίας για τη γεωργία που αναφέρεται στην παράγραφο 1·
- β) τα λοιπά κριτήρια εφαρμογής της παραγράφου 1 σύμφωνα με το άρθρο 5 της εν λόγω συμφωνίας.

Άρθρο 34

1. Το άνοιγμα και η διαχείριση των δασμολογικών ποσοτώσεων για τα προϊόντα του άρθρου 1 παράγραφος 2, οι οποίες προκύπτουν από τις συμφωνίες που συνάπτονται στα πλαίσια των πολιτικών εμπορικών διαπραγματεύσεων του Γένου της Οργανισμού, διεκδικούνται από τις ρυθμίσεις που θεσπίζονται σύμφωνα με τη διαδικασία του άρθρου 46.

2. Η διαχείριση των ποσοτήσεων είναι δυνατό να γίνεται με μια από τις ακόλουθες μεθόδους ή με συνδυασμό αυτών:

- α) μέθοδος βιωζόμενη στη χρονική σειρά επιβολής των επιπλέον εισφορών με την αξία της «κατά προτεραιότητα εξεπηρετισμού του παραρτημένου»·
- β) μέθοδος κατανομής κατ' αντιστάθμισμα ποσοτήτων που ζητούνται με τις υποβληθείσες αιτήσεις (σύμφωνα με τη μέθοδο της «παραγωγικής επέκτασης»)·
- γ) μέθοδος βιωζόμενη στη συνολική αξία των παραρτημένων εμπορευμάτων (συντάσσεται με τη μέθοδο «πλάκωσμένων τεσσάρων»)

Επιτρέπεται ο συνδυασμός και η αλληλεπίδραση κατάλληλων μεθόδων χωρίς διαταραχές μεταξύ των διατεταγμένων επιλογών.

3. Η μέθοδος διαχείρισης κατ' αντιστάθμισμα ποσοτήτων υπόκειται, με αναγκαίες εξαιρέσεις, στην κοινοτική επιλογή και την αναγκαία διασφάλιση της ακεραιότητας της αγοράς αυτής, ενώ μπορεί να επιλεγεί από τις μεθόδους που χρησιμοποιήθηκαν στο παρελθόν, στις ποσοτώσεις που αντιπροσώπευαν προς εξάντληση που λαμβάνονται στην παράγραφο 1, με την επιφύλαξη των όρων που απορρέουν από τις συμφωνίες που συνάπτονται στα πλαίσια των

(1) ΕΕ αριθ. L 336 της 23.12.1994, σ. 23.

Επιτροπικών διαπραγματεύσεων του Γένου της Ομάδας του Γένου.

4. Οι λεπτομέρειες που αναφέρονται στην παράγραφο 1, προβλέπουν το άνοιγμα ετήσιων προσοτώσεων και, εάν, χροιάζεται με την κατάλληλη κλιμάκωση, καθορίζουν την εφαρμοστέα μέθοδο διαχείρισης και ενδεχομένως περιέχουν:

- α) κατάξεις που εγγυώνται τη φύση, την προέλευση και την καταγωγή του προϊόντος·
- β) διατάξεις σχετικά με την αναγνώριση του εγγράφου βάσει του οποίου αποδεικνύεται η ύπαρξη των εγγυήσεων του στοιχείου α) και
- γ) τις προϋποθέσεις έκδοσης και τη διάρκεια ισχύος των πιστοποιητικών εισαγωγής.

Άρθρο 35

1. Στο βαθμό που είναι αναγκαίο για να καταστεί δυνατή μια οικονομικά σημαντική εξαγωγή των προϊόντων του άρθρου 1 παράγραφος 2 με βάση τις τιμές των προϊόντων αυτών στο διεθνές εμπόριο και εντός των ορίων που απορρέουν από τις συμφωνίες οι οποίες συνάπτονται σύμφωνα με το άρθρο 228 της συνθήκης, η διαφορά ανάμεσα σε αυτές τις τιμές και τις τιμές στην κοινοτική αγορά είναι δυνατό να καλυφθεί με τη χορήγηση επιστροφής κατά την εξαγωγή.

2. Η κατανομή των ποσοτήτων που μπορούν να εξάγονται με επιστροφή καθορίζεται σύμφωνα με μέθοδο η οποία:

- α) είναι η πιο προσημοσιμένη στη φύση του προϊόντος και την κατάσταση της συγκεκριμένης αγοράς και επιτρέπει την αποτελεσματικότερη δυνατή χρησιμοποίηση των διαθέσιμων πόρων, λαμβάνει δε υπόψη την αποτελεσματικότητα και τη διάρθρωση των εξαγωγών της Κοινότητας, χωρίς διακρίσεις μεταξύ μικρών και μεγάλων επιχειρήσεων·
- β) από διοικητική άποψη είναι η λιγότερο επαχθής για τις επιχειρήσεις, λαμβανομένων υπόψη των διαχειριστικών απαιτήσεων·
- γ) αποκλείει οποιαδήποτε διάκριση μεταξύ των ενδιαφερομένων επιχειρήσεων.

Η επιστροφή είναι η ίδια για ολόκληρη την Κοινότητα.

Η επιστροφή μπορεί να διαφοροποιείται για ένα συγκεκριμένο προϊόν ανάλογα με τον τόπο προορισμού του, εάν η κατάσταση της παγκόσμιας αγοράς ή οι ειδικές ανάγκες κομμένων αγορών το καθιστούν αναγκαίο.

Επιστροφές καθορίζονται περιοδικώς, με τη διαδικασία του άρθρου 46.

Επιστροφές που καθορίζονται περιοδικώς μπορούν, στην περίπτωση ανάγκης, να τροποποιούνται ενδιάμεσα από την Επιτροπή μετά από αίτηση κράτους μέλους ή κκή της πρωτοβουλία.

4. Οι επιστροφές καθορίζονται με βάση τα ακόλουθα στοιχεία:

- α) κατάσταση ή προοπτικές:
 - των τιμών των οπωροκηπευτικών στην αγορά της Κοινότητας, και των διαθέσιμων ποσοτήτων,
 - των τιμών στο διεθνές εμπόριο·
- β) έξοδα εμπορίας και ελάχιστα έξοδα μεταφοράς από τις αγορές της Κοινότητας μέχρι τα λιμάνια ή τους άλλους τόπους εξαγωγής της Κοινότητας, καθώς και έξοδα διακίνησης μέχρι τις χώρες προορισμού·
- γ) οικονομική πλευρά των σχεδιαζομένων εξαγωγών·
- δ) όρια που απορρέουν από συμφωνίες που συνάπτονται σύμφωνα με το άρθρο 228 της συνθήκης.

5. Οι τιμές της κοινοτικής αγοράς που αναφέρονται στην παράγραφο 1 καθορίζονται λαμβανομένων υπόψη των τιμών που είναι οι ευνοϊκότερες για την εξαγωγή.

Οι τιμές στο παγκόσμιο εμπόριο που αναφέρονται στην παράγραφο 1 διαμορφώνονται λαμβανομένων υπόψη:

- α) των τιμών που διαπιστώνονται στις αγορές των τρίτων χωρών·
- β) των πλέον ευνοϊκών τιμών κατά την εισαγωγή από τρίτες χώρες, οι οποίες εφαρμόζονται στις τρίτες χώρες προορισμού·
- γ) των τιμών στην παραγωγή που διαπιστώνονται στις τρίτες χώρες εξαγωγής·
- δ) των τιμών προσαφοράς στα σύνορα της Κοινότητας.

6. Η επιστροφή χορηγείται μόνον κατόπιν σχετικής αίτησης και με την προσκόμιση του σχετικού πιστοποιητικού εξαγωγής.

7. Το ποσό της επιστροφής που εφαρμόζεται κατά την εξαγωγή, είναι το ισχυρό την ημέρα υποβολής της αίτησης για το πιστοποιητικό και, σε περίπτωση διαφοροποιημένης επιστροφής, το ποσό που εφαρμόζεται την ίδια ημέρα:

- α) στον τόπο προορισμού που αναγράφεται στο πιστοποιητικό ή
- β) στον πραγματικό τόπο προορισμού, εφόσον διαφέρει από τον τόπο προορισμού που αναγράφεται στο πιστοποιητικό. Στην περίπτωση αυτή, το ποσό αυτό δεν μπορεί να υπερβαίνει το ποσό που ισχύει για τον τόπο προορισμού ο οποίος αναγράφεται στο πιστοποιητικό.

Για να αποφευχθεί η κατάχρηση του περιθωρίου που προβλέπεται στην παρούσα παράγραφο, μπορούν να ληφθούν τα ενδεδειγμένα μέτρα.

8. Με τη διαδικασία του άρθρου 46 είναι δυνατόν να παρέχονται παρεκκλίσεις από τις παραγράφους 6 και 7 για τα προϊόντα του άρθρου 1 παράγραφος 2, για τα οποία χορηγούνται επιστροφές στα πλαίσια ενεργειών εισοδηματικής βοήθειας.

9. Η επιστροφή καταβάλλεται εφόσον αποδεικνύεται ότι τα προϊόντα:

- έχουν εξαχθεί εκτός Κοινότητας,
- είναι κοινοτικής καταγωγής και
- στην περίπτωση διαφοροποιημένης επιστροφής, έχουν φθάσει στον προορισμό που αναγράφεται στο πιστοποιητικό ή σε άλλον προορισμό, για τον οποίο έχει καθορισθεί επιστροφή, με την επιφύλαξη της παραγράφου 7 (στοιχείο β). Ωστόσο, με τη διαδικασία του άρθρου 46, είναι δυνατό να προβλέπονται παρεκκλίσεις από τον κανόνα αυτόν με την επιφύλαξη προϋποθέσεων, οι οποίες θα καθορισθούν και μπορούν να προσφέρουν ισοδύναμες εγγυήσεις.

10. Η τήρηση των ποσοτικών ορίων τα οποία απορρέουν από τις συμφωνίες που συνάπτονται σύμφωνα με το άρθρο 228 της συνθήκης, εξασφαλίζεται με βάση τα πιστοποιητικά εξαγωγής που εκδίδονται για τις περιόδους αναφοράς που προβλέπονται στις συμφωνίες αυτές και εφαρμόζονται στα εν λόγω προϊόντα.

Όσον αφορά την τήρηση των υποχρεώσεων που απορρέουν από συμφωνίες στο πλαίσιο των εμπορικών διαπραγματεύσεων του Γύρου της Ουρουγουάης, η ισχύς των πιστοποιητικών εξαγωγής δεν επηρεάζεται από τη λήξη μιας περιόδου αναφοράς.

11. Οι λεπτομέρειες εφαρμογής του παρόντος άρθρου, συμπεριλαμβανομένων διατάξεων για την ανακατανομή των μη χρησιμοποιημένων ή μη χρησιμοποιούμενων εξαγωγικών ποσοτήτων, θεσπίζονται με τη διαδικασία του άρθρου 46.

Άρθρο 46

1. Εκτός αντιθετων διατάξεων του παρόντος κανονισμού ή διατάξεων εκδιδόμενων δυνάμει αυτού, αποτελούνται, κατά την εισαγωγή προϊόντων που αναφέρονται στο άρθρο 1 παράγραφος 2 από τρίτες χώρες:

- η εισπραξιμη οιοδηποτε φορση ισοδυναμου αποτελεσματος με δασμιο,
- η εφαρμογη οιοδηποτε ποσοτικου περιορισμου η μετρου ισοδυναμου αποτελεσματου.

2. Οι γενικοι κανονες εφαρμογης της συνδυασμενης ονοματολογιας και οι ειδικοι κανονες εφαρμογης της ταξινομησιμης εφαρμογης επι της ταξινομησιμης των προϊόντων που υπάγονται στον παρόντα κανονισμό. Η ονοματολογία του δασμολογίου που προκύπτει από την εφαρμογή του παρόντος κανονισμού, περιλαμβάνεται στο χωνό δασμολογιο.

Άρθρο 47

1. Εάν στην Κοινότητα η αγορά ενός ή περισσότερων από τα προϊόντα του άρθρου 1 παράγραφος 2, υφίσταται ή απειλείται να υφίσταται, λόγω των εισαγωγών ή των εξαγωγών,

γών, σοβαρές διαταραχές που θα μπορούσαν να θέσουν σε κίνδυνο τους στόχους του άρθρου 39 της συνθήκης, είναι δυνατόν να ληφθούν, κατά τις συναλλαγές με τις τρίτες χώρες, τα ενδεικνυόμενα μέτρα.

Τα μέτρα αυτά μπορούν να εφαρμόζονται μόνον έως ότου, ανάλογα με την περίπτωση, είτε εκλείψει η διαταραχή ή η απειλή διαταραχής είτε έως ότου μειωθούν αισθητά οι αποσυρόμενες ή αγοραζόμενες ποσότητες.

Το Συμβούλιο, αποφασίζοντας προτάσει της Επιτροπής και σύμφωνα με τη διαδικασία ψηφοφορίας του άρθρου 43 παράγραφος 2 της συνθήκης, θεσπίζει τους γενικούς κανόνες εφαρμογής της παρούσας παραγράφου και ορίζει τις περιπτώσεις και τα όρια εντός των οποίων τα κράτη μέλη μπορούν να λαμβάνουν συντηρητικά μέτρα.

2. Εάν προκύψει η κατάσταση που αναφέρεται στην παράγραφο 1, η Επιτροπή, μετά από αίτηση ενός κράτους μέλους ή με δική της πρωτοβουλία, αποφασίζει τη λήψη των αναγκαίων μέτρων άμεσου εφαρμογής, τα οποία κοινοποιεί στα κράτη μέλη. Εάν κάποιο κράτος μέλος υποβάλει στην Επιτροπή αίτηση, η Επιτροπή λαμβάνει τη σχετική απόφαση εντός τριών εργάσιμων ημερών από την παραλαβή της αίτησης.

3. Κάθε κράτος μέλος μπορεί να αμφισβητήσει το Συμβούλιο το μέτρο που έλαβε η Επιτροπή εντός τριών εργάσιμων ημερών από την ημέρα της κοινοποίησης του. Το Συμβούλιο συζητείται άμεσα και μπορεί να επικυρώσει, να τροποποιήσει ή να ακυρώσει το εν λόγω μέτρο με ειδική πλειοψηφία.

4. Οι διατάξεις του παρόντος άρθρου εφαρμόζονται ως επισημομένων των υποχρεώσεων που προκύπτουν από τις διμερείς συμφωνίες που συνάπτονται σύμφωνα με το άρθρο 228 παράγραφος 2 της συνθήκης.

ΤΙΤΛΟΣ VI

Εθνικοί και κοινοτικοί εταγχοι

Άρθρο 48

1. Τα κράτη μέλη φέρνουν τω μω μετρα για τω εξασφαλισουν τω ασφαλιση της ποιητας των οπωροκηπευτικων που εισαγονται στο εδαφο της Κοινοτητας.

2. Όταν χωρικοι μελη εξαγωγικων εταγχων αυτων ειδων ενδεδευχονται εναντιον της εταγχου των προιοντων αυτων διατιθενται στην εταγχια τους.

δικαιούχοι δημόσιων πόρων πρέπει να ελέγχονται στηριχτικά, με την επιφύλαξη της διενέργειας παρόμοιων εγγων σε άλλους τομείς.

Η Επιτροπή και τα κράτη μέλη μεριμνούν ώστε οι αρμόδιες αρχές να διαθέτουν υπαλλήλους, των οποίων ο αριθμός, τα προσόντα και η πείρα να είναι κατάλληλα για την αποτελεσματική διενέργεια των ελέγχων, κυρίως στους τομείς του παραρτήματος IV.

Άρθρο 39

Με την επιφύλαξη των ελέγχων που διενεργούνται από τις εθνικές αρχές δυνάμει του άρθρου 38, η Επιτροπή μπορεί να διεξάγει, σε συνεργασία με τις αρμόδιες αρχές των ενδιαφερομένων κρατών μελών, ή να ζητά από ένα κράτος μέλος να διεξάγει επιτόπιους ελέγχους με σκοπό την ενιαία εφαρμογή των κοινοτικών ρυθμίσεων στον τομέα των οπωροκηπευτικών, και ιδίως στους τομείς που αναφέρονται στο παράρτημα IV.

Η Επιτροπή ενημερώνει εκ των προτέρων και εγγράφως το κράτος μέλος σχετικά με το αντικείμενο, τον στόχο, τον τόπο και την ημερομηνία έναρξης των προβλεπομένων ελέγχων, καθώς και για τα στοιχεία ταυτότητας και την ιδιότητα των ελεγκτών της.

Άρθρο 40

Για την εφαρμογή του άρθρου 39, συνιστάται σώμα ειδικών ελεγκτών των αγορών οπωροκηπευτικών, απαρτιζόμενο από υπαλλήλους της Επιτροπής με τις κατάλληλες τεχνικές γνώσεις, προσόντα και πείρα για την άσκηση των καθηκόντων τους και ενδεχομένως από υπαλλήλους που διορίζονται μετά από αίτηση της Επιτροπής και με τη συγκατάθεση του ενδιαφερομένου κράτους μέλους, μεταξύ αυτών που αναφέρονται στο άρθρο 38 παράγραφος 3 προκειμένου να συμμετάσχουν σε ειδικές έρευνες.

2. Υπό την εποπτεία της Επιτροπής, το σώμα ειδικών ελεγκτών ασκεί τα ακόλουθα καθήκοντα:

- α) συμμετέχει στους ελέγχους που προβλέπονται και διενεργούνται από τις αρμόδιες αρχές των κρατών μελών·
- β) διενεργεί, με πρωτοβουλία της Επιτροπής, τους ελέγχους που αναφέρονται στο άρθρο 39 στους οποίους καλούνται να συμμετάσχουν οι υπάλληλοι του ενδιαφερομένου κράτους μέλους·
- γ) αξιολογεί τους εφαρμοζόμενους εθνικούς μηχανισμούς ελέγχου, τις εφαρμοζόμενες διαδικασίες, καθώς και τα λαμβανόμενα αποτελέσματα·
- δ) ενημερώνεται όσον αφορά το σύνολο των νομοθετικών και άλλων μέτρων που λαμβάνονται από τις αρμόδιες αρχές για τη βελτίωση της εφαρμογής των κοινοτικών ρυθμίσεων στον τομέα των οπωροκηπευτικών·
- ε) αναπτύσσει τη συνεργασία και την ανταλλαγή πληροφοριών μεταξύ των αρχών των κρατών μελών με σκο-

πό την ομοιόμορφη εφαρμογή των ρυθμίσεων στον τομέα των οπωροκηπευτικών και τη διευκόλυνση της κυκλοφορίας των προϊόντων του τομέα.

3. Για τους ελέγχους κατ'εφαρμογή της παραγράφου 2 (στοιχείο β), η Επιτροπή προειδοποιεί εγκαίρως την αρμόδια αρχή του κράτους μέλους όπου θα πραγματοποιηθεί ο έλεγχος.

4. Η Επιτροπή ορίζει η ίδια τους τόπους στους οποίους πρέπει να διενεργηθούν οι έλεγχοι της και καθορίζει, σε συνεργασία με τα κράτη μέλη, τις πρακτικές λεπτομέρειες.

Άρθρο 41

1. Οι έλεγχοι, δυνάμει του άρθρου 40 παράγραφος 2 (στοιχείο β), διενεργούνται σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 9 παράγραφος 2 του κανονισμού (ΕΟΚ) αριθ. 729/70.

Κατά τη διάρκεια των ελέγχων, οι ελεγκτές της Επιτροπής τηρούν τους επαγγελματικούς κανόνες και ήθη που επιβάλλονται στους υπαλλήλους των κρατών μελών καθώς και το επαγγελματικό απόρρητο.

2. Η Επιτροπή έρχεται κατάλληλα σε επαφή με τις αρμόδιες αρχές των κρατών μελών για την από κοινού κατάρτιση προγραμμάτων ελέγχων. Τα κράτη μέλη συνεργάζονται με την Επιτροπή για να τη διευκολύνουν κατά την εκτέλεση του καθήκοντος αυτού.

3. Η Επιτροπή διαβιβάζει στην αρμόδια αρχή του οικείου κράτους μέλους, το ταχύτερο δυνατό, ανακοίνωση σχετικά με τα αποτελέσματα των αποτελεσμάτων ελέγχου. Στην ανακοίνωση αυτή αναφέρονται οι δυσκολίες που ανέκυψαν και οι παραβάσεις που διαπιστώθηκαν όσον αφορά τις αγορές οπωροκηπευτικών.

4. Το οικείο κράτος μέλος κοινοποιεί στην Επιτροπή, το ταχύτερο δυνατό, τα μέτρα που λαμβάνει, προκειμένου να εξαλειφθούν οι εν λόγω δυσκολίες ή να παύσουν οι παραβάσεις.

Άρθρο 42

Κάθε παρατυπία που διαπιστώνεται κατά τη διάρκεια των ελέγχων η οποία μπορεί να έχει οικονομικές συνέπειες στο τμήμα «Εγγυήσεις» του ΕΓΓΠΕ αντιμετωπίζεται σύμφωνα με τις διατάξεις του κανονισμού (ΕΟΚ) αριθ. 595/91⁽¹⁾. Το κράτος μέλος στην επιζήτεια του οποίου διαπιστώθηκε η παρατυπία πρέπει να προβεί στη δήλωση που προβλέπεται στο άρθρο 3 αυτού του κανονισμού.

Κάθε παράλειψη κατά την εφαρμογή της κοινοτικής κανόνων από κράτος μέλος η οποία διαπιστώνεται κατά τους

⁽¹⁾ Κανονισμός (ΕΟΚ) αριθ. 595/91 του Συμβουλίου της 4ης Μαρτίου 1991, περί των ανωμαλιών και της ανακτησίας των σχευαστήτως καταβληθέντων ποσών στα πλαίσια της χρηματοδότησης της κοινής γεωργικής πολιτικής και της οργάνωσης ενός συστήματος πληροφόρησης στον τομέα αυτό (ΕΕ αριθ. L 67 της 14.3.1991, σ. 11)

γους της Επιτροπής και μπορεί να έχει οικονομικές έπιεις στο τμήμα «Εγγυήσεις» του ΕΓΠΠΕ αντιμετωπίζονται σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 5 παράγραφος 2 στοιχείο γ) του κανονισμού (ΕΟΚ) αριθ. 729/70.

ΤΙΤΛΟΣ VII

Γενικές διατάξεις

Άρθρο 43

Η την επιφύλαξη αντιθέτων διατάξεων του παρόντος κανονισμού, στην παραγωγή και την εμπορία των προϊόντων που αναφέρονται στο άρθρο 1 παράγραφος 2 εφαρμόζονται οι διατάξεις των άρθρων 92, 93 και 94 της Συνθήκης.

Άρθρο 44

Τα κράτη μέλη και η Επιτροπή ανακοινώνουν αμοιβαίως τα αναγκαία στοιχεία για την εφαρμογή του παρόντος κανονισμού τα οποία καθορίζονται με τη διαδικασία του άρθρου 46. Η ίδια διαδικασία εφαρμόζεται για τον καθορισμό των λεπτομερειών της ανακοίνωσης και της απόδοσης των στοιχείων.

Τα στοιχεία που αναφέρονται στην παράγραφο 1 λαμβάνουν, τουλάχιστον, πληροφορίες σχετικά με τις ελλειρωδούμενες εκτάσεις και τις συγκομιζόμενες ποσότητες οι οποίες διατίθενται προς πώληση στο πλαίσιο του άρθρου 23, ανεξαρτήτως του εάν διατίθενται προς πώληση.

Οι πληροφορίες αυτές συλλέγονται:

α) από τις οργανώσεις παραγωγών όσον αφορά τα μέλη τους, με την επιφύλαξη των άρθρων 11 και 19.

β) από τις αρμόδιες υπηρεσίες των κρατών μελών όσον αφορά παραγωγούς οι οποίοι δεν είναι μέλη κανενός άλλου οργανισμού φορέα που προβλέπεται στον παρόντα κανονισμό. Το ενδιαφερόμενο κράτος μέλος μπορεί να αναθέτει αυτό το έργο εξ ολοκλήρου ή εν μέρει σε μια ή περισσότερες οργανώσεις παραγωγών.

Τα κράτη μέλη λαμβάνουν όλα τα αναγκαία μέτρα με την εξασφάλιση της συνέλλογής των στοιχείων της παραγράφου 2, της αξιολόγησης τους, της στατιστικής επεξεργασίας τους για της τακτικής ανακοίνωσής τους στην Επιτροπή. Τα κράτη μέλη προβλέπουν κινήσεις σε περίπτωση ιδικαιολογητών καθυστερήσεων ή ασυστημάτιζης πολιτικής όσον αφορά την ορθή εκτέλεση των εν λόγω υποχρεώσεων. Τα κράτη μέλη ενημερώνουν την Επιτροπή σχετικά με αυτά τα μέτρα.

Η Επιτροπή ανακοινώνει τακτικά στα κράτη μέλη, με τον καταλληλότερο τρόπο, τα στοιχεία που αναφέρονται στην παράγραφο 1, καθώς και τα συμπληρώματα που ανάγει από τα στοιχεία αυτά. Οι λεπτομέρειες εφαρμογής συλλέγονται με τη διαδικασία του άρθρου 46.

Άρθρο 45

Συνιστάται διαχειριστική επιτροπή οπωροκηπευτικών, στο εξής καλούμενη «επιτροπή», την οποία αποτελούν αντιπρόσωποι των κρατών μελών και της οποίας προεδρεύει αντιπρόσωπος της Επιτροπής.

Άρθρο 46

1. Όταν γίνεται αναφορά στη διαδικασία του παρόντος άρθρου, η διαχειριστική επιτροπή συγκαλείται από τον πρόεδρό της, είτε με δική του πρωτοβουλία είτε κατόπιν αιτήσεως του αντιπροσώπου ενός κράτους μέλους.

2. Ο αντιπρόσωπος της Επιτροπής υποβάλλει στη διαχειριστική επιτροπή σχέδιο των μέτρων που πρόκειται να ληφθούν. Η επιτροπή διατυπώνει τη γνώμη της για το σχέδιο αυτό μέσα σε προθεσμία που μπορεί να ορίσει ο πρόεδρος ανάλογα με τον επείγοντα χαρακτήρα του θέματος. Αποφασίζει με την πλειοψηφία που προβλέπεται στο άρθρο 148 παράγραφος 2 της συνθήκης για την έκδοση των αποφάσεων που καλείται να λάβει το Συμβούλιο βάσει προτάσεων της Επιτροπής. Κατά την ψηφοφορία στην επιτροπή, οι ψήφοι των αντιπροσώπων των κρατών μελών σταθμίζονται σύμφωνα με το προαναφερόμενο άρθρο. Ο πρόεδρος δεν λαμβάνει μέρος στην ψηφοφορία.

3. α) Η Επιτροπή θεσπίζει μέτρα τα οποία είναι άμεσως εφαρμόσιμα.

β) Εάν όμως τα μέτρα δεν είναι σύμφωνα με τη γνώμη που διατύπωσε η διαχειριστική επιτροπή, ανακοινώνονται άμεσα από την Επιτροπή στο Συμβούλιο. Στην περίπτωση αυτή η Επιτροπή μπορεί να αναβάλει επί ένα μήνα, από την ημερομηνία της ανακοίνωσης αυτής, την εφαρμογή των μέτρων που αποφάσισε.

Το Συμβούλιο μπορεί, με ειδική πλειοψηφία, να λάβει διαφορετική απόφαση μέσα σε ένα μήνα.

Άρθρο 47

Η διαχειριστική επιτροπή δύναται να εισηγείται οποιοδήποτε άλλο θέμα της υποφύλαξης του προεδρού της, είτε με δική του πρωτοβουλία, είτε κατόπιν αιτήσεως αντιπροσώπου κράτους μέλους.

Άρθρο 48

Οι λεπτομέρειες εφαρμογής του παρόντος κανονισμού συμπληρώνονται με τον οικονομικό και μη οικονομικών δικαστηρίων της χώρας, σε σύμφωνη με τις ανάγκες του ίδιου του τομέα, λαμβάνοντας υπόψη τις διαδικασίες του άρθρου 46.

Άρθρο 49

Ο παρών κανονισμός αρχίζει να εφαρμόζεται εφόσον έχει ληφθούν τα μέτρα που προβλέπονται στο άρθρο 39 και 40 της συνθήκης.

Άρθρο 50

Τα κράτη μέλη λαμβάνουν τα κατάλληλα μέτρα για τον ενάριστο παραβάσεων του παρόντος κανονισμού και για την πρόληψη και την καταστολή της αετίας.

Άρθρο 51

Οι νομοθετικές, κανονιστικές και διοικητικές διατάξεις που αφορούν τα κράτη μέλη για την εφαρμογή ή κατ'εφαρμογή του παρόντος κανονισμού κοινοποιούνται στην Επιτροπή το αργότερο ένα μήνα μετά τη θέσπισή τους. Το ίδιο ισχύει και για τις τροποποιήσεις αυτών.

Άρθρο 52

Οι δαπάνες που συνδέονται με την καταβολή της κοινοτικής αποζημίωσης απόσυρσης και την κοινοτική χρηματοδότηση του επιχειρησιακού ταμείου, των ειδικών ταμείων που αναφέρονται στα άρθρα 17 και 53, 54 και 55, καθώς και των ελέγχων των εμπειρογνημόνων των κρατών μελών που τίθενται στη διάθεση της Επιτροπής κατ'εφαρμογή του άρθρου 40 παράγραφος 1, θεωρούνται ως παρεμβάσεις για τη ρύθμιση των γεωργικών αγορών κατά την έννοια του άρθρου 1 παράγραφος 2 στοιχείο β) του κανονισμού (ΕΟΚ) αριθ. 729/70.

Οι ενισχύσεις που χορηγούνται από τα κράτη μέλη σύμφωνα με το άρθρο 14 και με το άρθρο 15 παράγραφος 6 τελευταίο εδάφιο συνιστούν κοινή δράση κατά την έννοια του άρθρου 2 παράγραφος 1 του κανονισμού (ΕΟΚ) αριθ. 4256/88 του Συμβουλίου⁽¹⁾ και καλύπτονται από τις προβλεπόμενες ετήσιες δαπανών που αναφέρονται στο άρθρο 31 παράγραφος 1 του κανονισμού (ΕΟΚ) αριθ. 2328/91⁽²⁾.

Οι ενισχύσεις που προβλέπονται από τον παρόντα κανονισμό εφαρμόζεται το άρθρο 1 παράγραφος 3 του κανονισμού (ΕΟΚ) αριθ. 2328/91.

Η συνδρομή καταβάλλεται σύμφωνα με το άρθρο 21 του κανονισμού (ΕΟΚ) αριθ. 4253/88⁽³⁾. Ωστόσο, η καταβολή

⁽¹⁾ Κανονισμός (ΕΟΚ) αριθ. 4256/88 του Συμβουλίου, της 19ης Δεκεμβρίου 1988, για τις διατάξεις εφαρμογής του κανονισμού (ΕΟΚ) αριθ. 2052/88 σχετικά με το ευρωπαϊκό γεωργικό ταμείο προσανατολισμού και εγγυήσεων, τμήμα «Προσανατολισμός», (ΕΕ αριθ. L 374 της 31. 12. 1988, σ. 25)· κανονισμός όπως τροποποιήθηκε από τον κανονισμό (ΕΟΚ) αριθ. 2085/93 (ΕΕ αριθ. L 193 της 31. 7. 1993, σ. 44).

⁽²⁾ Κανονισμός (ΕΟΚ) αριθ. 2328/91 του Συμβουλίου, της 15ης Ιουλίου 1991, για τη βελτίωση της αποτελεσματικότητας των γεωργικών διαρθρώσεων (ΕΕ αριθ. L 218 της 6. 8. 1991, σ. 1)· κανονισμός όπως τροποποιήθηκε τελευταία από τον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 2387/95 της Επιτροπής (ΕΕ αριθ. L 244 της 12. 10. 1995, σ. 50).

⁽³⁾ Κανονισμός (ΕΟΚ) αριθ. 4253/88 του Συμβουλίου, της 19ης Δεκεμβρίου 1988, για τις διατάξεις εφαρμογής του κανονισμού (ΕΟΚ) αριθ. 2052/88 όσον αφορά το συντονισμό των παρεμβάσεων των διαφόρων διαρθρωτικών ταμείων μεταξύ τους καθώς και με τις παρεμβάσεις της Ευρωπαϊκής Τράπεζας Επενδύσεων και των λοιπών υφιστάμενων χρηματοδοτικών οργάνων (ΕΕ αριθ. L 374 της 31. 12. 1988, σ. 1)· κανονισμός όπως τροποποιήθηκε τελευταία από τον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 3195/94 (ΕΕ αριθ. L 337 της 24. 12. 1994, σ. 11).

του υπολοίπου ή η απόδοση, πλην των προϋποθέσεων που αναφέρονται στην παράγραφο 4 του εν λόγω άρθρου, βασίζονται:

- α) σε δήλωση δαπανών που πραγματοποιείται από τα κράτη μέλη κατά τη διάρκεια ενός ημερολογιακού έτους και
- β) σε έκθεση σχετική με την εκτέλεση των μέτρων του σχετικού ημερολογιακού έτους, η οποία καταρτίζεται σύμφωνα με το άρθρο 25 παράγραφος 4 του εν λόγω κανονισμού.

που υποβάλλονται στην Επιτροπή πριν από την 1η Ιουλίου του επόμενου έτους.

3. Η Επιτροπή θεσπίζει τις λεπτομέρειες εφαρμογής των παραγράφων 2 και 3 του παρόντος άρθρου, μετά από διαβούλευση με την επιτροπή που αναφέρεται στο άρθρο 29 του κανονισμού (ΕΟΚ) αριθ. 4253/88.

4. Οι διατάξεις του τίτλου VI εφαρμόζονται με την επιφύλαξη της εφαρμογής του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 4045/89 του Συμβουλίου⁽¹⁾.

Άρθρο 53

Τα δικαιώματα που έχουν αποκτήσει οι οργανώσεις παραγωγών πριν από την έναρξη ισχύος του παρόντος κανονισμού, κατ'εφαρμογή του άρθρου 14 του τίτλου ΙΙα του κανονισμού (ΕΟΚ) αριθ. 1035/72, διατηρούνται μέχρις εξαντήσεώς τους.

Άρθρο 54

1. Η Κοινότητα συμμετέχει μέχρι 50% στη χρηματοδότηση δράσεων που αποσκοπούν στην ανάπτυξη και τη βελτίωση της κατανάλωσης και της χρησιμοποίησης των καρπών με κέλυφος στην Κοινότητα.
2. Οι αναφερόμενες στην παράγραφο 1 δράσεις έχουν ως στόχο:
 - την ποιοτική βελτίωση των προϊόντων, ιδίως μέσω της εκπόνησης μελετών αγοράς, και την αναζήτηση νέων χρήσεων, συμπεριλαμβανομένων των μέσων για την προσαρμογή της παραγωγής στις χρήσεις αυτές,
 - την τελειοποίηση νέων τρόπων συσκευασίας,
 - την παροχή συμβουλών σχετικά με την εμπορική προώθηση στους διάφορους οικονομικούς τομείς του τομέα,
 - τη διοργάνωση και τη συμμετοχή σε εκθέσεις και άλλες εμπορικές εκδηλώσεις.
3. Η Επιτροπή προσδιορίζει, με τη διαδικασία του άρθρου 46, τις ως άνω δράσεις ή ορίζει νέες δράσεις.

⁽¹⁾ Κανονισμός (ΕΟΚ) αριθ. 4045/89 του Συμβουλίου, της 21ης Δεκεμβρίου 1989, περί των ελέγχων, εκ μέρους των κρατών μελών, των πράξεων που αποτελούν μέρος του συστήματος χρηματοδότησης από το ευρωπαϊκό γεωργικό ταμείο προσανατολισμού και εγγυήσεων, τμήμα «Εγγυήσεων», (ΕΕ αριθ. L 388 της 30. 12. 1989, σ. 18)· κανονισμός όπως τροποποιήθηκε τελευταία από τον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 2335/94 (ΕΕ αριθ. L 338 της 28. 12. 1994, σ. 16).

Άρθρο 55

τα φουντούκια συγκομής της περιόδου εμπορίας 7/98, 1998/99 και 1999/2000 χορηγείται ενίσχυση 15 Ecu/kg στις οργανώσεις παραγωγών που είναι αναγνωρισμένες δυνάμει του κανονισμού (ΕΟΚ) αριθ. 1035/72 ή άμει του παρόντος κανονισμού, οι οποίες θα εφαρμόσουν σχέδιο βελτίωσης της ποιότητας κατά την έννοια του άρθρου 14 δ του κανονισμού (ΕΟΚ) αριθ. 1035/72 ή χειρωνακικό πρόγραμμα κατά την έννοια του παρόντος κανονισμού το έτος 1997.

Άρθρο 56

αργότερο στις 31 Δεκεμβρίου 2000, η Επιτροπή υποβάλλει στο Συμβούλιο έκθεση για τη λειτουργία του παρόντος κανονισμού συνοδευόμενη, ενδεχομένως, και από τις προκείμενες προτάσεις.

Άρθρο 57

Τα τυχόν μέτρα για τη διευκόλυνση της μετάβασης από το παλαιότερο καθεστώς στο καθεστώς του παρόντος κανονισμού λαμβάνονται με τη διαδικασία του άρθρου 46.

Ο παρών κανονισμός είναι δεσμευτικός ως προς όλα τα μέρη του και ισχύει άμεσα σε κάθε κράτος μέλος.

Λουξεμβούργο, 28 Οκτωβρίου 1996.

Άρθρο 58

1. Ο παρών κανονισμός τίθεται σε ισχύ την ημέρα της δημοσίευσής του στην *Επίσημη Εφημερίδα των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων*.

Εφαρμόζεται από 1ης Ιανουαρίου 1997. Ωστόσο, ο τίτλος IV εφαρμόζεται για καθένα από τα προϊόντα του παραρτήματος I, μόνον από την έναρξη της περιόδου εμπορίας 1997/98.

2. Οι κανονισμοί (ΕΟΚ) αριθ. 1035/72, (ΕΟΚ) αριθ. 3285/83, (ΕΟΚ) αριθ. 1319/85, (ΕΟΚ) αριθ. 2240/88, (ΕΟΚ) αριθ. 1121/89 και (ΕΟΚ) αριθ. 1198/90 καταργούνται την ημερομηνία έναρξης ισχύος των αντιστοιγών διατάξεων του παρόντος κανονισμού.

Οι αναφορές στους προαναφερόμενους κανονισμούς θεωρούνται ως αναφορές στον παρόντα κανονισμό και πρέπει να διαβάζονται σύμφωνα με τον πίνακα αντιστοιχίας που παρατίθεται στο παράρτημα VI.

Για το Συμβούλιο

Ο Πρόεδρος
I. YATES

ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΣ (ΕΚ) αριθ. 2200/96 ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ

της 28ης Οκτωβρίου 1996

περί καθεστώτος ενίσχυσης των παραγωγών ορισμένων εσπεριδοειδών

ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ,

χροντας υπόψη:

τη συνθήκη για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Οικονομικής Κοινότητας, και ιδίως το άρθρο 43,

την πρόταση της Επιτροπής⁽¹⁾,τη γνώμη του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου⁽²⁾,τη γνώμη της Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής⁽³⁾,

Εκτιμώντας:

ότι η σημερινή κατάσταση στον τομέα των εσπεριδοειδών εξακολουθεί να χαρακτηρίζεται από σοβαρές δυσκολίες διάθεσης της κοινοτικής παραγωγής· ότι οι δυσκολίες αυτές οφείλονται ιδίως στα χαρακτηριστικά των παραγομένων ποικιλιών, στα πλεονάσματα της παραγωγής και στους όρους εμπορίας των νωπών και μεταποιημένων εσπεριδοειδών·

ότι η κοινοτική προσφορά πορτοκαλιών, μανταρινιών, λεμονιών και φραλών και γκρέιπ-φρουτ εξακολουθεί να είναι καλύτερα προσαρμοσμένη στη ζήτηση της αγοράς νωπών προϊόντων για ορισμένες ποικιλίες· ότι η παραγωγή κλημεντινών αναπτύχθηκε σε τέτοιο βαθμό κατά τα τελευταία έτη, ώστε να δημιουργηθούν πλεονάσματα· ότι, τέλος, τα σατσούμας, τα οποία υποκαταστήθηκαν στην αγορά των νωπών προϊόντων από τις κλημεντινές, είναι επίσης πλεονασματικά· ότι, ως εκ τούτου, ένα καθεστώς στήριξης των παραγωγών πρέπει να προωθήσει τη διάθεση των εν λόγω εσπεριδοειδών εν όψει της μεταποίησής τους είτε σε χυμό είτε σε φρέτες·

ότι είναι σκόπιμο να εφαρμοσθεί το καθεστώς αυτό στο πλαίσιο συμβάσεων που συνάπτονται μεταξύ των μεταποιητών και των οργανώσεων παραγωγών προκειμένου να εξασφαλιστεί, αφενός, ο τακτικός εφοδιασμός των βιομηχανιών και, αφετέρου, ο αποτελεσματικός έλεγχος των παραδιδόμενων προϊόντων καθώς και η πραγματική μεταποίηση τους από τη βιομηχανία· ότι το καθεστώς αυτό πρέπει να επιτρέπει τον εφοδιασμό των καταναλωτών σε εύλογα επίπεδα ποιότητας και τιμής·

ότι το νέο αυτό καθεστώς πρέπει να μπορεί να λειτουργήσει εξ αρχής με ελαρκή αριθμό οργανώσεων παραγωγών· ότι, προς το σκοπό αυτό, πρέπει να νοηθούν ως «προαναγνωρισμένες» οργανώσεις παραγωγών, κατά την έννοια του παρόντος κανονισμού, όχι μόνο οι αναφερόμενες στο άρθρο 14 του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 2200/96 του Συμβουλίου, της 28ης Οκτωβρίου 1996, για την κοινή οργάνωση

των αγορών στον τομέα των οπωροκηπευτικών⁽⁴⁾, αλλά και οι προβλεπόμενες στο άρθρο 13 του ίδιου κανονισμού·

ότι, για να παρακινήθούν οι παραγωγοί να παραδίδουν τα προϊόντα τους στη μεταποίηση και όχι στην απόσυρση, είναι σκόπιμο να προβλεφθεί ενίσχυση προς τις οργανώσεις παραγωγών που παραδίδουν εσπεριδοειδή στις βιομηχανίες μεταποίησης· ότι θα πρέπει να καθορισθούν τα ποσά της ενίσχυσης για μεταβατική περίοδο έξι ετών μετά το πέρας της οποίας θα αντιπροσωπεύουν σταθερό ποσό· ότι τα ποσά αυτά υπολογίζονται με βάση τη σχέση που υπάρχει κατά το 1995/96 μεταξύ της χρηματοδοτικής αντιστάθμισης και της ελάχιστης τιμής και για να ανταποκριθούν στους γενικούς στόχους της κοινής οργάνωσης νωπών προϊόντων, υπόκεινται σε προοδευτική ετήσια μείωση κατά τη διάρκεια της μεταβατικής περιόδου, εκτός από τα υατσούμας και τις κλημεντινές· ότι, στην περίπτωση των φραλών και γκρέιπ-φρουτ, ισχύει η ενίσχυση που καθορίζεται για τα λεμόνια·

ότι η παραγωγή εσπεριδοειδών χαρακτηρίζεται από διαρθρωτικές ανεπάρκειες στο επίπεδο της εμπορίας, οι οποίες εκδηλώνονται με υπερβολικά μεγάλη διασπορά της προσφοράς· ότι, ως εκ τούτου, πρέπει να επαφεληθούν από το καθεστώς που θεσπίζει ο παρών κανονισμός οι μεμονωμένοι παραγωγοί οι οποίοι παραδίδουν το σύνολο των εσπεριδοειδών τους στη μεταποίηση μέσω των οργανώσεων παραγωγών· ότι, συνεπώς, για να εξασφαλισθεί παράλληλις της μεταχείρισης με τον τομέα των νωπών προϊόντων, πρέπει στην περίπτωση αυτή να προβλεφθεί μείωση της ενίσχυσης· ότι, για τους ίδιους διαρθρωτικούς λόγους, δικαιολογείται να προβλεφθεί αύξηση της ενίσχυσης για τις οργανώσεις παραγωγών που υπογράφουν πολυετείς συμβάσεις για ελάχιστες ποσότητες·

ότι ο κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 2200/96 περιελάμβανε τις ποσότητες που μπορούν να αποσυρθούν από την αγορά· ότι, ως εκ τούτου, θα πρέπει η προοφυγή στη μεταποίηση, σε περίπτωση αύξησης της παραγωγής, να μην γίνεται συστηματικά μια εναλλακτική αγορά· ότι ο καθορισμός του κατωφλίου μεταποίησης, του οποίου η υπέρβαση υπολογίζεται με βάση του μέσου όρου τριών περιόδων εμπορίας θα οδηγούσε, για την τρέχουσα περίοδο, σε μείωση της ενίσχυσης, αποτελεί μέτρο προσαρμοσμένο στο στόχο· ότι τα σταθερά κατώφλια θα πρέπει να θεσπιστούν με βάση το μέσο όρο των ποσοτήτων για τις οποίες έχει χρησιμοποιηθεί χρηματοδοτική αντιστάθμιση κατά τη διάρκεια μιας περιόδου αναφοράς· ότι χρειάζεται να προβλεφθεί ένα σύστημα προκαταβολών, δεδομένου ότι στο τέλος της περιόδου εμπορίας είναι δυνατόν να μειωθεί η ενίσχυση, σε περίπτωση υπέρβασης του κατωφλίου μεταποίησης·

ότι είναι σκόπιμη η εφαρμογή του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 2200/96 στον τομέα των μεταποιημένων εσπεριδοειδών ώστε να αποφευχθεί περιττή επικάλυψη κανόνων και οργανισμών ελέγχου· ότι απαιτείται επίσης να προβλεφθούν κυρώσεις προκειμένου να εξασφαλισθεί η ενιαία εφαρμογή του νέου καθεστώτος σε όλη την Κοινότητα,

⁽¹⁾ ΕΕ αριθ. C 191 της 2. 7. 1996, σ. 7.⁽²⁾ ΕΕ αριθ. C 277 της 23. 9. 1996.⁽³⁾ ΕΕ αριθ. C 212 της 22. 7. 1996, σ. 88.⁽⁴⁾ Βλ. άρθρο 13 του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 2200/96.

Όταν διαπιστώνεται υπέρβαση σύμφωνα με την παράγραφο 2, η ενίσχυση που καθορίζεται για την τρέχουσα περίοδο εμπορίας σύμφωνα με το άρθρο 3 παράγραφος 1 για τα συγκεκριμένα προϊόντα μειώνεται κατά 1% επί του ποσού υπέρβασης.

Τα ποσοστά υπέρβασης είναι ίσα προς το 1% του κάθε ποσού που καθορίζεται στην παράγραφο 1.

Άρθρο 6

Οι προμήθειες εφαρμογής του παρόντος κανονισμού, και οι σχετικές με το σύστημα προκαταβολών, την καταβολής ενίσχυσης, τα μέτρα ελέγχου και τις κυρώσεις της εμπορίας, τα ελάχιστα χαρακτηριστικά της πρώτης που παραδίδεται για μεταποίηση, και τις οφειλές στην υπέρβαση του κατωφλίου οικονομικές επιπτώσεις θεσπίζονται σύμφωνα με τη διαδικασία του άρθρου 45 του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 2200/96.

Άρθρο 7

Οι διατάξεις του τίτλου VI, όσον αφορά τους εθνικούς και τοπικούς ελέγχους, του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 2200/96, άσκων εφαρμογής κατά τον έλεγχο τήρησης του παρόντος κανονισμού.

Άρθρο 8

Χρειάζονται μέτρα προκειμένου να διευκολυνθεί η εφαρμογή από το προϊσχύσαν στο καθεστώς που θεσπίζει ο παρών κανονισμός ή για την εφαρμογή των μηχανισμών που δεν καταργούνται από τον παρόντα κανονισμό, τα οποία αυτά θεσπίζονται σύμφωνα με τη διαδικασία του άρθρου 45 του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 2200/96.

Ο παρών κανονισμός είναι δεσμευτικός ως προς όλα τα μέρη του και ισχύει άμεσα σε κάθε κράτος μέλος.

Λουξεμβούργο, 28 Οκτωβρίου 1996.

Άρθρο 9

Η Επιτροπή θα υποβάλει στο Συμβούλιο έκθεση για την εφαρμογή του παρόντος καθεστώτος μετά δύο έτη λειτουργίας, ανανεούμενη, ενδεχομένως, από τις κατάλληλες προτάσεις.

Άρθρο 10

Τα μέτρα που προβλέπονται στον παρόντα κανονισμό λογίζονται ως παρεμβάσεις που αποσκοπούν στη ρύθμιση των γεωργικών αγορών κατά την έννοια του άρθρου 3 του κανονισμού (ΕΟΚ) αριθ. 729/70 του Συμβουλίου, της 21ης Απριλίου 1970, για τη χρηματοδότηση της κοινής γεωργικής πολιτικής⁽¹⁾. Τα μέτρα αυτά χρηματοδοτούνται από το ευρωπαϊκό γεωργικό ταμείο προσανατολισμού και εγγυήσεων (ΕΓΤΠΕ), τμήμα «Εγγυήσεων».

Άρθρο 11

Από την ημερομηνία έναρξης εφαρμογής του παρόντος κανονισμού καταργούνται:

- ο κανονισμός (ΕΟΚ) αριθ. 1035/77 του Συμβουλίου, της 17ης Μαΐου 1977, περί προβλέψεως ειδικών μέτρων για την προώθηση της εμπορίας των μεταποιημένων προϊόντων με βάση τα λεμόνια⁽²⁾,
- ο κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 3119/93 του Συμβουλίου, της 31ης Νοεμβρίου 1993, για τη θέσπιση ειδικών μέτρων ενθάρρυνσης της μεταποίησης ορισμένων εσπεριδοειδών⁽³⁾.

Άρθρο 12

Ο παρών κανονισμός αρχίζει να ισχύει την τρίτη ημέρα μετά τη δημοσίευσή του στην *Επίσημη Εφημερίδα των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων*.

Ο παρών κανονισμός εφαρμόζεται από την περίοδο εμπορίας 1997/98.

Για το Συμβούλιο

Ο Πρόεδρος

L. YATES

⁽¹⁾ ΕΕ αριθ. L 94 της 28. 4. 1970, σ. 13· κανονισμός όπως τροποποιήθηκε τελευταία από τον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 1287/95 (ΕΕ αριθ. L 125 της 8. 6. 1995, σ. 1).

⁽²⁾ ΕΕ αριθ. L 125 της 19. 5. 1977· κανονισμός όπως τροποποιήθηκε τελευταία από τον κανονισμό (ΕΟΚ) αριθ. 1199/90 (ΕΕ αριθ. L 119 της 11. 5. 1990, σ. 61).

- Των Ζωνών προστασίας αρχαιολογικών χώρων και πολιτιστικών μνημείων
- Των ορίων κηρυγμένων τοπίων ιδιαίτερου φυσικού κάλους ή μνημείων της φύσης
- Των ορίων των περιοχών του Δικτύου: Φύση 2000. Η απαγόρευση αυτή είναι μεταβατικού χαρακτήρα μέχρι να ολοκληρωθεί η χαρτογράφηση των τύπων οικοτόπων και της άγριας χλωρίδας και πανίδας των περιοχών αυτών.
- Στις περιοχές οι οποίες έχουν ενταχθεί στο πρόγραμμα « Μακροχρόνια παύση εκμετάλλευσης γεωργικών γαιών για την δημιουργία βιοτόπων, φυσικών πάρκων και καταφυγίων άγριας ζωής» του Καν.(ΕΟΚ) 2078/92.
- Στις περιοχές οι οποίες προγραμματίζονται να ενταχθούν στο πρόγραμμα «Αποκατάσταση και διατήρηση αγροτικού τοπίου» του Καν.(ΕΟΚ) 2078/92.
- Ζώνης βάθους 1.000 μ από την ακτογραμμή. Ως ακτογραμμή ορίζεται η διαχωριστική γραμμή μεταξύ ξηράς και θάλασσας, όπως αυτή καθορίζεται στους χάρτες της Γεωγραφικής Υπηρεσίας Στρατού (Γ.Υ.Σ).
- Παραλιμνίων ζωνών. Ως παραλίμιες ζώνες για τις ανάγκες του Ε.Ρ.Π ορίζονται οι περιοχές οι οποίες εκτείνονται σε πλάτος μέχρι 600 μέτρων από τις όχθες λιμνών. Ως όχθες ορίζονται τα όρια μεταξύ ξηράς και λίμνης, όπως αυτά καθορίζονται στους χάρτες κλίμακας 1: 5.000 της Γ.Υ.Σ.
- Παραποταμίων ζωνών. Ως παραποτάμιες ζώνες για τις ανάγκες του Ε.Ρ.Π ορίζονται οι περιοχές οι οποίες εκτείνονται σε πλάτος μέχρι 600 μ ένθεν και ένθεν της όχθης ποταμών. Ως όχθες ποταμών ορίζονται τα όρια μεταξύ ξηράς και ποταμών, όπως αυτά καθορίζονται στους χάρτες κλίμακας 1: 5.000 της Γ.Υ.Σ.
- Περιοχών με υψηλό φρεάτιο ορίζονται.

Εκτός των περιοχών αυτών είναι δυνατή η χωροθέτηση των χωματερών αφού εξασφαλισθούν οι παρακάτω προϋποθέσεις:

- Σημειακή επιλογή του χώρου στη βάση υφιστάμενης γεωλογικής και υδρογεωλογικής μελέτης ή αφού ληφθούν σοβαρά μέτρα στεγαστικοποίησης του χώρου ταφής, ώστε να αποφευχθεί η ρύπανση του υπόγειου υδροφόρου.
- Σημειακή επιλογή του χώρου ώστε να αποφευχθεί η ρύπανση μέσω επιφανειακής απορροής επιφανειακών ή υπόγειων νερών.

Β. Χωροθετικές απόψεις

Για την χωροθέτηση χώρων απόσυρσης γεωργικών προϊόντων θα πρέπει να τηρούνται οι παρακάτω γενικές αρχές που αποσκοπούν στην προστασία του περιβάλλοντος και στην καταλληλότητα του χώρου:

- επάρκεια διαθέσιμης έκτασης,
- ιδιοκτησιακό καθεστώς της γης,
- κατάλληλες γεωλογικές και υδρογεωλογικές συνθήκες,
- επάρκεια εδαφικού υλικού κατάλληλης κοκκομετρίας,
- μορφολογία της περιοχής και συνθήκες αποστράγγισης των σταλαγμάτων,
- δυνατότητες εκτροπής των ομβρίων και αντιπλημμυρική προστασία του χώρου,
- απόσταση υδροληπτικών έργων,

2. χωματερές απελευθερώνονται στον περιβάλλοντα χώρο μεγάλα ποσά φυτικών χυμών που μπορούν να δημιουργήσουν (και δημιουργούν) μειζονος σημασίας περιβαλλοντικά προβλήματα, όπως βαρεία ρύπανση υδροφορέων.
3. Η υψηλή περιεκτικότητα των χυμών σε σάκχαρα και άλλα οργανικά υλικά τα καθιστούν ιδεώδη μέσα ανάπτυξης μεγάλου αριθμού μικροοργανισμών, ακόμα και εντεροβακτηρίων, η παρουσία των οποίων σε υπόγειους υδροφορείς μπορεί να αποβεί εξαιρετικά επικίνδυνη για την δημόσια υγεία .
4. Τέλος, κατά την πορεία της αποσύνθεσής του το υλικό προσφέρει έδαφος πολλαπλασιασμού και εκκόλαψης πλήθους ενοχλητικών εντόμων και κατ'εξοχήν μυγών.

Για την άμεση αντιμετώπιση των προαναφερθέντων προβλημάτων προτείνεται ως απλούστερη δυνατή λύση, σαν προσωρινή επί του παρόντος (στάδιο εκκίνησης προς εφαρμογή του περιβαλλοντικού θεσμού), η εξής μεθοδολογία:

Μεθοδολογία

Η Χωματερή θα πρέπει να περιλαμβάνει δύο δεξαμενές. Την δεξαμενή απόθεσης των αποσυρομένων γεωργικών προϊόντων και την δεξαμενή συγκέντρωσης και αερισμού των φυτικών υγρών. Η λειτουργική διάταξή τους δίδεται παραστατικά στα συνημμένα σχήματα.

Δεξαμενή απόθεσης. Το βάθος της δεξαμενής απόθεσης δεν πρέπει να ξεπερνάει τα δύο μέτρα. Ο πυθμένας πρέπει να είναι ελαφρά επικλινής και στο χαμηλότερο σημείο να υπάρχει έξοδος απορροής προς την δεξαμενή συλλογής των στραγγισμάτων. Για διευκόλυνση της στραγγίσης συνιστάται επιστροφή του πυθμένα με χαλίκι (πάχος περίπου 25 cm).

Οι φυτικοί χυμοί κατά κανόνα είναι όξινοι. Εκτός αυτού, κατά την πορεία της αποσύνθεσής τους παράγονται οργανικά οξέα μερικά από τα οποία έχουν δυσάρεστη οσμή. Για τους λόγους αυτούς, αλλά και επειδή η μικροβιακή δράση ευνοείται σε ουδέτερες ή ελαφρά αλκαλικές περιοχές, συνιστάται να γίνεται ασβέστωση. Η ασβέστωση γίνεται εύκολα με επίταση οξειδίου του ασβεστίου σε αναλογία 1%.

Επίσης, συνιστάται η επικάλυψη, κατά στρώματα, των φορτίων που αποτίθενται με έδαφος ελαφράς συστάσεως. Το έδαφος χρησιμεύει σαν μικροβιακό εμβόλιο, ενώ ταυτόχρονα λειτουργεί και σαν φίλτρο κατά των οσμών. Συνιστάται μετά από κάθε μέτρο αποτιθέμενου φορτίου να ακολουθεί επιστροφή με έδαφος πάχους 30 cm. Μετά την ολοκλήρωση της θερμοφιλής φάσης ο σωρός επικαλύπτεται με στρώμα εδάφους, ή κατά προτίμηση με φυτόχωμα που έχει παραχθεί σε παλαιές χωματερές.

Το σχήμα της επιφάνειας « της δεξαμενής απόθεσης » για λόγους λειτουργικότητας θα πρέπει να είναι ορθογώνιο παραλληλόγραμμο π.χ. 10 μ πλάτος και 50 μ μήκος.

κυρίως από μικροβιακή βιομάζα και μπορεί να ενσωματώνεται στο έδαφος με ευεργετικά αποτελέσματα για τη γονιμότητά του ή να προστίθεται στον σωρό.

Για την μείωση του κόστους εγκατάστασης του συστήματος και εφόσον ο όγκος των προς απόσυρση προϊόντων είναι μεγαλύτερος του διαθέσιμου όγκου της δεξαμενής αποθήσεως, θα μπορούν να διανοιχθούν τέτοιες δεξαμενές (αποθήσεως) περιφερειακά της δεξαμενής συλλογής στραγγισμάτων, υπό την προϋπόθεση ότι ο μεταξύ των δύο διαδοχικών δεξαμενών απόθεσης χώρος είναι λειτουργικός για τα μεταφορικά μέσα εν γένει.

Ευνόητον τυγχάνει ότι για την λειτουργία του συστήματος απαιτείται πηγή ενέργειας, π.χ. ηλεκτρική, μηχανική (πετρελαοκινητήρας).

Σημειώνεται ότι η διάρκεια πλήρους κομποστοποίησης του αποσυρομένου και ενταφιασθέντος υλικού εκτιμάται ότι θα έχει πραγματοποιηθεί σε 6 μήνες από την απόθεση και θα μπορούσε να χρησιμοποιηθεί επωφελώς.

Το προτεινόμενο σύστημα (απλουστευμένο σε δύο φάσεις ή/και αεριζόμενο) είναι το πλέον συμφέρον οικονομικά αλλά και λειτουργικά με ένα γενικώς χαμηλό επίπεδο χρησιμοποίησης των τεχνικών που σέβονται το περιβάλλον. Κατά συνέπεια τα προτεινόμενα πληρούν τα ελάχιστα κριτήρια τα οποία αποσκοπούν στην εκκίνηση μιας διαδικασίας αναγκαίας προς εφαρμογήν λόγω των εθνικών υποχρεώσεών μας προς την Ευρωπαϊκή Ένωση και λιγότερο για να επιτύχει ένα στόχο 100%.

~~Ως εκ τούτου, διευκρινίζεται ότι οι Ομάδες Παραγωγών οι οποίες επιθυμούν να χωρήσουν στην εγκατάσταση πλέον προηγμένων τεχνολογιών και κατά συνέπεια πλέον δαπανηρών για τον τομέα αυτό δύνανται να το πράξουν αλλά με την σύνταξη και υποβολή αναλόγου τεχνικής μελέτης.~~

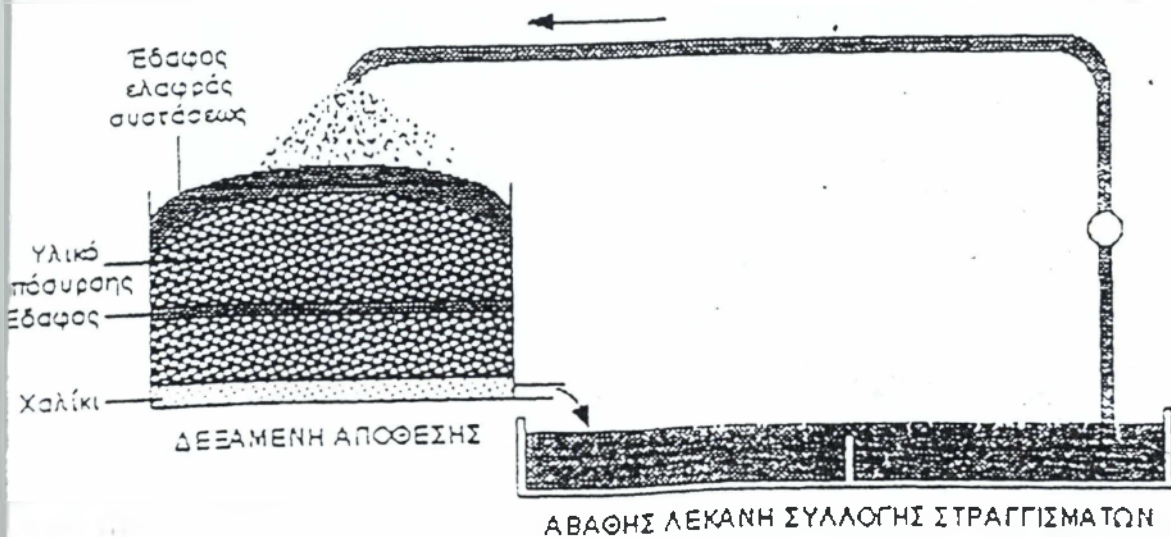
Ο ΥΦΥΠΟΥΡΓΟΣ

ΔΗΜ. ΣΩΤΗΡΑΗΣ

Σχηματική παράσταση λειτουργίας χωματερής

(B) Απλουστευμένο σύστημα με αβαθή λεκάνη συλλογής στραγγισμάτων

1.

2.

